

2019

НАУЧНЫЕ
ТРУДЫ

WORLD

SCIENCE
JOURNAL

Выпуск №57
Том №1

Совместно с:

Экономическая академия им.Д.А.Ценова (Болгария)
Московский государственный университет путей сообщения (МИИТ)
Одесский национальный морской университет
Украинская государственная академия железнодорожного транспорта
Научно-исследовательский проектно-конструкторский институт морского флота
Институт морехозяйства и предпринимательства
Луганский государственный медицинский университет
Харьковская медицинская академия последипломного образования
Бельцкий Государственный Университет «Алеку Руссо»
Институт водных проблем и мелиорации Национальной академии аграрных наук
Одесский научно-исследовательский институт связи

Зарегистрирован и размещается в
INDEXCOPERNICUS

Международное периодическое научное издание

International periodic scientific journal

НАУКОВИ ПРАЦИ
SWORLD

SCIENTIFIC PAPERS SWORLD

НАУКОВИ ПРАЦИ SWORLD

Выпуск №57, ноябрь 2019

Issue №57, November 2019

Том 1

Иваново
«Научный мир»
2019

ISSN 2224-0187 (Print)
ISSN 2410-6720 (Online)

УДК 08
ББК 94
Н 347

Главный редактор:

Гончарук Сергей Миронович, доктор технических наук, профессор, Академик

Головний редактор:

Гончарук Сергій Миронович, доктор технічних наук, професор, Академік

Chief Editor:

Honcharuk Serhiy Myronovych, Doctor of Technical Sciences, Professor, Academician

Редакционный Совет:

Более 150 докторов наук. Полный список представлен на страницах 3-5.

Редакційна Рада:

Понад 150 докторів наук. Повний список представлений на сторінках 3-5.

Editorial Board:

More than 150 doctors of sciences. The full list is available on pages 3-5.

Н 347 Научные труды SWorld. – Выпуск 57. Том 1. – Иваново: Научный мир, 2019 – 85 с.

Журнал предназначается для научных работников, аспирантов, студентов старших курсов, преподавателей, предпринимателей. Выходит 4 раза в год.

The journal is intended for researchers, graduate students, senior students, teachers and entrepreneurs. Published quarterly.

УДК 08
ББК 94
DOI: 10.21893/2410-6720.2019-57-1

© Коллектив авторов, 2019
© Научный мир, оформление, 2019

Редакционный Совет

- Бухарина Ирина Леонидовна, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Гребнева Надежда Николаевна, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Грищенко Светлана Анатольевна, доктор биологических наук, доцент, Россия
 Каленик Татьяна Кузьминична, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Князева Ольга Александровна, доктор биологических наук, доцент, Россия
 Кухар Елена Владимировна, доктор биологических наук, доцент, Казахстан
 Моисейкина Людмила Гучаевна, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Нефедьева Елена Эдуардовна, доктор биологических наук, доцент, Россия
 Сентябрев Николай Николаевич, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Стародубцев Владимир Михайлович, доктор биологических наук, профессор, Украина
 Тестов Борис Викторович, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Тунгшубаева Зина Байбагусовна, доктор биологических наук, , Казахстан
 Фатеева Надежда Михайловна, доктор биологических наук, профессор, Россия
 Ахмадиев Габдулахат Маликович, доктор ветеринарных наук, профессор, Россия
 Шевченко Лариса Васильевна, доктор ветеринарных наук, профессор, Украина
 Анимича Евгений Георгиевич, доктор географических наук, профессор, Россия
 Сухова Мария Геннадьевна, доктор географических наук, доцент, Россия
 Иржи Жлахуда, доктор геолого-минералогических наук, профессор, Чехия
 Федоришин Дмитро Дмитриевич, доктор геолого-минералогических наук, профессор, Украина
 Кокеебаева Гульжаухар Какеновна, доктор исторических наук, профессор, Казахстан
 Отепова Гульфира Елубаевна, доктор исторических наук, профессор, Казахстан
 Тригуб Петр Никитович, доктор исторических наук, профессор, Украина
 Элезович М Далибор , доктор исторических наук, доцент, Сербия
 Визир Вадим Анатольевич, доктор медицинских наук, профессор, Украина
 Федянина Людмила Николаевна, доктор медицинских наук, профессор, Россия
 Орлов Николай Михайлович, доктор наук государственного управления, доцент, Украина
 Величко Степан Петрович, доктор педагогических наук, профессор, Украина
 Гавриленко Наталья Николаевна, доктор педагогических наук, доцент, Россия
 Гилев Геннадий Андреевич, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Дорофеев Андрей Викторович, доктор педагогических наук, доцент, Россия
 Карпова Наталия Константиновна, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Мишенина Татьяна Михайловна, доктор педагогических наук, профессор, Украина
 Николаева Алла Дмитриевна, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Растрьгина Алла Николаевна, доктор педагогических наук, профессор, Украина
 Сидорович Марина Михайловна, доктор педагогических наук, профессор, Украина
 Смирнов Евгений Иванович, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Фатыхова Алевтина Леонтьевна, доктор педагогических наук, доцент, Россия
 Федотова Галина Александровна, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Ходакова Нина Павловна, доктор педагогических наук, доцент, Россия
 Чигиринская Наталья Вячеславовна, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Чуркова Татьяна Михайловна, доктор педагогических наук, профессор, Россия
 Латыгина Наталья Анатольевна, доктор политологических наук, профессор, Украина
 Сирота Наум Михайлович, доктор политологических наук, профессор, Россия
 Хребина Светлана Владимировна, доктор психологических наук, профессор, Россия
 Вожегова Раиса Анатольевна, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина
 Денисов Сергей Александрович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Россия
 Жовтоног Ольга Игоревна, доктор сельскохозяйственных наук, , Украина
 Костенко Василий Иванович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина
 Котляров Владимир Владиславович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Россия
 Морозов Алексей Владимирович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина
 Пагыка Николай Владимирович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина
 Ребёзов Максим Борисович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Россия
 Тарарико Юрий Александрович, доктор сельскохозяйственных наук, профессор, Украина
 Мальцева Анна Васильевна, доктор социологических наук, доцент, Россия
 Стегний Василий Николаевич, доктор социологических наук, профессор, Россия
 Тарасенко Лариса Викторовна, доктор социологических наук, профессор, Россия
 Аверченков Владимир Иванович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Антонов Валерий Николаевич, доктор технических наук, профессор, Украина
 Быков Юрий Александрович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Гончарук Сергей Миронович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Захаров Олег Владимирович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Калайда Владимир Тимофеевич, доктор технических наук, профессор, Россия
 Капитанов Василий Павлович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Кириллова Елена Викторовна, доктор технических наук, доцент, Украина
 Коваленко Петр Иванович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Копей Богдан Владимирович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Косенко Надежда Федоровна, доктор технических наук, доцент, Россия
 Круглов Валерий Михайлович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Кудерин Марат Крымбаевич, доктор технических наук, профессор, Казахстан
 Лебедев Анатолий Тимофеевич, доктор технических наук, профессор, Россия
 Ломотыко Денис Викторович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Макарова Ирина Викторовна, доктор технических наук, профессор, Россия
 Морозова Татьяна Юрьевна, доктор технических наук, профессор, Россия
 Павленко Анатолий Михайлович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Парунакян Ваагн Эмильевич, доктор технических наук, профессор, Украина
 Пачурин Герман Васильевич, доктор технических наук, профессор, Россия
 Першин Владимир Федорович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Пиганов Михаил Николаевич, доктор технических наук, профессор, Россия
 Поляков Андрей Павлович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Попов Виктор Сергеевич, доктор технических наук, профессор, Россия
 Рокочинский Анатолий Николаевич, доктор технических наук, профессор, Украина
 Ромашенко Михаил Иванович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Семенов Георгий Никифорович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Сухенко Юрий Григорьевич, доктор технических наук, профессор, Украина
 Устенко Сергей Анатольевич, доктор технических наук, доцент, Украина
 Хабибуллин Рифат Габдуллакович, доктор технических наук, профессор, Россия
 Червоный Иван Федорович, доктор технических наук, профессор, Украина
 Шайко-Шайковский Александр Геннадьевич, доктор технических наук, профессор, Украина
 Шербань Игорь Васильевич, доктор технических наук, доцент, Россия
 Бушуева Инна Владимировна, доктор фармацевтических наук, профессор, Украина
 Волох Дмитрий Степанович, доктор фармацевтических наук, профессор, Украина
 Георгиевский Геннадий Викторович, доктор фармацевтических наук, старший научный сотрудник, Украина
 Гудзенко Александр Павлович, доктор фармацевтических наук, профессор, Украина
 Тихонов Александр Иванович, доктор фармацевтических наук, профессор, Украина
 Шаповалов Валерий Владимирович, доктор фармацевтических наук, профессор, Украина
 Шаповалова Виктория Алексеевна, доктор фармацевтических наук, профессор, Украина
 Блатов Игорь Анатольевич, доктор физико-математических наук, профессор, Россия
 Кондратов Дмитрий Вячеславович, доктор физико-математических наук, доцент, Россия
 Лялькина Галина Борисовна, доктор физико-математических наук, профессор, Россия
 Малахов А В , доктор физико-математических наук, профессор, Украина
 Ворожбитова Александра Анатольевна, доктор филологических наук, профессор, Россия
 Лыткина Лариса Владимировна, доктор филологических наук, доцент, Россия
 Попова Таисия Георгиевна, доктор филологических наук, профессор, Россия
 Коваленко Елена Михайловна, доктор философских наук, профессор, Россия
 Липич Тамара Ивановна, доктор философских наук, доцент, Россия
 Майданюк Ирина Зиновьевна, доктор философских наук, доцент, Украина
 Светлов Виктор Александрович, доктор философских наук, профессор, Россия
 Стоянец А В , доктор философских наук, доцент, Украина
 Антрапшева Надежда Михайловна, доктор химических наук, профессор, Украина
 Бажева Рима Чамаловна, доктор химических наук, профессор, Россия
 Гризодуб Александр Иванович, доктор химических наук, профессор, Украина
 Ермагамбет Болат Толеуханович, доктор химических наук, профессор, Казахстан
 Максим Виктор Иванович, доктор химических наук, профессор, Украина
 Ангелова Поля Георгиевна, доктор экономических наук, профессор, Болгария
 Безденежных Татьяна Ивановна, доктор экономических наук, профессор, Россия
 Бурда Алексей Григорьевич, доктор экономических наук, профессор, Россия
 Грановская Людмила Николаевна, доктор экономических наук, профессор, Украина
 Дорохина Елена Юрьевна, доктор экономических наук, доцент, Россия
 Климова Наталья Владимировна, доктор экономических наук, профессор, Россия
 Кочинев Юрий Юрьевич, доктор экономических наук, доцент, Россия
 Курмаев Петр Юрьевич, доктор экономических наук, профессор, Украина
 Лапкина Инна Александровна, доктор экономических наук, профессор, Украина
 Мельник Алёна Алексеевна, доктор экономических наук, доцент, Украина
 Милыева Лариса Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, Россия
 Пахомова Елена Анатольевна, доктор экономических наук, доцент, Россия
 Резников Андрей Анатольевич, доктор экономических наук, доцент, Россия
 Савельева Нелли Александровна, доктор экономических наук, профессор, Россия
 Соколова Надежда Геннадьевна, доктор экономических наук, доцент, Россия
 Стрельцова Елена Дмитриевна, доктор экономических наук, доцент, Россия
 Батыргареева Владислава Станиславовна, доктор юридических наук, , Украина
 Гетьман Анатолий Павлович, доктор юридических наук, профессор, Украина
 Кафарский Владимир Иванович, доктор юридических наук, профессор, Украина
 Кириченко Александр Анатольевич, доктор юридических наук, профессор, Украина
 Степенко Валерий Ефремович, доктор юридических наук, доцент, Россия
 Тонков Евгений Евгеньевич, доктор юридических наук, профессор, Россия
 Шепитько Валерий Юрьевич, доктор юридических наук, профессор, Украина
 Шишка Роман Богданович, доктор юридических наук, профессор, Украина
 Яременко Василий Васильевич, доктор юридических наук, профессор, Россия
 Кантарович Ю Л , кандидат искусствоведения, , Украина
 Волгирева Галина Павловна, кандидат исторических наук, доцент, Россия
 Токарева Наталья Геннадьевна, кандидат медицинских наук, доцент, Россия
 Демидова В Г , кандидат педагогических наук, доцент, Украина
 Могилевская И М , кандидат педагогических наук, профессор, Украина
 Лебедева Лариса Александровна, кандидат психологических наук, доцент, Россия
 Шаповалов Валентин Валерьевич, кандидат фармацевтических наук, доцент, Украина
 Стювец В Г , кандидат филологических наук, доцент, Украина
 Зубков Руслан Сергеевич, доктор экономических наук, доцент, Украина
 Толбатов Андрей Владимирович, кандидат технических наук, доцент, Украина
 Шарагов Василий Андреевич, доктор химических наук, доцент, Молдова

Редакційна Рада

- Бухаріна Ірина Леонідівна, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Гребньова Надія Миколаївна, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Гриценко Світлана Анатоліївна, доктор біологічних наук, доцент, Росія
 Каленик Тетяна Кузьмівна, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Князева Ольга Олександрівна, доктор біологічних наук, доцент, Росія
 Кузар Олена Володимирівна, доктор біологічних наук, доцент, Казахстан
 Моїсейкіна Людмила Гучаєвна, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Нефедьєва Олена Едуардівна, доктор біологічних наук, доцент, Росія
 Сентябрьов Микола Миколайович, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Стародубцев Володимир Михайлович, доктор біологічних наук, професор, Україна
 Тестів Борис Вікторович, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Тунгушбаєва Зіна Байбагусовна, доктор біологічних наук, , Казахстан
 Фатєєва Надія Михайлівна, доктор біологічних наук, професор, Росія
 Ахмєдієв Габдулахат Маликович, доктор ветеринарних наук, професор, Росія
 Шевченко Лариса Василівна, доктор ветеринарних наук, професор, Україна
 Аніміца Євген Георгійович, доктор географічних наук, професор, Росія
 Сухова Марія Геннадіївна, доктор географічних наук, доцент, Росія
 Іржі Хлаула, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Чехія
 Федорішин Дмитро Дмитрович, доктор геолого-мінералогічних наук, професор, Україна
 Кокебаєва Гульжаухар Какеновна, доктор історичних наук, професор, Казахстан
 Отепова Гульфіра Елубаєвна, доктор історичних наук, професор, Казахстан
 Тригуб Петро Микитович, доктор історичних наук, професор, Україна
 Елезовіч М Далібор, доктор історичних наук, доцент, Сербія
 Візір Вадим Анатолійович, доктор медичних наук, професор, Україна
 Федяніна Людмила Миколаївна, доктор медичних наук, професор, Росія
 Орлов Микола Михайлович, доктор наук з державного управління, доцент, Україна
 Величко Степан Петрович, доктор педагогічних наук, професор, Україна
 Гавриленко Наталія Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, Росія
 Гилев Геннадій Андрійович, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Дорощєєв Андрій Вікторович, доктор педагогічних наук, доцент, Росія
 Карпова Наталія Костянтинівна, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Мішеніна Тетяна Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, Україна
 Миколаєва Алла Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Растрігіна Алла Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, Україна
 Сидорович Марина Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, Україна
 Смирнов Євген Іванович, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Фатихова Алевтина Леонідівна, доктор педагогічних наук, доцент, Росія
 Федотова Галина Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Ходакова Ніна Павлівна, доктор педагогічних наук, доцент, Росія
 Чигиринська Наталія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Чурєкова Тетяна Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, Росія
 Латигіна Наталія Анатоліївна, доктор політологічних наук, професор, Україна
 Сирота Наум Михайлович, доктор політологічних наук, професор, Росія
 Хребіна Світлана Володимирівна, доктор психологічних наук, професор, Росія
 Вожегова Раїса Анатоліївна, доктор сільськогосподарських наук, професор, Україна
 Денисов Сергій Олександрович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Росія
 Жовтоног Ольга Ігорівна, доктор сільськогосподарських наук, , Україна
 Костенко Василь Іванович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Україна
 Котляров Володимир Владиславович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Росія
 Морозов Олексій Володимирович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Україна
 Патика Микола Володимирович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Україна
 Ребезов Максим Борисович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Росія
 Тараріко Юрій Олександрович, доктор сільськогосподарських наук, професор, Україна
 Мальцева Анна Василівна, доктор соціологічних наук, доцент, Росія
 Стегній Василь Миколайович, доктор соціологічних наук, професор, Росія
 Тарасенко Лариса Вікторівна, доктор соціологічних наук, професор, Росія
 Аверченко Володимир Іванович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Антонов Валерій Миколайович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Биков Юрій Олександрович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Гончарук Сергій Минович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Захаров Олег Володимирович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Калайда Володимир Тимофійович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Капітанів Василь Павлович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Кирилова Олена Вікторівна, доктор технічних наук, доцент, Україна
 Коваленко Петро Іванович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Конєй Богдан Володимирович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Косенко Надія Федорівна, доктор технічних наук, доцент, Росія
 Круглов Валерій Михайлович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Кудерін Марат Крикбаєвіч, доктор технічних наук, професор, Казахстан
 Лебедєв Анатолій Тимофійович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Ломатько Денис Вікторович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Макарова Ірина Вікторівна, доктор технічних наук, професор, Росія
 Морозова Тетяна Юріївна, доктор технічних наук, професор, Росія
 Павленко Анатолій Михайлович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Парунакян Ваагн Емільович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Пачурін Герман Васильович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Першин Володимир Федорович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Піганов Михайло Миколайович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Поляков Андрій Павлович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Попов Віктор Сергійович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Рокочінській Анатолій Миколайович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Ромащенко Михайло Іванович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Семенов Георгій Никифорович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Сухенко Юрій Григорович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Устенко Сергій Анатолійович, доктор технічних наук, доцент, Україна
 Хабібуллін Рифат Габдулхакович, доктор технічних наук, професор, Росія
 Червоний Іван Федорович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Шайко-Шайковській Олександр Геннадійович, доктор технічних наук, професор, Україна
 Щербань Ігор Васильович, доктор технічних наук, доцент, Росія
 Бушуєва Інна Володимирівна, доктор фармацевтичних наук, професор, Україна
 Волох Дмитро Степанович, доктор фармацевтичних наук, професор, Україна
 Георгієвський Геннадій Вікторович, доктор фармацевтичних наук, старший науковий співробітник, Україна
 Гудзенко Олександр Павлович, доктор фармацевтичних наук, професор, Україна
 Тихонов Олександр Іванович, доктор фармацевтичних наук, професор, Україна
 Шаповалов Валерій Володимирович, доктор фармацевтичних наук, професор, Україна
 Шаповалова Вікторія Олексіївна, доктор фармацевтичних наук, професор, Україна
 Білатов Ігор Анатолійович, доктор фізико-математичних наук, професор, Росія
 Кондратов Дмитро В'ячеславович, доктор фізико-математичних наук, доцент, Росія
 Лялькіна Галина Борисівна, доктор фізико-математичних наук, професор, Росія
 Малахов А В , доктор фізико-математичних наук, професор, Україна
 Ворожбітова Олександрівна, доктор фізіологічних наук, професор, Росія
 Литкіна Лариса Володимирівна, доктор філологічних наук, доцент, Росія
 Попова Таїсія Георгіївна, доктор філологічних наук, професор, Росія
 Коваленко Олена Михайлівна, доктор філософських наук, професор, Росія
 Липич Тамара Іванівна, доктор філософських наук, доцент, Росія
 Майданюк Ірина Зіновіївна, доктор філософських наук, доцент, Україна
 Светлов Віктор Олександрович, доктор філософських наук, професор, Росія
 Стрелець А В , доктор філософських наук, доцент, Україна
 Антрапієва Надія Михайлівна, доктор хімічних наук, професор, Україна
 Бажєв Риму Чамаловна, доктор хімічних наук, професор, Росія
 Гризодуб Олександр Іванович, доктор хімічних наук, професор, Україна
 Ермагамбет Болат Толеуханович, доктор хімічних наук, професор, Казахстан
 Максін Віктор Іванович, доктор хімічних наук, професор, Україна
 Ангелова Поля Георгієва, доктор економічних наук, професор, Болгарія
 Безденежних Тетяна Іванівна, доктор економічних наук, професор, Росія
 Бурда Олексій Григорович, доктор економічних наук, професор, Росія
 Грановська Людмила Миколаївна, доктор економічних наук, професор, Україна
 Дорохіна Олена Юріївна, доктор економічних наук, доцент, Росія
 Климова Наталія Володимирівна, доктор економічних наук, професор, Росія
 Кочинєв Юрій Юрійович, доктор економічних наук, доцент, Росія
 Курман Петро Юрійович, доктор економічних наук, професор, Україна
 Лапкіна Інна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, Україна
 Мельник Олена Олексіївна, доктор економічних наук, доцент, Україна
 Міляєва Лариса Григорівна, доктор економічних наук, професор, Росія
 Пахомова Олена Анатоліївна, доктор економічних наук, доцент, Росія
 Резніков Андрій Валентинович, доктор економічних наук, доцент, Росія
 Савельєва Неллі Олександрівна, доктор економічних наук, професор, Росія
 Соколова Надія Геннадіївна, доктор економічних наук, доцент, Росія
 Стрельцова Олена Дмитрівна, доктор економічних наук, доцент, Росія
 Батиргарєєва Владислава Станіславівна, доктор юридичних наук, , Україна
 Гетьман Анатолій Павлович, доктор юридичних наук, професор, Україна
 Кафарський Володимир Іванович, доктор юридичних наук, професор, Україна
 Кириченко Олександр Анатолійович, доктор юридичних наук, професор, Україна
 Степенко Валерій Єфремович, доктор юридичних наук, доцент, Росія
 Тонков Євген Євгенович, доктор юридичних наук, професор, Росія
 Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук, професор, Україна
 Шишка Роман Богданович, доктор юридичних наук, професор, Україна
 Яровенко Василь Васильович, доктор юридичних наук, професор, Росія
 Кантарович Ю Л , кандидат мистецтвознавства, , Україна
 Волгірева Галина Павлівна, кандидат історичних наук, доцент, Росія
 Токарева Наталія Геннадіївна, кандидат медичних наук, доцент, Росія
 Демидова В Г , кандидат педагогічних наук, доцент, Україна
 Могилевська І М , кандидат педагогічних наук, професор, Україна
 Лебедєва Лариса Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент, Росія
 Шаповалов Валентин Валерійович, кандидат фармацевтичних наук, доцент, Україна
 Стрелець В Г , кандидат філологічних наук, доцент, Україна
 Зубков Руслан Сергійович, доктор економічних наук, доцент, Україна
 Толбатов Андрій Володимирович, кандидат технічних наук, доцент, Україна
 Шарагов Василь Андрійович, доктор хімічних наук, доцент, Молдова

Editorial board

- Bukharina Irina Leonidovna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Grebneva Nadezhda Nikolayevna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Gritsenko Svetlana Anatol'yevna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Russia
 Kalenik Tat'yana Kuz'minichna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Knyazeva Olga Aleksandrovna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Russia
 Kukhar Yelena Vladimirovna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Kazakhstan
 Moiseykina Lyudmila Guchayevna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Nefed'yeva Yelena Eduardovna, Doctor of Biological Sciences, assistant professor, Russia
 Sentyabrev Nikolay Nikolayevich, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Starodubtsev Vladimir Mikhaylovich, Doctor of Biological Sciences, Professor, Ukraine
 Testov Boris Viktorovich, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Tungushbayeva Zina Baybagusovna, Doctor of Biological Sciences, , Kazakhstan
 Fateyeva Nadezhda Mikhaylovna, Doctor of Biological Sciences, Professor, Russia
 Akhmediyev Gabdulakhat Malikovich, Doctor of Veterinary Science, Professor, Russia
 Shevchenko Larisa Vasil'yevna, Doctor of Veterinary Science, Professor, Ukraine
 Animitsa Yevgeniy Georgiyevich, Doctor of Geographical Sciences, Professor, Russia
 Sukhova Mariya Gennad'yevna, Doctor of Geographical Sciences, assistant professor, Russia
 Irzhi Khlakhula, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, Czech Republic
 Fedorishin Dmitro Dmitrovich, Doctor of Geological and Mineralogical Sciences, Professor, Ukraine
 Kokebayeva Gul'zhaukhar Kakenovna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Kazakhstan
 Otepova Gul'fira Yelubayevna, Doctor of Historical Sciences, Professor, Kazakhstan
 Trigub Petr Nikitovich, Doctor of Historical Sciences, Professor, Ukraine
 Elezovich M Dalibor, Doctor of Historical Sciences, assistant professor, Serbia
 Vizir Vadim Anatol'yevich, Doctor of Medical Sciences, Professor, Ukraine
 Fedyanina Lyudmila Nikolayevna, Doctor of Medical Sciences, Professor, Russia
 Orlov Nikolay Mikhaylovich, Doctor of Science in Public Administration, assistant professor, Ukraine
 Velichko Stepan Petrovich, doctor of pedagogical sciences, Professor, Ukraine
 Gavrilenko Nataliya Nikolayevna, doctor of pedagogical sciences, assistant professor, Russia
 Gilev Gennadiy Andreyevich, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Dorofeyev Andrey Viktorovich, doctor of pedagogical sciences, assistant professor, Russia
 Karpova Nataliya Konstantinovna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Mishenina Tat'yana Mikhaylovna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Ukraine
 Nikolayeva Alla Dmitriyevna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Rastrygina Alla Nikolayevna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Ukraine
 Sidorovich Marina Mikhaylovna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Ukraine
 Smirnov Yevgeniy Ivanovich, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Fatykhova Aleytina Leont'yevna, doctor of pedagogical sciences, assistant professor, Russia
 Fedotova Galina Aleksandrovna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Khodakova Nina Pavlovna, doctor of pedagogical sciences, assistant professor, Russia
 Chigirinskaya Natal'ya Vyacheslavovna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Churekova Tat'yana Mikhaylovna, doctor of pedagogical sciences, Professor, Russia
 Latygina Natal'ya Anatol'yevna, Doctor of Political Sciences, Professor, Ukraine
 Sirota Naum Mikhaylovich, Doctor of Political Sciences, Professor, Russia
 Khebrina Svetlana Vladimirovna, Doctor of Psychology, Professor, Russia
 Vozhegova Raisa Anatol'yevna, doctor of agricultural sciences, Professor, Ukraine
 Denisov Sergey Aleksandrovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Russia
 Zhovtonog Olga Igorevna, doctor of agricultural sciences, , Ukraine
 Kostenko Vasil'y Ivanovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Ukraine
 Kotlyarov Vladimir Vladislavovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Russia
 Morozov Aleksey Vladimirovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Ukraine
 Patyka Nikolay Vladimirovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Ukraine
 Rebezov Maksim Borisovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Russia
 Tarariko Yuriy Aleksandrovich, doctor of agricultural sciences, Professor, Ukraine
 Mal'tseva Anna Vasil'yevna, Doctor of Sociology, assistant professor, Russia
 Stegny Vasil'y Nikolayevich, Doctor of Sociology, Professor, Russia
 Tarasenko Larisa Viktorovna, Doctor of Sociology, Professor, Russia
 Averbchenkov Vladimir Ivanovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Antonov Valeriy Nikolayevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Bykov Yuriy Aleksandrovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Goncharuk Sergey Mironovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Zakharov Oleg Vladimirovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Kalayda Vladimir Timofeyevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Kapitanov Vasil'y Pavlovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Kirillova Yelena Viktorovna, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Ukraine
 Kovalenko Petr Ivanovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Kopey Bogdan Vladimirovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Kosenko Nadezhda Fedorovna, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Russia
 Kruglov Valeriy Mikhaylovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Kuderin Marat Krykbaevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Kazakhstan
 Lebedev Anatoliy Timofeyevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Lomoto Denis Viktorovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Makarova Irina Viktorovna, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Morozova Tat'yana Yur'yevna, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Pavlenko Anatoliy Mikhaylovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Parunakyan Vaagn Emil'yevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Pachurin German Vasil'yevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Pershin Vladimir Fedorovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Piganov Mikhail Nikolayevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Polyakov Andrey Pavlovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Popov Viktor Sergeevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Rokochinskiy Anatoliy Nikolayevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Romashchenko Mikhail Ivanovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Sementsov Georgiy Nikiforovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Sukhenko Yuriy Grigor'yevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Ustenko Sergey Anatol'yevich, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Ukraine
 Khabibullin Rifat Gabulkhakovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Russia
 Chervoniy Ivan Fedorovich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Shayko-Shaykovskiy Aleksandr Gennad'yevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Shibayev Aleksandr Grigor'yevich, Doctor of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Shcherban' Igor' Vasil'yevich, Doctor of Technical Sciences, assistant professor, Russia
 Bushuyeva Inna Vladimirovna, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Ukraine
 Volokh Dmitriy Stepanovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Ukraine
 Georgiyevskiy Gennadiy Viktorovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Senior Researcher, Ukraine
 Gudzenko Aleksandr Pavlovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Ukraine
 Tikhonov Aleksandr Ivanovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Ukraine
 Shapovalov Valeriy Vladimirovich, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Ukraine
 Shapovalova Viktoriya Alekseyevna, Doctor of Pharmaceutical Sciences, Professor, Ukraine
 Blatov Igor' Anatol'yevich, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Russia
 Kondratov Dmitriy Vyacheslavovich, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, assistant professor, Russia
 Lyal'kina Galina Borisovna, Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Russia
 Malakhov A V , Doctor of Physical and Mathematical Sciences, Professor, Ukraine
 Vorozhitova Aleksandra Anatol'yevna, doctor of philology, Professor, Russia
 Lytkina Larisa Vladimirovna, doctor of philology, assistant professor, Russia
 Popova Taisiya Georgiyevna, doctor of philology, Professor, Russia
 Kovalenko Yelena Mikhaylovna, doctor of philosophical science, Professor, Russia
 Lipich Tamara Ivanovna, doctor of philosophical science, assistant professor, Russia
 Maydanyuk Irina Zinoviyevna, doctor of philosophical science, assistant professor, Ukraine
 Svetlov Viktor Aleksandrovich, doctor of philosophical science, Professor, Russia
 Stovpets A V , doctor of philosophical science, assistant professor, Ukraine
 Antraptseva Nadezhda Mikhaylovna, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Ukraine
 Bazheva Rima Chamalovna, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Russia
 Grizodub Aleksandr Ivanovich, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Ukraine
 Yermagambet Bolat Toleukhanovich, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Kazakhstan
 Maksin Viktor Ivanovich, Doctor of Chemical Sciences, Professor, Ukraine
 Angelova Polya Georgiyevna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Bulgaria
 Bezdenezhnykh Tat'yana Ivanovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Russia
 Burda Aleksey Grigor'yevich, Doctor of Economic Sciences, Professor, Russia
 Granovskaya Lyudmila Nikolayevna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine
 Dorokhina Yelena Yur'yevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Russia
 Klimova Natal'ya Vladimirovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Russia
 Kochinev Yuriy Yur'yevich, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Russia
 Kurmayev Petr Yur'yevich, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine
 Lapkina Inna Aleksandrovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Ukraine
 Mel'nik Alona Alekseyevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Ukraine
 Milyayeva Larisa Grigor'yevna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Russia
 Pakhomova Yelena Anatol'yevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Russia
 Reznikov Andrey Valentinovich, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Russia
 Savel'yeva Nelli Aleksandrovna, Doctor of Economic Sciences, Professor, Russia
 Sokolova Nadezhda Gennad'yevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Russia
 Strel'tsova Yelena Dmitriyevna, Doctor of Economic Sciences, assistant professor, Russia
 Batyrgareyeva Vladislava Stanislavovna, doctor of law, , Ukraine
 Get'man Anatoliy Pavlovich, doctor of law, Professor, Ukraine
 Kafarskiy Vladimir Ivanovich, doctor of law, Professor, Ukraine
 Kirichenko Aleksandr Anatol'yevich, doctor of law, Professor, Ukraine
 Stepenko Valeriy Yefremovich, doctor of law, assistant professor, Russia
 Tonkov Yevgeniy Yevgen'yevich, doctor of law, Professor, Russia
 Shepit'ko Valeriy Yur'yevich, doctor of law, Professor, Ukraine
 Shishka Roman Bogdanovich, doctor of law, Professor, Ukraine
 Yarovenko Vasil'y Vasil'yevich, doctor of law, Professor, Russia
 Kantarovich YU L , Ph D in History of Arts, , Ukraine
 Volgireva Galina Pavlovna, Candidate of Historical Sciences, assistant professor, Russia
 Tokareva Natal'ya Gennad'yevna, Candidate of Medical Sciences, assistant professor, Russia
 Demidova V G , Candidate of Pedagogical Sciences, assistant professor, Ukraine
 Mogilevskaya I M . Candidate of Pedagogical Sciences, Professor, Ukraine
 Lebedeva Larisa Aleksandrovna, Candidate of Psychological Sciences, assistant professor, Russia
 Yatsenko Olexandr Volodymyrovych, Candidate of Technical Sciences, Professor, Ukraine
 Shapovalov Valentin Valer'yevich, Candidate of Pharmaceutical Sciences, assistant professor, Ukraine
 Stovpets V G , Candidate of Philology, assistant professor, Ukraine
 Ruslan Zubkov, Doctor of Economics, Associate Professor, Ukraine
 Tolbatov Andrey Vladimirovich, candidate of technical sciences, associate professor, Ukraine
 Sharagov Vasily Andreevich, Doctor of Chemistry, Associate Professor, Moldova

О журнале

Международный научный периодический журнал "Научные труды SWorld" получил большое признание среди отечественных и зарубежных интеллектуалов. Сегодня в журнале публикуются авторы из России, Украины, Молдовы, Казахстана, Беларуси, Чехии, Болгарии, Литвы Польши и других государств.

Учрежден в 2005 году. Периодичность выхода: ежеквартально.

Основными целями журнала являются:

- содействие обмену знаниями в научном сообществе;
- помощь молодым ученым в информировании научной общественности об их научных достижениях;
- создание основы для инноваций и новых научных подходов, а также открытий в неизвестных областях;
- содействие объединению профессиональных научных сил и формирование нового поколения ученых-специалистов в разных сферах.

Журнал целенаправленно знакомит читателя с оригинальными исследованиями авторов в различных областях науки, лучшими образцами научной публицистики.

Публикации журнала предназначены для широкой читательской аудитории – всех тех, кто любит науку. Материалы, публикуемые в журнале, отражают актуальные проблемы и затрагивают интересы всей общественности.

Каждая статья журнала включает обобщающую информацию на английском языке.

Журнал зарегистрирован в РИНЦ SCIENCE INDEX и INDEXCOPERNICUS.

Про журнал

Міжнародний науковий періодичний журнал "Наукові праці SWorld" отримав велике визнання серед вітчизняних і зарубіжних інтелектуалів. Сьогодні в журналі публікуються автори з Росії, України, Молдови, Казахстану, Білорусі, Чехії, Болгарії, Литви, Польщі та інших держав.

Дата заснування в 2005 році. Періодичність виходу: щоквартально

Основними цілями журналу є:

- сприяння обміну знаннями в науковому співтоваристві;
- допомога молодим вченим в інформуванні наукової громадськості про їх наукові досягнення;
- створення основи для інновацій і нових наукових підходів, а також відкриттів в невідомих областях;
- сприяння об'єднанню фахових наукових сил і формування нового покоління вчених-фахівців в різних сферах.

Журнал цілеспрямовано знайомить читача з оригінальними дослідженнями авторів в різних областях науки, кращими зразками наукової публіцистики.

Публікації журналу призначені для широкої читацької аудиторії - усіх тих, хто любить науку. Матеріали, що публікуються в журналі, відображають актуальні проблеми і зачіпають інтереси всієї громадськості.

Кожна стаття журналу включає узагальнюючу інформацію англійською мовою.

Журнал зареєстрований в РИНЦ SCIENCE INDEX і INDEXCOPERNICUS.

About the journal

The International Scientific Periodical Journal "*Scientific papers SWorld*" has gained considerable recognition among domestic and foreign researchers and scholars. Today, the journal publishes authors from Russia, Ukraine, Moldova, Kazakhstan, Belarus, Czech Republic, Bulgaria, Lithuania, Poland and other countries.

Journal Established in 2005. Periodicity of publication: Quarterly

The journal activity is driven by the following objectives:

- Broadcasting young researchers and scholars outcomes to wide scientific audience
- Fostering knowledge exchange in scientific community
- Promotion of the unification in scientific approach
- Creation of basis for innovation and new scientific approaches as well as discoveries in unknown domains

The journal purposefully acquaints the reader with the original research of authors in various fields of science, the best examples of scientific journalism.

Publications of the journal are intended for a wide readership - all those who love science. The materials published in the journal reflect current problems and affect the interests of the entire public.

Each article in the journal includes general information in English.

The journal is registered in the RISC SCIENCE INDEX and INDEXCOPERNICUS.

Требования к статьям

Статьи должны соответствовать тематическому профилю журнала, отвечать международным стандартам научных публикаций и быть оформленными в соответствии с установленными правилами. Они также должны представлять собой изложение результатов оригинального авторского научного исследования, быть написанными в контекст отечественных и зарубежных исследований по этой тематике, отражать умение автора свободно ориентироваться в существующем библиографическом контексте по затрагиваемым проблемам и адекватно применять общепринятую методологию постановки и решения научных задач.

Все тексты должны быть написаны литературным языком, отредактированы и соответствовать научному стилю речи. Некорректность подбора и недостоверность приводимых авторами фактов, цитат, статистических и социологических данных, имен собственных, географических названий и прочих сведений может стать причиной отклонения присланного материала (в том числе – на этапе регистрации).

Все таблицы и рисунки в статье должны быть пронумерованы, иметь заголовки и ссылки в тексте. Если данные заимствованы из другого источника, на него должна быть дана библиографическая ссылка в виде примечания.

Название статьи, ФИО авторов, учебные заведения (кроме основного языка текста) должны быть представлены и на английском языке.

Статьи должны сопровождаться аннотацией и ключевыми словами на языке основного текста и обязательно на английском языке. Аннотация должна быть выполнена в форме краткого текста, который раскрывает цель и задачи работы, ее структуру и основные полученные выводы. Аннотация представляет собой самостоятельный аналитический текст и должна давать адекватное представление о проведенном исследовании без необходимости обращения к статье. Аннотация на английском (Abstract) должна быть написана грамотным академическим языком.

Приветствуется наличие УДК, ББК, а также (для статей по Экономике) код JEL (<https://www.aeaweb.org/jel/guide/jel.php>)

Принятие материала к рассмотрению не является гарантией его публикации. Зарегистрированные статьи рассматриваются редакцией и при формальном и содержательном соответствии требованиям журнала направляются на экспертное рецензирование, в том числе через открытое обсуждение с помощью веб-ресурса www.sworld.education.

В журнале могут быть размещены только ранее неопубликованные материалы.

Вимоги до статей

Статті повинні відповідати тематичному профілю журналу, відповідати міжнародним стандартам наукових публікацій і бути оформленими відповідно до встановлених правил. Вони також повинні представляти собою виклад результатів оригінального авторського наукового дослідження, бути вписаними в контекст вітчизняних і зарубіжних досліджень з цієї тематики, відображати вміння автора вільно орієнтуватися в існуючому бібліографічному контексті по піднятим проблемам і адекватно застосовувати загальноприйнятну методологію постановки і вирішення наукових завдань.

Всі тексти повинні бути написані літературною мовою, відредаговані і відповідати науковому стилю мовлення.

Некоректність підбору і недостовірність наведених авторами фактів, цитат, статистичних та соціологічних даних, власних імен, географічних назв та інших відомостей може стати причиною відхилення надісланого матеріалу (в тому числі - на етапі реєстрації).

Всі таблиці і рисунки в статті повинні бути пронумеровані, мати заголовки і посилання в тексті. Якщо дані запозичені з іншого джерела, на нього повинні бути бібліографічні посилання у вигляді примітки.

Назва статті, ПІБ авторів, навчальні заклади (крім основної мови тексту) повинні бути представлені і на англійській мові.

Статті повинні супроводжуватися анотацією та ключовими словами на мові основного тексту і обов'язково англійською мовою. Анотація повинна бути виконана у формі короткого тексту, який розкриває мету і завдання роботи, її структуру та основні отримані висновки. Анотація представляє собою самостійний аналітичний текст і повинна давати адекватне уявлення про проведене дослідження без необхідності звернення до статті. Анотація англійською (Abstract) повинна бути написана грамотно академічною мовою.

Заохочується наявність УДК, ББК, а також (для статей по Економіці) код JEL (<https://www.aeaweb.org/jel/guide/jel.php>)

Ухвалення матеріалу до розгляду не є гарантією його публікації. Зареєстровані статті розглядаються редакцією і при формальному і змістовному відповідно до вимог журналу направляються на експертне рецензування, в тому числі через відкрите обговорення за допомогою веб-ресурсу www.sworld.education.

У журналі можуть бути розміщені тільки раніше неопубліковані матеріали.

Requirements for articles

Articles should correspond to the thematic profile of the journal, meet international standards of scientific publications and be formalized in accordance with established rules. They should also be a presentation of the results of the original author's scientific research, be inscribed in the context of domestic and foreign research on this topic, reflect the author's ability to freely navigate in the existing bibliographic context on the problems involved and adequately apply the generally accepted methodology of setting and solving scientific problems.

All texts should be written in literary language, edited and conform to the scientific style of speech. Incorrect selection and unreliability of the facts, quotations, statistical and sociological data, names of own, geographical names and other information cited by the authors can cause the rejection of the submitted material (including at the registration stage).

All tables and figures in the article should be numbered, have headings and links in the text. If the data is borrowed from another source, a bibliographic reference should be given to it in the form of a note.

The title of the article, the full names of authors, educational institutions (except the main text language) should be presented in English.

Articles should be accompanied by an annotation and key words in the language of the main text and must be in English. The abstract should be made in the form of a short text that reveals the purpose and objectives of the work, its structure and main findings. The abstract is an independent analytical text and should give an adequate idea of the research conducted without the need to refer to the article. Abstract in English (Abstract) should be written in a competent academic language.

The presence of UDC, BBK

Acceptance of the material for consideration is not a guarantee of its publication. Registered articles are reviewed by the editorial staff and, when formally and in substance, the requirements of the journal are sent to peer review, including through an open discussion using the web resource www.sworld.education

Only previously unpublished materials can be posted in the journal.

Положение об этике публикации научных данных и ее нарушениях

Редакция журнала осознает тот факт, что в академическом сообществе достаточно широко распространены случаи нарушения этики публикации научных исследований. В качестве наиболее заметных и вопиющих можно выделить плагиат, направление в журнал ранее опубликованных материалов, незаконное присвоение результатов чужих научных исследований, а также фальсификацию данных. Мы выступаем против подобных практик.

Редакция убеждена в том, что нарушения авторских прав и моральных норм не только неприемлемы с этической точки зрения, но и служат преградой на пути развития научного знания. Потому мы полагаем, что борьба с этими явлениями должна стать целью и результатом совместных усилий наших авторов, редакторов, рецензентов, читателей и всего академического сообщества. Мы призываем всех заинтересованных лиц сотрудничать и участвовать в обмене информацией в целях борьбы с нарушением этики публикации научных исследований.

Со своей стороны редакция готова приложить все усилия к выявлению и пресечению подобных неприемлемых практик. Мы обещаем принимать соответствующие меры, а также обращать пристальное внимание на любую предоставленную нам информацию, которая будет свидетельствовать о неэтичном поведении того или иного автора.

Обнаружение нарушений этики влечет за собой отказ в публикации. Если будет выявлено, что статья содержит откровенную клевету, нарушает законодательство или нормы авторского права, то редакция считает себя обязанной удалить ее с веб-ресурса и из баз цитирования. Подобные крайние меры могут быть применены исключительно при соблюдении максимальной открытости и публичности.

Положення про етику публікації наукових даних і її порушеннях

Редакція журналу усвідомлює той факт, що в академічній спільноті досить широко поширені випадки порушення етики публікації наукових досліджень. В якості найбільш помітних можна виділити плагиат, відправлення в журнал раніше опублікованих матеріалів, незаконне привласнення результатів чужих наукових досліджень, а також фальсифікацію даних. Ми виступаємо проти подібних практик.

Редакція переконана в тому, що порушення авторських прав і моральних норм не тільки неприйнятні з етичної точки зору, але і служать перешкодою на шляху розвитку наукового знання. Тому ми вважаємо, що боротьба з цими явищами повинна стати метою і результатом спільних зусиль наших авторів, редакторів, рецензентів, читачів і усієї академічної спільноти. Ми закликаємо всіх зацікавлених осіб співпрацювати і брати участь в обміні інформацією з метою боротьби з порушенням етики публікації наукових досліджень.

Зі свого боку редакція готова докласти всіх зусиль до виявлення та припинення подібних неприйнятних практик. Ми обіцяємо вживати відповідних заходів, а також звертати пильну увагу на будь-яку надану нам інформацію, яка буде свідчити про неетичну поведінку того чи іншого автора.

Виявлення порушень етики тягне за собою відмову в публікації. Якщо буде виявлено, що стаття містить відвертий наклеп, порушує законодавство або норми авторського права, то редакція вважає себе зобов'язаною видалити її з веб-ресурсу і з баз цитування. Подібні крайні заходи можуть бути застосовані виключно при дотриманні максимальної відкритості і публічності.

Regulations on the ethics of publication of scientific data and its violations

The editors of the journal are aware of the fact that in the academic community there are quite widespread cases of violation of the ethics of the publication of scientific research. As the most notable and egregious, one can single out plagiarism, the posting of previously published materials, the misappropriation of the results of foreign scientific research, and falsification of data. We oppose such practices.

The editors are convinced that violations of copyrights and moral norms are not only ethically unacceptable, but also serve as a barrier to the development of scientific knowledge. Therefore, we believe that the fight against these phenomena should become the goal and the result of joint efforts of our authors, editors, reviewers, readers and the entire academic community. We encourage all stakeholders to cooperate and participate in the exchange of information in order to combat the violation of the ethics of publication of scientific research.

For its part, the editors are ready to make every effort to identify and suppress such unacceptable practices. We promise to take appropriate measures, as well as pay close attention to any information provided to us, which will indicate unethical behavior of one or another author.

Detection of ethical violations entails refusal to publish. If it is revealed that the article contains outright slander, violates the law or copyright rules, the editorial board considers itself obliged to remove it from the web resource and from the citation bases. Such extreme measures can be applied only with maximum openness and publicity.

УДК 621.371

**ANTENNA FOR RADIO FREQUENCY IDENTIFICATION SYSTEM
АНТЕННА ДЛЯ СИСТЕМЫ РАДИОЧАСТОТНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ****Savochkin A.A. / Савочкин А.А.***s.t.s., as.prof. / к.т.н., доц.*

ORCID: 0000-0002-1934-4300

SPIN: 4303-0857

Abdylgaziev O.R. / Абдулгазиев О.Р.*student / студент***Koptsev P.A. / Копцев П.А.***student / студент**Sevastopol State University, Sevastopol, Universitetskaya, 33, 299053**Севастопольский государственный университет, Севастополь,**ул. Университетская, 33, 299053*

Аннотация. В работе рассмотрен вариант реализации патч-антенны круговой поляризации для системы радиочастотной идентификации диапазона 902-928 МГц. Выполнено моделирование в программе электродинамического моделирования FEKO. Приведены результаты моделирования характеристик излучения антенны.

Ключевые слова: радиочастотная идентификация, СВЧ, антенна, микрополосковая антенна, круговая поляризация, радиочастотная метка.

Введение

Радиочастотная идентификация, Radio Frequency Identification (RFID) — это современная технология, в основе которой положена технология передачи с помощью радиоволн информации, необходимой для распознавания (идентификации) объектов, на которых закреплены специальные метки, несущие как идентификационную, так и пользовательскую информацию. Как правило, система RFID состоит из [1]: системы сбора информации (хоста); считывателя с подключенными к нему антеннами; канала распространения, с помощью которого осуществляется связь считывателя с меткой; меток.

В системах RFID взаимодействие меток и считывателя происходит за счет распространения электромагнитных волн в пространстве. Антенны для систем RFID применяются для создания зон регистраций меток на удалении до 10...15 м в диапазоне частот UHF. Антенны дальнего поля имеют выраженную направленность, а диапазон дальности считывания таких антенн зависит от коэффициента усиления и поляризации. Ориентация антенн как у метки, так и внешнего устройства должна быть такой, чтобы обе антенны имели одинаковую поляризацию. Поляризация антенн в общем случае может быть, как круговая, так и линейная.

В случае линейной поляризации передача энергии между двумя линейно поляризованными антеннами оптимальна, если обе антенны имеют одинаковое направление поляризации. Эффективнее всего применять такую поляризацию при постоянном статичном положении радиометок.

Однако, часто встречаются ситуации, когда в системах RFID нет фиксированной взаимной ориентации между антенной мобильного транспондера и антенной считывателя, что может привести к случайным

изменениям дальности считывания. Данную проблему можно решить путем использования в считывателе антенны круговой поляризации, которая обеспечит равномерное считывание меток с произвольной ориентацией [2].

С точки зрения производства антенн целесообразно использовать один из наиболее простых вариантов — патч-антенну с воздушным заполнением. Такая антенна в силу своих особенностей соответствует современным требованиям, обеспечивает необходимую компактность и хорошую повторяемость.

Методы формирования поля круговой поляризации

Существует несколько вариантов излучения поля круговой поляризации. Для случая антенны, состоящей из одного излучателя, круговую поляризацию можно получить путем запитывания ее в двух точках сигналами со сдвигом по фазе (как показано на рис. 1, а), либо же внести в поверхность излучателя неоднородность формы (как показано на рис. 1, б).

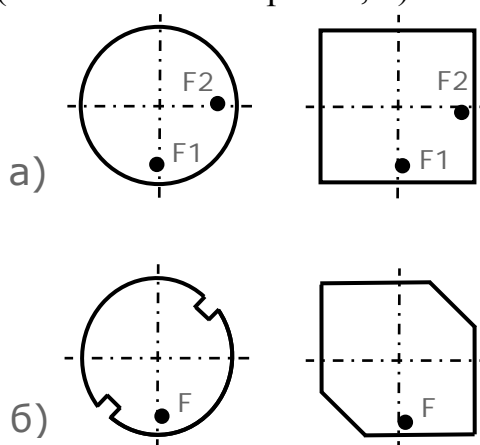

Рис. 1 — Способы формирования поля круговой поляризации

В точках F1 и F2 (рис. 1, а) возбуждаются две ортогональные моды поля с одинаковой амплитудой и сдвигом по фазе на 90° . Это обеспечивается с помощью внешнего делителя мощности. В тех случаях, когда не представляется возможным реализовать схему питания с двумя точками, применяют одноточечную схему. В этом случае для формирования поля с круговой поляризацией необходимо индуцировать две моды ортогональных полей, что может быть достигнуто путем небольшого смещения точки возбуждения относительно оси симметрии излучателя и усечения краев излучателя [3]. Для дальнейших исследований выберем структуру микрополосковой патч-антенны на основе усеченного круга. Усечения являются необходимым условием для излучения антенны с круговой поляризацией. Еще одним важным условием возбуждения излучения круговой поляризации является смещение точки питания относительно одной из осей симметрии круга, как показано на рис. 2.

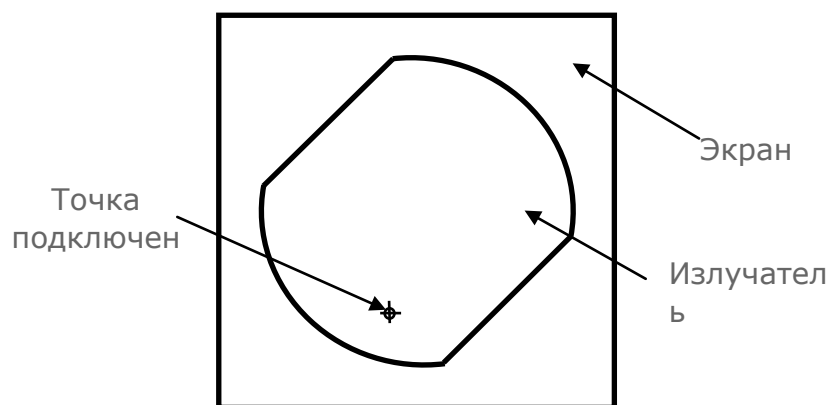

Рис. 2 — Схема патч-антенны круговой поляризации

Исследование характеристик антенны круговой поляризации

Проведем анализ результатов исследования патч-антенны для диапазона частот 902...928 МГц, выполненную на основе усеченного круга радиусом 86 мм, расположенном на расстоянии 2 мм от плоскости экрана. Исследование выполним в системе электродинамического моделирования FEKO.

На рис. 3 изображена частотная зависимость коэффициента усиления, полученная в результате расчетов. В рабочем диапазоне частот величина коэффициента усиления превышает 8,77 дБ, что отвечает требованиям к антеннам систем RFID. На рис. 4 изображена частотная зависимость коэффициента стоячей волны (КСВ), которая показывает хорошее качество согласования исследуемой антенны с волновым сопротивлением фидерного тракта, поскольку максимальная величина КСВ в диапазоне составляет 1,97, т.е. не превышает общепринятого максимального значения 2.

Установлено, что при изменении расстояния излучателя до экрана, размеров самого излучателя и положения точки питания относительно выбранных при моделировании, ухудшается согласование антенны, и происходит увеличение КСВ.

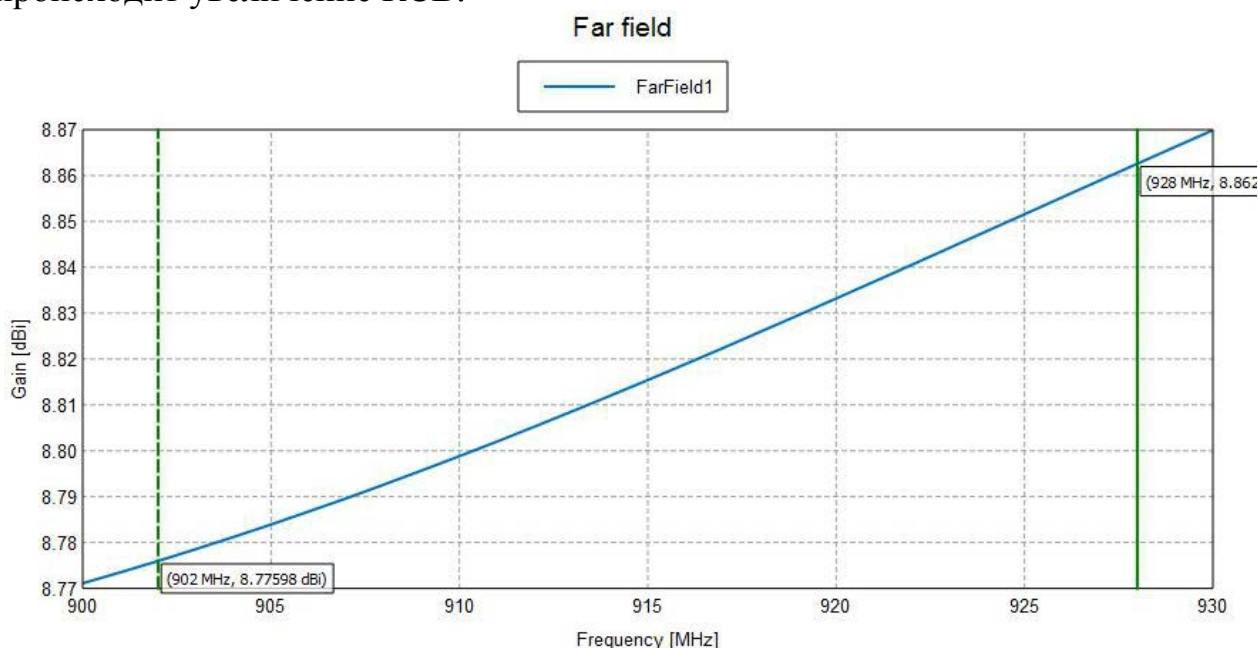

Рис. 3 — Частотная зависимость коэффициента усиления антенны

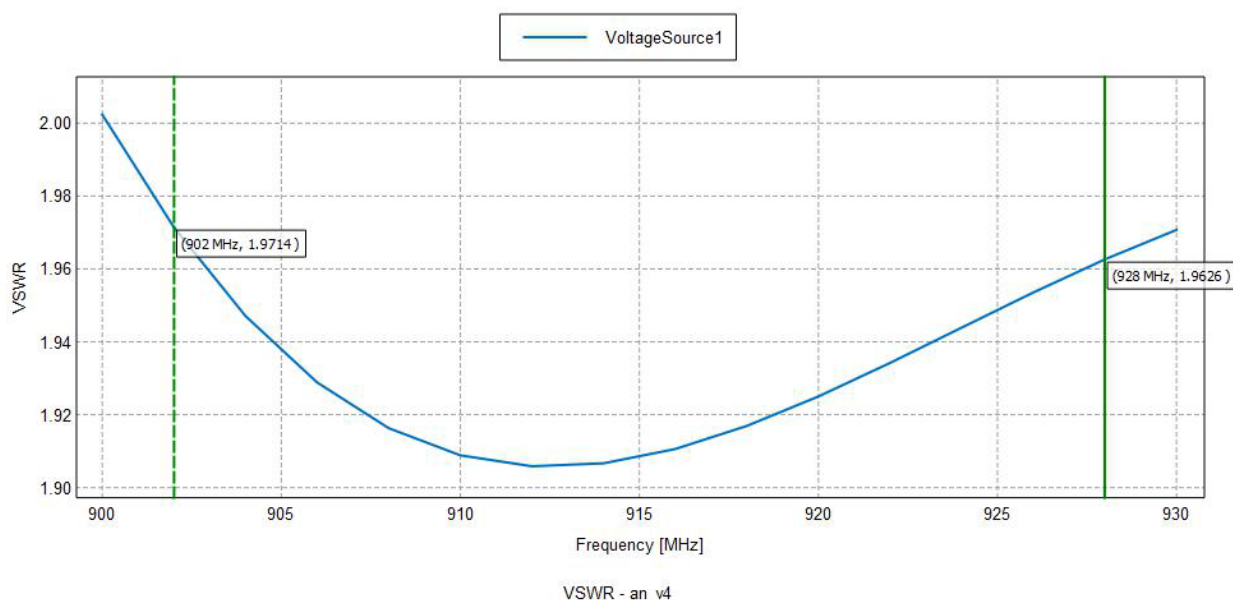

Рис. 4 — Частотная зависимость КСВ антенны

На рис. 5 изображена диаграмма направленности для исследуемой патч-антенны на двух граничных частотах диапазона частот в полярной системе координат. Система FEKO позволяет визуализировать диаграмму направленности в трехмерном представлении, в том числе получить суммарную диаграмму (см. рис. 6), диаграмму для левосторонней (рис. 7) и правосторонней поляризации (см. рис. 8). Результаты расчетов показывают, что антенна формирует поле круговой правосторонней поляризации с шириной главного лепестка около 65° .

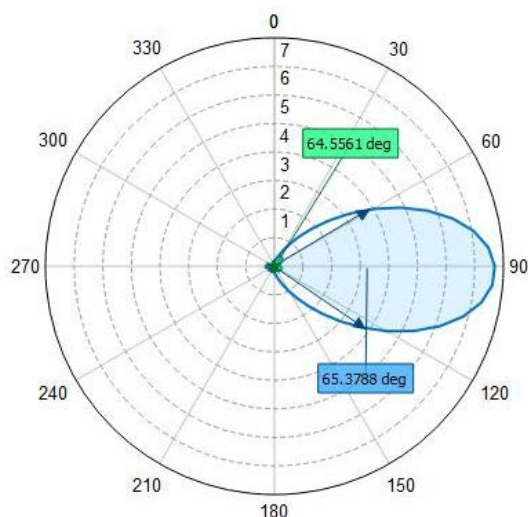

Рис. 5 — Диаграмма направленности антенны в полярной системе координат

Качество формирования поля круговой поляризации подтверждается результатами расчета частотной зависимости коэффициента эллиптичности. В рабочей полосе частот коэффициент превышает значение 0,6 и в максимуме достигает значения 0,9, что является вполне удовлетворительным результатом для системы круговой поляризации, что показано на рис. 8.

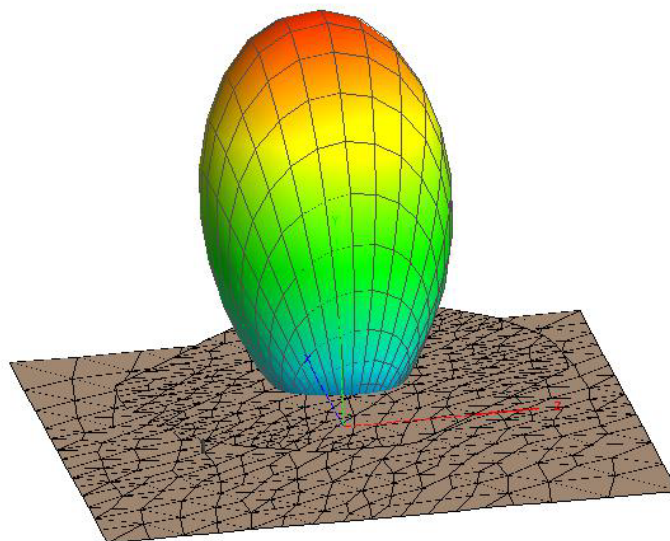

Рис. 6 — 3D диаграмма направленности антенны

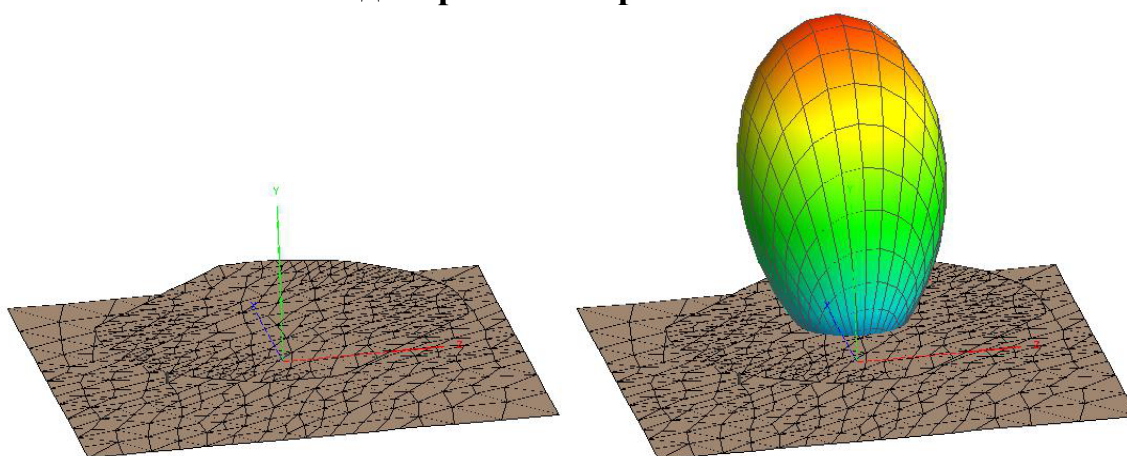

Рис. 7 — 3D диаграмма направленности антенны: а) для LHC, б) для RHC

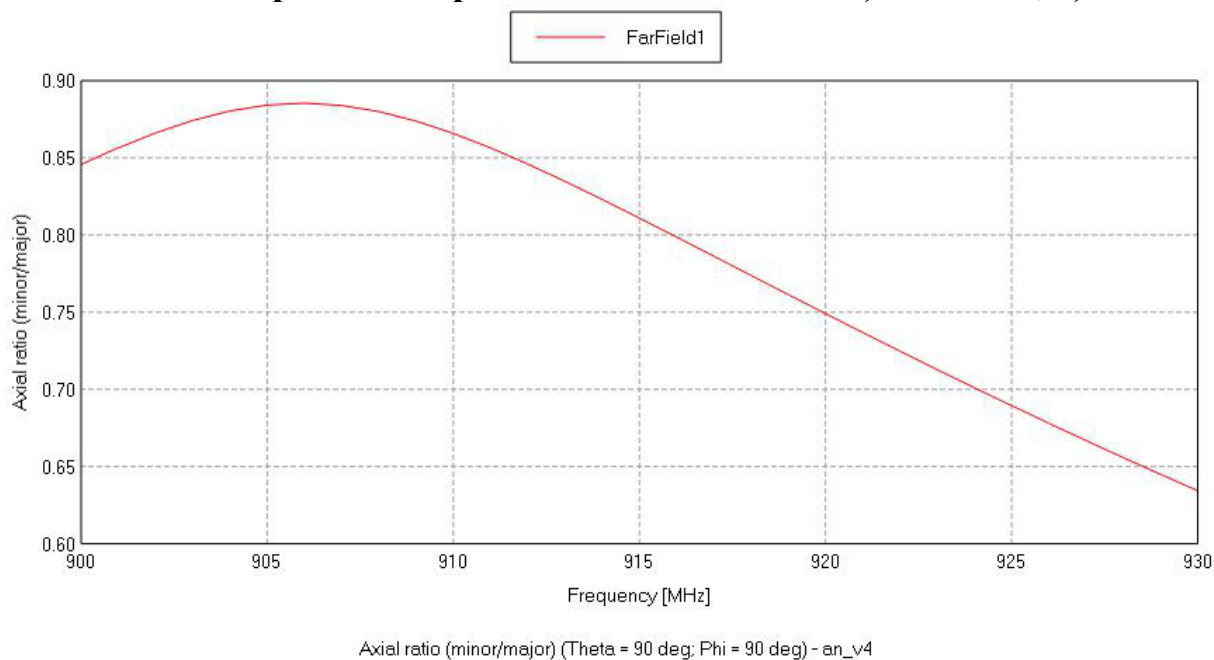

Рис. 8 — Частотная зависимость коэффициента эллиптичности

Исходя из вышеприведённых графиков и диаграмм можно сделать вывод, что проектируемая антенна обеспечивает формирование поля круговой

поляризации при хорошем согласовании с линией питания, причем характеристики обеспечиваются во всем рабочем диапазоне частот.

Заключение и выводы

На основании анализа специфики физических явлений, лежащих в основе работы проектируемого устройства, определен вариант реализации антенны круговой поляризации на основе патч-антенны с воздушным заполнением.

В ходе работы спроектирована модель антенны в пакете электродинамического моделирования FEKO. На основании полученных результатов геометрия модели скорректирована с целью получения приемлемых характеристик. Полученная антенна своими характеристиками не уступает уже имеющимся на рынке аналогам.

Проектируемая антенна рекомендуется для использования в любой RFID системе, где требуется формирование поля круговой поляризации, при волновом сопротивлении питающей линии 50 Ом, что является общепринятым требованием для систем радиочастотной идентификации.

В разрабатываемой патч-антенне предложено использовать воздушное заполнение, что заметно упрощает конструкцию и удешевляет стоимость производства антенны.

Литература:

1. Савочкин, А.А. Обоснование методики определения местоположения объектов с использованием технологии радиочастотной идентификации / А.А. Савочкин, П.А. Копцев, О.Р. Абдулгазиев // В сборнике: 21 век: фундаментальная наука и технологии материалы XI международной научно-практической конференции. — North Charleston, USA, 2017. — С. 140-142. — ISBN: 978-1542776684.
2. Финкенцеллер, К. Справочник по RFID / Клаус Финкенцеллер. — М. : Издательский дом «Додэка-XXI», 2008. — 496 с.
3. Hall, P.S. «Dual and Circularly Polarized Microstrip Antennas» in Advances in Microstrip and Printed Antennas / P.S. Hall, J.S. Dahele, K.F. Lee/ Chen, John Wiley — New York, 1997. — 1312 p.

References:

1. Savochkin, A. A. Justification of the method of determining the location of objects using radio frequency identification technology / A. A. Savochkin, P. A. Koptsev, O. R. Abdulgaziev // in the collection: 21 century: fundamental science and technology materials of the XI international scientific and practical conference. — North Charleston, USA, 2017. — P. 140-142. — ISBN: 978-1542776684.
2. Finkenzeller, K. Handbook of RFID / Klaus Finkenzeller. — M.: Dodeca-XXI Publishing House, 2008. — 496 p.
3. Hall, P.S. “Dual and Circularly Polarized Microstrip Antennas” in Advances in Microstrip and Printed Antennas / P.S. Hall, J.S. Dahele, K.F. Lee / Chen, John Wiley - New York, 1997. — 1312 p.

Abstract. The paper considers an embodiment of a circular polarization patch antenna for a radio frequency identification system in the range of 902-928 MHz. The simulation was carried out

in the program of electrodynamic modeling FEKO. The results of modeling the radiation characteristics of the antenna are presented.

Key words: *radio frequency identification, microwave, antenna, microstrip antenna, circular polarization, radio frequency tag.*

Научный руководитель: к.т.н., доц. Савочкин А.А.

Статья отправлена: 19.11.2019.

© Абдулгазиев О.Р., Копцев П.А., Савочкин А.А.

УДК 661.1

**TECHNOGENIC HAZARD ASSESSMENT OF HAZARDOUS CHEMICALS
ТЕХНОГЕННА НЕБЕЗПЕКА- ОЦІНКА ВИЛИВУ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХІМІЧНИХ
РЕЧОВИН**

Kudriawytzka A.N./Кудрявицька А.М.

с.а.с. ., as.prof./ к.с.-г.н., доц.

SPIN: 7001-1956

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine**Kyiv, street of Heroes of defensive, 17, 03041**Національний університет біоресурсів і природокористування України.**м. Київ, вул. Героїв оборони, 17, 03041*

Анотація. Виявлення та оцінювання виліву небезпечних речовин передбачає організацію та проведення хімічного контролю, забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту, організацію та проведення знезаражування.

Ключові слова: небезпечні хімічні речовини, захист населення, знезаражування, аварія, здоров'я людей, навколишнє середовище.

На об'єктах господарювання є великий асортимент хімічних речовин, токсичних, шкідливих для здоров'я людей, тварин і небезпечних для навколишнього середовища. При виробничих аваріях або стихійних лихах НХР можуть потрапляти в навколишнє середовище і стати причиною ураження людей, тварин, рослин і зараження навколишнього середовища [1].

Методика прогнозування застосовується для хімічних речовин, що перебувають у рідкому або газоподібному стані та при потраплянні в атмосферу переходять у газоподібний стан і утворюють хмару зараженого повітря (первинну і вторинну). Розрахунки передбачається проводити для приземного шару повітря до висоти 10 м над поверхнею землі [2-3].

Прогнозування проводиться з метою планування організації захисту людей, сільськогосподарських тварин, урожаю, продуктів харчування та ін., які перебувають у зоні хімічного зараження.

При хімічному способі застосовують нейтралізуючі або руйнуючі ОР і НХР. Фізичні способи дегазації передбачають випаровування, поглинання ОР і НХР різними матеріалами, руйнування вогнем і видалення небезпечних хімічних речовин рідинами, які їх розчиняють.

Механічні способи дегазації застосовують для зняття зараженого шару ґрунту, снігу, зерна і т.д. на глибину проникнення ОР і НХР та ізоляції його.

Наприклад, приміщення дегазують 10-20% -ним хлорно-вапняним розчином. Замість хлорного вапна можна застосовувати гіпохлорит кальцію або негашеного вапна. Якщо температура повітря нижча 5 градусів, застосовують хлористий сульфід або гарячий 5-10 %- ний розчин їдкою натру.

Металеві предмети дегазують обпалюванням, кип'ятінням протягом 2 год у воді (з добавкою 1-2 % лугу), або протиранням ганчір'ям, змоченим у гасі (бензині).

Дерев'яні предмети дегазують хлорно-вапняною кашкою або розчинами інших дегазуючих засобів з наступним (через 1,5-2 години) промиванням

водою.

Речі і предмети, які не можна кип'ятити, необхідно провітрювати 6 діб влітку і 45 діб взимку або дегазувати в спеціальних камерах (приміщеннях) при температурі 70-80 градусів.

Зерно, заражене парами і туманами ОР і НХР, дегазують провітрюванням на відкритому повітрі. Воду дегазують фільтруванням і хлоруванням. Із колодязя воду відливають або відкачують, а дно і стінки шахти обробляють хлорно-вапняною кашкою, із дна знімають шар 10 см. Після наповнення водою, її знову відливають і після нового наповнення перевіряють на наявність НХР.

Засоби захисту дегазують пароамічним способом або гарячим повітрям. Шкіряні та інші вироби дегазують гарячим повітрям при температурі 70 градусів протягом 6 годин.

Після закінчення робіт проводиться спеціальна обробка техніки і санітарна обробка людей, які брали участь у знезаражуванні НХР. Дегазація одягу, засобів індивідуального захисту проводиться на станціях знезаражування [3-4].

На хімічно небезпечному об'єкті для захисту робітників і службовців використовуються помислові протигази або респіратори спеціального призначення типу РПГ- 67, РУ-60, а також захисні споруди, які обладнані III режимом вентиляції. Люди, які знаходяться в житловому секторі (в будинках), повинні зачинити вікна і квартирки. Вимикнути опалювальні прилади, загасити вогонь у печах, надіти протигази та підручні засоби захисту шкіри і швидко вийти із зони хімічного зараження.

За відсутності протигазів під час виходу із зони зараження необхідно періодично затримувати на кілька секунд дихання, для захисту органів дихання використовувати тканини, змочені водою, або ватні частини одягу, це значно знизить кількість зараженого повітря, що потрапляє до легенів, і відповідно зменшить ступінь ураження.

Про усунення небезпеки ураження сповіщають органи цивільного захисту. У будь-якому разі, вхід у житлові будинки дозволяється тільки після контрольної перевірки вмісту НХР у повітрі приміщень. Дозвіл на вхід з приміщення дає безпосередній керівник робіт з ліквідації наслідків з викидом НХР.

Висновок

За даними оцінки хімічної обстановки роблять висновки для організації рятувальних та інших невідкладних робіт в осередках зараження і ураження, захисту населення, сільськогосподарських тварин, кормів, врожаю. Це знаходить відображення в рішенні начальника потенційно - небезпечного об'єкту і населеного пункту і є одним з важливих заходів забезпечення безпеки в небезпечних ситуаціях.

Література:

1. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник / М.І. Стеблюк. — 3-тє вид., стер. — К.: Знання, 2013. — 487 с.
2. Стеблюк М.І. Прогноз хімічного зараження – фактор безпеки життєдіяльності // Безпека життєдіяльності. – 2006.- №6-8. – С. 15-20.

3. Пахоменко В.Ф., Кочанов Е.О., Маркін П.В. Особливості наслідків аварій(зруйнувань) хімічно небезпечних об'єктів та рекомендації за їх ліквідуванням у мирний час // Збірник наукових праць ХВУ. – Х.: ХВУ, 1999. – Вип. 3 (25). – С. 129-135.

4. Пахоменко В.Ф., Кочанов Е.О., Маркін П.В. Методика визначення хімічних втрат особового складу при руйнуванні хімічно небезпечних об'єктів // Збірник наукових праць ХВУ. – Х.: ХВУ, 2001. – Вип. 7 (37). – С. 113-114.

References:

1. Steblyuk M.I. Civil'na oborona ta civil'nij zahist: Pidruchnik / M.I. Steblyuk. — 3-te vid., ster. — K.: Znannya, 2013. — 487 s.

2. Steblyuk M.I. Prognoz himichnogo zarazhennya – faktor bezpeki zhittediyal'nosti // Bezpeka zhittediyal'nosti. – 2006. №6-8. – S. 15-20.

3. Pahomenko V.F., Kochanov E.O., Markin P.V. Osoblivosti naslidkiv avarij(zrujnuvan') himichno nebezpechnih ob'ektiv ta rekomendacii za ih likviduvanniam u mirnij chas // Zbirnik naukovih prac' HVU. – H.: HVU, 1999. – Vip. 3 (25). – S. 129-135.

4. Pahomenko V.F., Kochanov E.O., Markin P.V. Metodika viznachennya himichnih vtrat osobovogo skladu pri rujnuvanni himichno nebezpechnih ob'ektiv // Zbirnik naukovih prac' HVU. – H.: HVU, 2001. – Vip. 7 (37). – S. 113-114.

Abstract. An exposure and evaluation of chemical situation envisage organization and realization of chemical control, providing of individual and collective defence facilities, organization and realization of disinfection. From data of estimation of chemical situation draw conclusion for organization of rescue and other urgent works in the cells of infection and defeat, defence of population, agricultural animals, forage, harvest. It finds a reflection in the decision of chief potentially - dangerous object and settlement and is one of important events of providing of safety in near-accidents.

Key words: chemical situation, defence of population, disinfection, accident, health of people, environment

Стаття відправлена: 17.11.2019 г.

© Кудрявицька А.М.

УДК 656.61.052.4

**PROCESSING OF THE RECORD OF THE SHIP'S PITCHING, WHICH IS
IN THE OPERATIONAL CONDITIONS OF THE SEA WAVES
ОБРАБОТКА ЗАПИСИ КАЧКИ СУДНА, НАХОДЯЩЕГОСЯ В
ЭКСПЛУАТАЦИОННЫХ УСЛОВИЯХ МОРСКОГО ВОЛНЕНИЯ**

Umrikhin V.P. / В.П.Умрихин

Sichkarev V.I. / В.И.Сичкарев

Privalenko A.A. / А.А.Приваленко

*Siberian state University of water transport**Сибирский государственный университет водного транспорта*

Аннотация. Представлен алгоритм получения амплитудно-частотной характеристики судна с конкретной загрузкой, находящегося в фактической коммерческой эксплуатации на фактическом океанском волнении. Регистрация качки выполняется микромодульной аппаратурой штурманским составом. Проблема отсутствия данных о волнении решается использованием спектральных моделей связи волнения с ветром.

Ключевые слова: спектр качки судна, частотный спектр волнения, амплитудно-частотная характеристика бортовой качки.

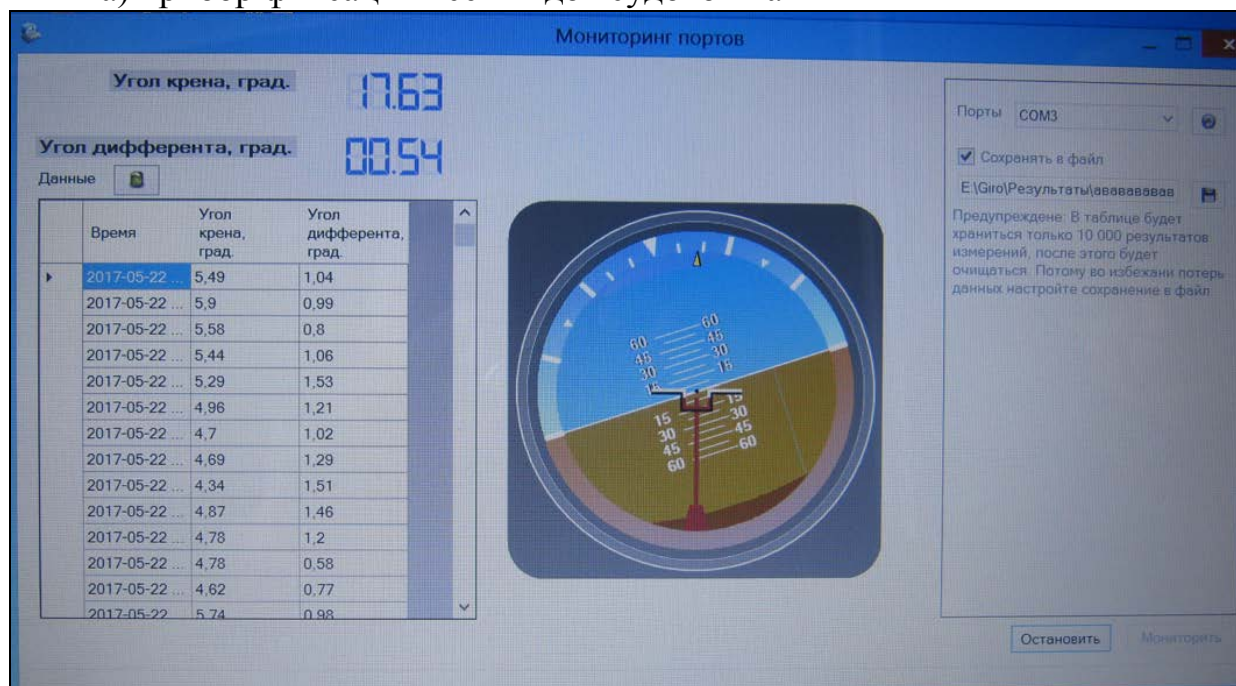
До недавнего времени в процессе проектирования судна его мореходные качества оценивались на основе теоретических исследований, модельных экспериментов в опытовых бассейнах на регулярном волнении или на нерегулярном, но с заданным спектром. В результате формировалась амплитудно-частотная характеристика качки судна. При этом, естественно, было невозможно учесть все реальные случаи загрузки судна после его сдачи в эксплуатацию. До настоящего времени задача получения АЧХ качки судна при его фактической загрузке в рейсе не решена. В случае необходимости судоводительский состав решает проблему безопасности штормового плавания выбором условий нерезонансной качки, пользуясь весьма общими представлениями о качке произвольного судна.

Создание микромодульных приборов фиксации всех видов качки, положения судна в пространстве и автоматизации дискретной числовой записи результатов измерений в компьютер, [1-3], рис. 1, существенно изменяют сам подход к получению важнейшей для прогнозирования качки судна характеристики – амплитудно-частотной характеристики (АЧХ) качки судна с его фактической загрузкой и на реальном морском или океанском волнении.

АЧХ качки судна при характерных загрузках используется преимущественно на стадии проектирования судна, реже – при проводке судна гидрометеорологической организацией по оптимальному маршруту. Использование аппаратно-программных комплексов (АПК) на основе микромодульных приборов позволяет выполнять регистрацию качки конкретного судна непосредственно в процессе эксплуатации силами штурманского состава. При успешной реализации автоматического анализа записей качки и автоматизации получения параметров фактического волнения можно ставить задачу автоматизации выбора оптимального маршрута непосредственно на судне.

а) прибор фиксации всех видов судовой качки

б) пример дискретной записи параметров бортовой и килевой качки
Рисунок 1. Система автоматической регистрации качки судна

В настоящей работе на основе анализа выполненных записей качки судна поставлена задача доведения технологии обработки записей до АЧХ качки судна с его фактической загрузкой в трансокеанском рейсе.

Обработка записей качки в данной работе представлена бортовой качкой. Запись содержит наклонения судна, зафиксированные через заранее установленные промежутки времени. Здесь используются записи с промежутком времени фиксации 0,5 секунды.

В записи присутствуют наклонения судна на оба борта, причём экстремумы углов крена, соответствующие нулевой производной угла крена,

содержат как главные, так и вторичные максимумы и минимумы. К главным относят экстремумы со сменой знака угла крена, а ко вторичным – без смены знака, рис. 2.

Рисунок 2. Пример записи бортовой качки, содержащей вторичные экстремумы без смены знака угла крена Θ

Вопрос учёта или не учёта вторичных колебаний, имеющих малые частоты, зависит от решаемой задачи. Этот вопрос связан со способом определения периодов колебаний. Если период колебаний определять по соседним экстремумам, то в эту обработку попадают как колебания без смены знака угла крена, так и со сменой. Если полупериод колебаний определять по переходу накрений судна с одного борта на другой (по углам крена $\Theta = 0$), то вторичные колебания в пределах накрений судна на один борт не будут учтены.

В задачах оценки безопасности судна прежде всего интерес представляют частоты максимума спектра и частоты, близкие к частотам собственных колебаний судна. Поэтому в качестве полупериода качки здесь рассматривается промежуток времени между соседними нулями углов крена Θ . Следующее за нулевым углом крена максимальное значение из нескольких экстремумов принимается за амплитуду качки в этом полупериоде колебаний. При этом нет необходимости различать накрения на правый или левый борт, что даёт основание учитывать только модуль амплитуды качки.

Связь полупериодов $\tau/2$ с частотами ω определяется зависимостью для гармонических волн

$$\omega = \frac{2\pi}{\tau} = \pi / (\tau / 2), \quad (1)$$

где ω – частота, τ – период волны.

Дополнительно необходимо отметить, что запись качки судна ведётся на

кажущихся частотах фактического волнения, связанных со скоростью судна и с курсовым углом волнения. Другими словами: для качки судна – это истинные частоты, а для волнения – это кажущиеся частоты. При этом энергия волнения (значения энергетического спектра) определяется истинными частотами волнения.

Связь кажущейся частоты ω_k с истинной ω , скоростью судна v , курсовым углом q волнения и волновым числом $k = 2\pi / \lambda$ определяется известной формулой

$$\omega_k = \omega + vk \cos q = \omega[1 + (\omega v / g) \cos q], \quad (2)$$

где g – ускорение свободного падения.

В общем случае океанское волнение бывает представлено несколькими системами волн – ветровым волнением и зыбью. В настоящей работе ветровое волнение и зыбь имеют разное направление движения и разную интенсивность. Поэтому для ветрового волнения и для зыби движение судна одним и тем же курсом даёт разные курсовые углы, вследствие чего для этих видов волнения получаются разные кажущиеся частоты. Отсюда следует, что для каждого вида волнения необходимо вести отдельные расчёты, объединяя при необходимости только конечные результаты.

Обработка записей бортовой качки судна даёт следующее распределение углов крена судна по полупериодам, рис. 3, 4.

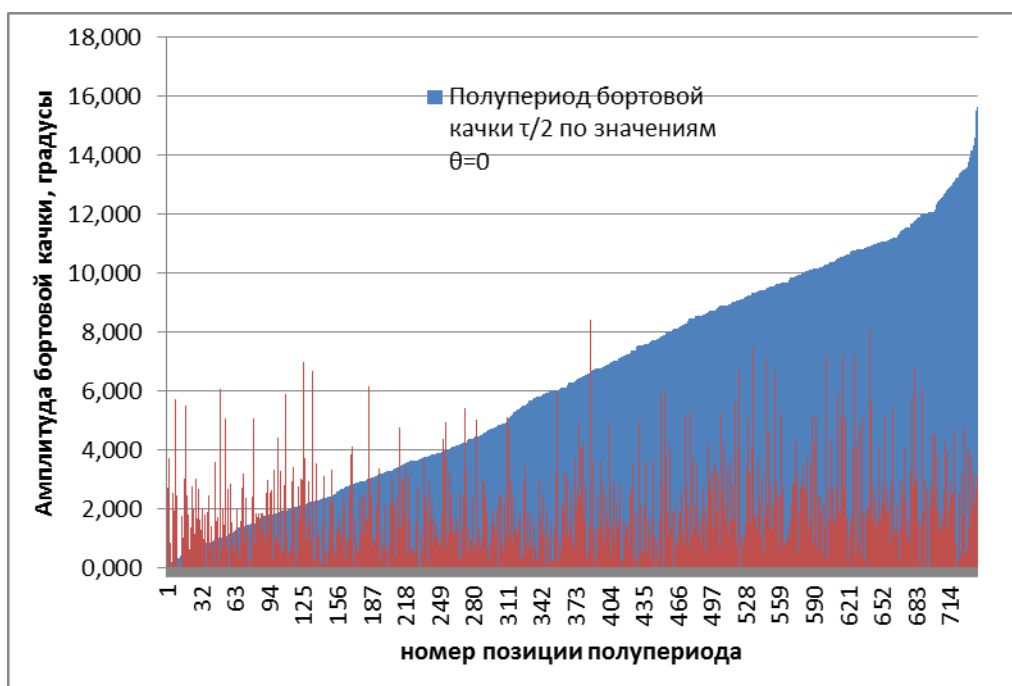

Рисунок 3. Распределение амплитуд углов крена θ по полупериодам

После преобразования полупериодов в частоты получается следующее распределение амплитуд углов крена, рис.5.

Полученные значения частот необходимо использовать как кажущиеся для спектров ветрового волнения и зыби.

Рисунок 4. Распределение амплитуд углов крена θ по интервалам полупериодов

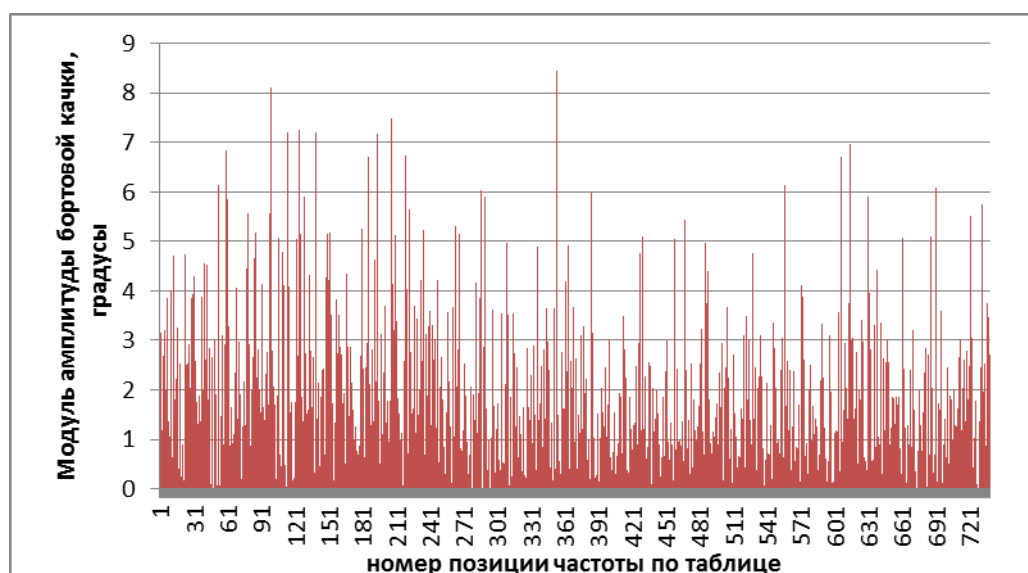

Рисунок 5. Распределение амплитуд углов крена по частотам. Частоты ω по номерам позиций: 1 позиция $\omega=0,200821 \text{ с}^{-1}$; 739 позиция $\omega=40,95703 \text{ с}^{-1}$

В связи с отсутствием статистических данных о фактическом волнении для описания волнения используется информация о ветре, полученная из гидрометеорологических источников и с судового радиолокатора. Из РЛС получены следующие данные о ветре на моменты записи качки АПК:

День записи	ПУ°,	V_c , м/с	K_U °	U, м/с	q ° л/б
I	85,4	11,36	49,4	16,76	36,0
II	102,6	10,18	98,0	3,91	4,6
III	107,0	9,8	49,8	7,95	57,2
средневзвешенное	100,2	10,28	56,6	9,90	43,6

Из различных гидрометеорологических карт с разной степенью точности получено направление истинного ветра $K_U = 36^\circ$; средняя скорость $U = 8,5$ м/с.

Присутствовала зыбь направлением $K_z = 350^\circ$ от ветра $U_z = 16$ м/с, действовавшего 40 часов назад на расстоянии около 2000-3000 км.

Таким образом, итоговое волнение было смешанным.

При отсутствии информации о степени развития волнения примем допущение о его предельном развитии.

Наиболее надёжным спектром предельно развитого волнения считается спектр Пирсона - Московица [4, 5]

$$S(\omega) = 1,559 \omega^{-5} \exp[-0,74 \cdot (g / (\omega \cdot U))^4], \quad (3)$$

или предложенный Ю.А.Нецветаемым в [7]

$$S(\omega) = 9,43 (m_0 / \bar{\omega}) (\omega_m / \omega)^6 \exp[-1,5 (\omega_m / \omega)^4], \quad (4)$$

где ω – круговая частота волнения; $\bar{\omega}$ – средняя частота волнения; ω_m – частота максимума волнения; g – ускорение свободного падения, U – скорость ветра; m_0 – момент нулевого порядка, численно равный дисперсии волновых ординат.

Для скорости ветра $U = 8,5$ м/с спектр ветрового волнения по (3)

$$S_b(\omega) = 1,559 \omega^{-5} \exp(-1,3129 \omega^{-4}). \quad (5)$$

С использованием зависимостей, вытекающих из спектра Неймана для предельно развитого волнения, [4], высота волн 3% обеспеченности

$$h_{3\%} = 0,00935 \cdot U^{2,5} = 1,97 \text{ м}. \quad (6)$$

Дисперсия волновых ординат связана с $h_{3\%}$, [5, 7], зависимостью

$$D_\zeta = 0,143 \cdot (h_{3\%} / 2)^2 = 0,139 \text{ м}^2; \quad (7)$$

средняя частота волн

$$\bar{\omega} = 1,74 \cdot (h_{3\%})^{-0,4} = 1,33 \text{ с}^{-1}; \quad (8)$$

частота максимума спектра

$$\omega_m = 0,816 \cdot g / U = 0,94 \text{ с}^{-1}. \quad (9)$$

Для скорости ветра 16 м/с

$$S_b(\omega) = 1,559 / \omega^5 \exp(-0,10457 / \omega^4); \quad (10)$$

$h_{3\%} = 9,57$ м; средняя высота $\bar{h} = 4,54$ м; $D_\zeta = 3,277 \text{ м}^2$; $\bar{\omega} = 0,705 \text{ с}^{-1}$; средний период $\bar{T} = 8,91$ с; $\omega_m = 0,5 \text{ с}^{-1}$.

По номограмме Свердруп – Манка, [6], за время движения от места возникновения до позиции судна средняя высота волн зыби уменьшилась до (0,2 – 0,3) от начальной, т.е. стала около 1,14 м, а средний период зыби возрос до (1,7 – 1,6) от начального, т.е. стал около 14,5 с. Дисперсия волновых ординат зыби в месте расположения судна по (7) $D_\zeta = 0,207 \text{ м}^2$; средняя частота $\bar{\omega} = 0,433 \text{ с}^{-1}$. С этими данными частотный спектр зыби удобно представлять в виде (4)

$$S(\omega) = 9,43 (m_0 / \bar{\omega}) (\omega_m / \omega)^6 \exp[-1,5 (\omega_m / \omega)^4],$$

где частота максимума спектра $\omega_m = 0,777 \bar{\omega}$.

С учётом числовых значений параметров зыби её спектр по (4)

$$S_3(\omega) = 0,0062 \omega^{-6} \exp(-0,0184 \omega^{-4}). \quad (11)$$

Суммарное смешанное волнение будет иметь спектр, равный сумме ветрового (2) и зыби (8):

$$S(\omega) = S_B(\omega) + S_3(\omega). \quad (12)$$

Важным параметром для оценки качки является амплитуда углов волнового склона

$$\alpha_0 = \frac{\pi h}{\lambda}, \quad (13)$$

где λ – длина волны.

Из гидродинамической теории волн малой амплитуды

$$\lambda = 2\pi g / \omega^2, \quad (14)$$

что даёт

$$\alpha_0 = \frac{\pi h}{\lambda} = \omega^2 h / (2g). \quad (15)$$

Значения спектра волновых ординат в каждом частотном интервале представляются через среднюю высоту в этом интервале

$$S(\omega) = 0,5 (h/2)^2 = h^2 / 8. \quad (16)$$

Заменяя в (15) высоту h через частотный спектр $S(\omega)$ по (5) и по (11), получаем

$$\alpha_0 = \omega^2 \cdot \sqrt{2 S(\omega)} / g. \quad (17)$$

Полученные истинные спектры (5, 11) действуют на судно, не имеющее хода. Для движущегося судна необходимо принимать во внимание кажущиеся частоты (2)

$$\omega_k = \omega + v \cdot k \cdot \cos q, \quad (18)$$

где q – курсовой угол волнения, как это принято в судовождении;

k – волновое число; v – скорость судна.

Используя связь волнового числа с частотой

$$\omega^2 = kg, \quad (19)$$

формулу (18) можно привести к виду

$$\omega_k = \omega + v \cdot k \cdot \cos q = \omega [1 + (v \cdot \omega / g) \cos q]. \quad (20)$$

Принимая среднюю скорость судна $v = 10,28$ м/с и средний курсовой угол ветрового волнения $q = 43,6^\circ$, по (20) получим

$$\omega_{кв} = \omega (1 + 0,758867 \omega). \quad (21)$$

Для волн зыби при той же скорости судна курсовой угол $q = 110,2^\circ$. По (20) получим

$$\omega_{кз} = \omega (1 - 0,361842 \omega). \quad (22)$$

Поскольку частоты, на которых зарегистрирована бортовая качка судна, являются кажущимися для волнения, по (21, 22) необходимо найти истинные частоты каждого вида волнения, приведшие к зарегистрированным частотам бортовой качки. Расчётные формулы для истинных частот ветрового волнения и зыби

$$\omega_{ив} = -0,658877 + (0,434119 + 1,317754 \omega_{кв})^{0,5} \quad (23)$$

$$\omega_{из} = 1,381819 - (1,909423 - 2,763637 \omega_{кз})^{0,5}. \quad (24)$$

Фазовая скорость волны

$$c = g/\omega, \quad (25)$$

поэтому волна обгоняет судно (при скорости $v = 10,28$ м/с) на истинных частотах до $\omega_{из} = 0,954$ с⁻¹. При больших частотах судно начинает обгонять

волну. Дискриминант (24) остаётся положительным до $\omega_{из} = 1,3818 \text{ с}^{-1}$, т.е. до истинных частот зыби, при которых видимое волнение зыби движется навстречу судну. Этого достаточно для оценки влияния зыби на результаты качки.

Спектры с истинными частотами по (23, 24), соответствующими кажущимся в зарегистрированной качке, и углы волнового склона по (17) представлены на рис. 6 – 11.

Рисунок 6. Спектр ветрового волнения: $\omega_m = 1,011818$ на позиции 654

Рисунок 7. Спектр амплитуд углов волнового склона: $\alpha_m = 7,397^\circ$ на позиции 699

Рисунок 8. Спектр ветрового волнения по Нецветаеву: $\omega_m = 1,041366$ на позиции 658

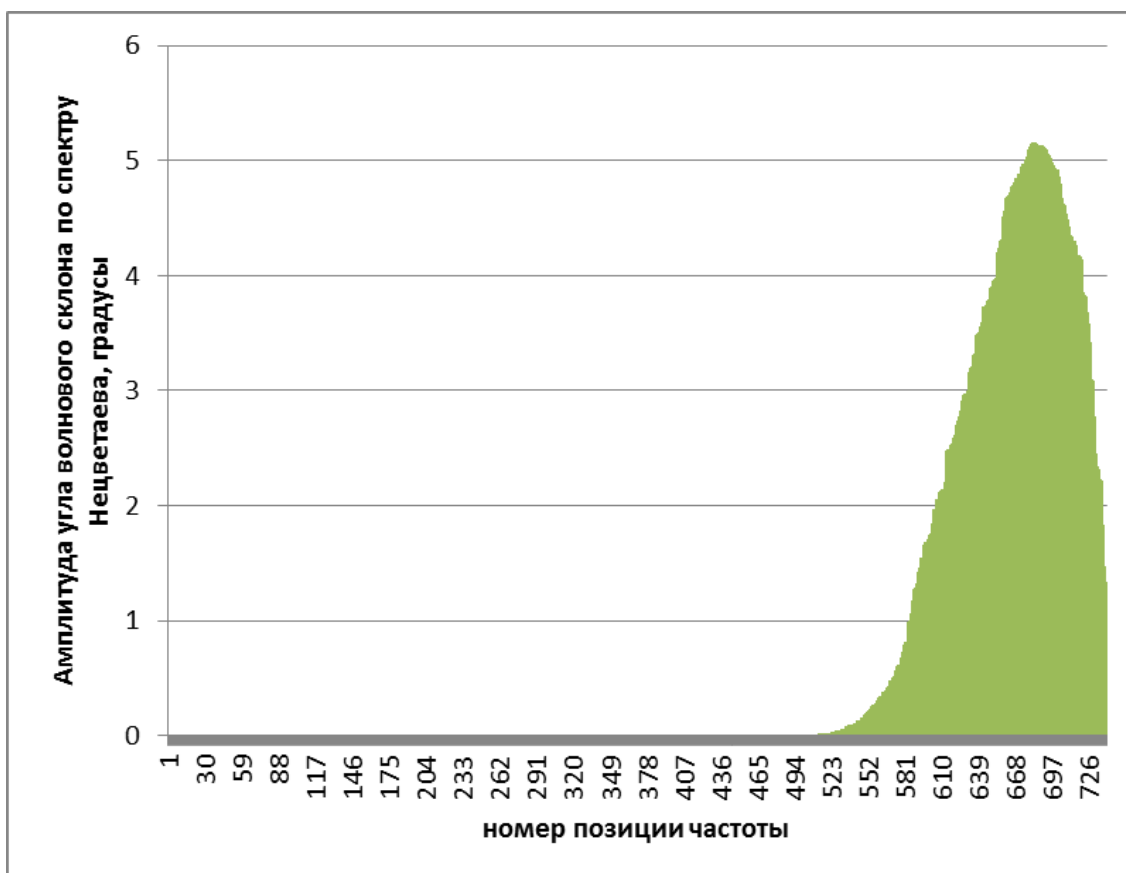

Рисунок 9. Спектр амплитуд углов волнового склона: $\alpha_m = 5,16$ на позиции 688

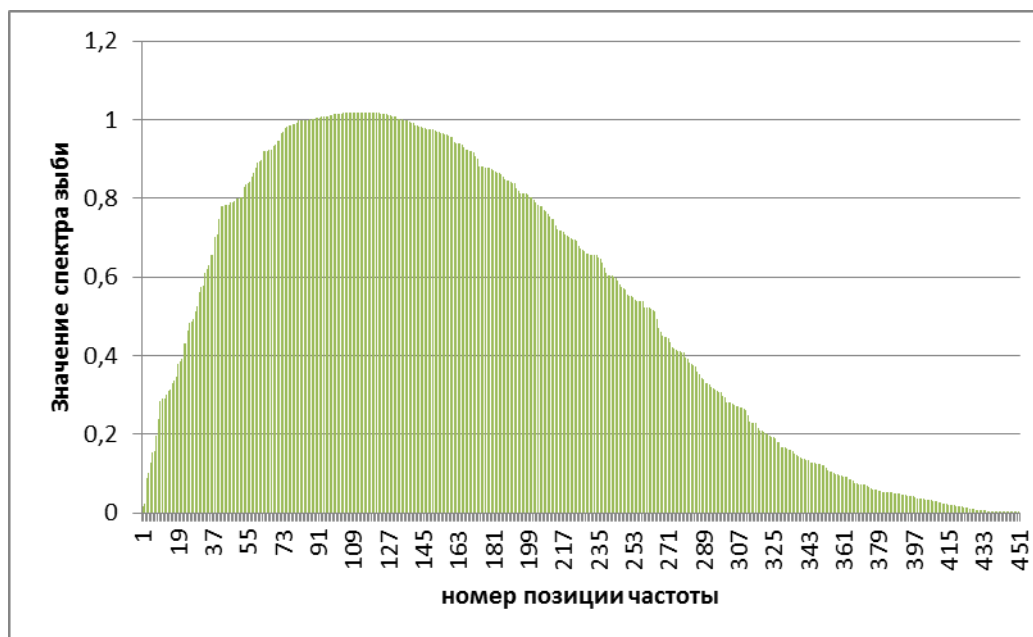

Рисунок 10. Спектр зыби: $\omega_m = 0,333$ на позиции 122

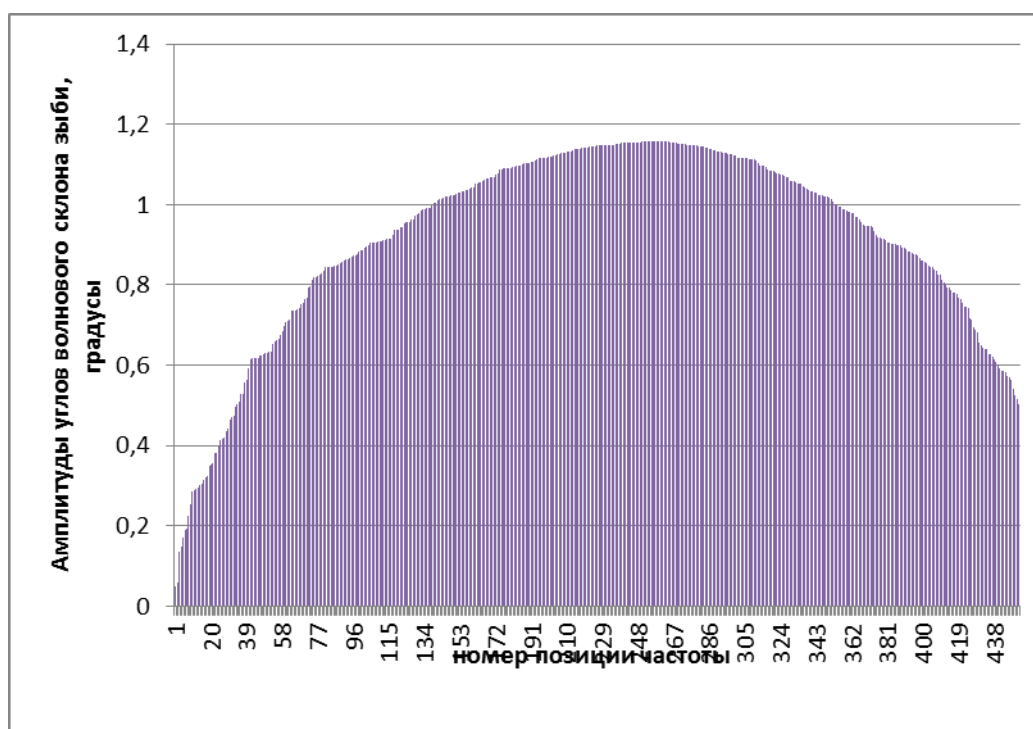

Рисунок 11. Амплитуды углов волнового склона зыби: $\alpha_m = 1,156^\circ$ при $\omega=0,437$ на позиции 263

Для практических целей применяется расчёт изолированной бортовой качки с использованием одномерного спектра. Такой подход позволяет вычислить амплитудно-частотную характеристику (АЧХ) бортовой качки. При этом можно считать входным процессом либо спектр волновых ординат, либо спектр амплитуд углов волнового склона. В первом случае значение АЧХ получают как отношение амплитуды качки Θ к амплитуде волны, принимаемой как половина высоты волны

$$a(\omega) = \Theta / (h / 2). \quad (26)$$

Из (16) находим $h/2 = \sqrt{2 S(\omega)}$, после чего

$$a(\omega) = \Theta / \sqrt{2 S(\omega)}. \quad (27)$$

Для спектра ветрового волнения по Пирсону-Московицу распределение $a(\omega)$ представлено на рис. 12 а для спектра по Нецветаеву – на рис. 13.

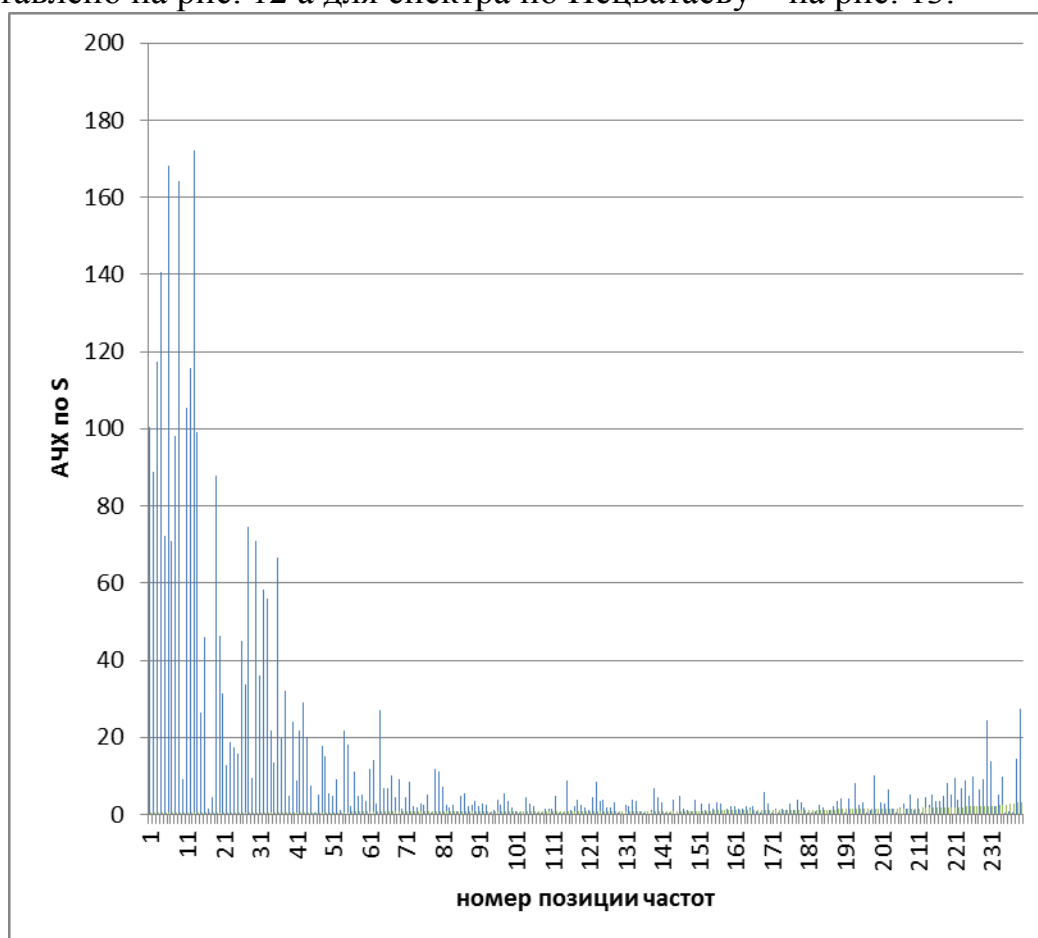

Рисунок 12. АЧХ по (27) по спектру Пирсона-Московица

Для спектра зыби распределение $a(\omega)$ по (27) представлено на рис. 14.

Если считать входным процессом спектр амплитуд углов волнового склона, то АЧХ

$$a(\omega) = \Theta / \alpha. \quad (28)$$

Распределение $a(\omega)$ по (28) для спектра Пирсона – Московица представлено на рис. 15, спектра Нецветаева – на рис. 16, спектра зыби – на рис. 17.

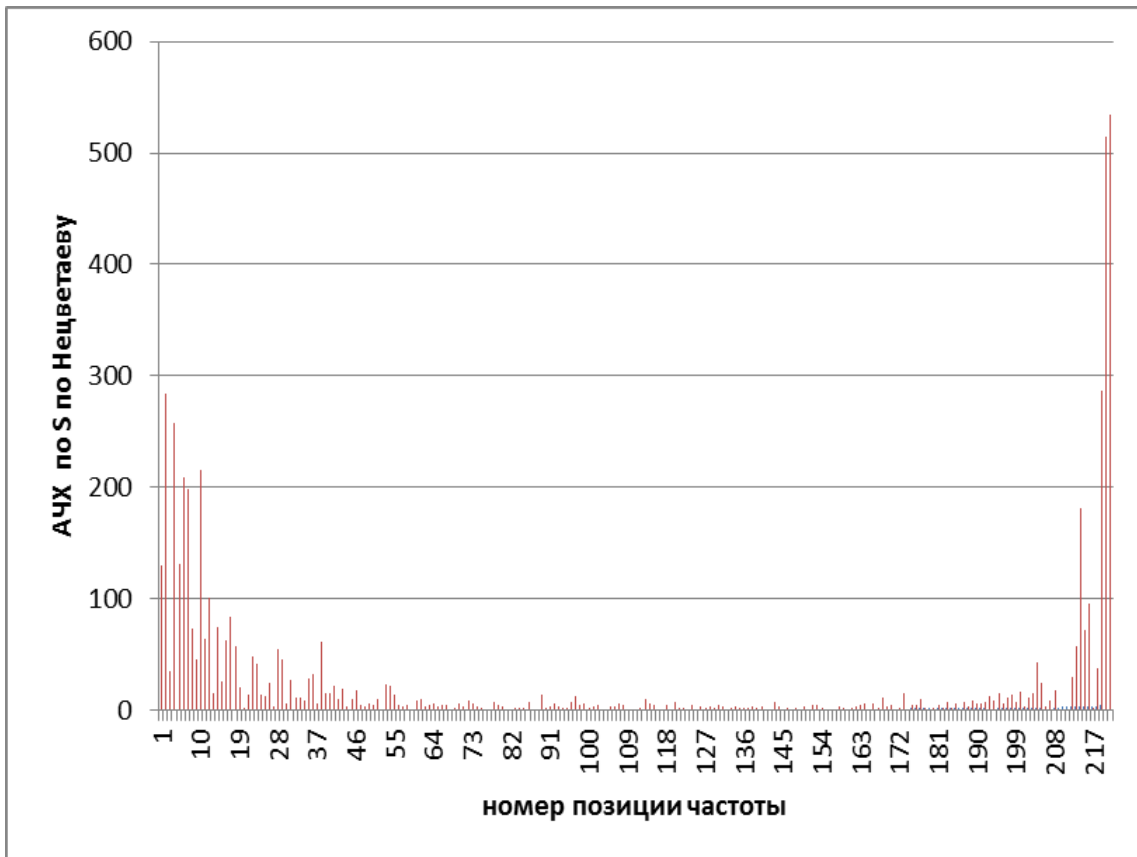

Рисунок 13. АЧХ по (27) по спектру Нецветаева

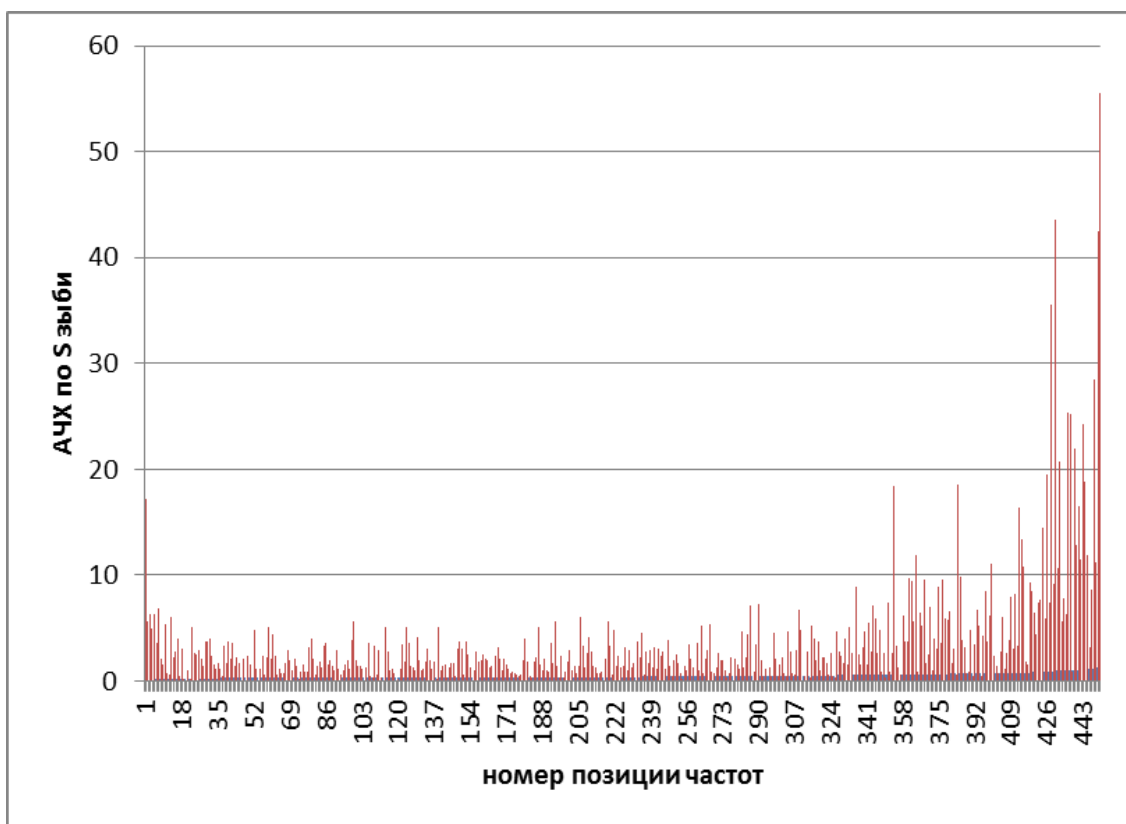

Рисунок 14. АЧХ по (27) спектра зыби

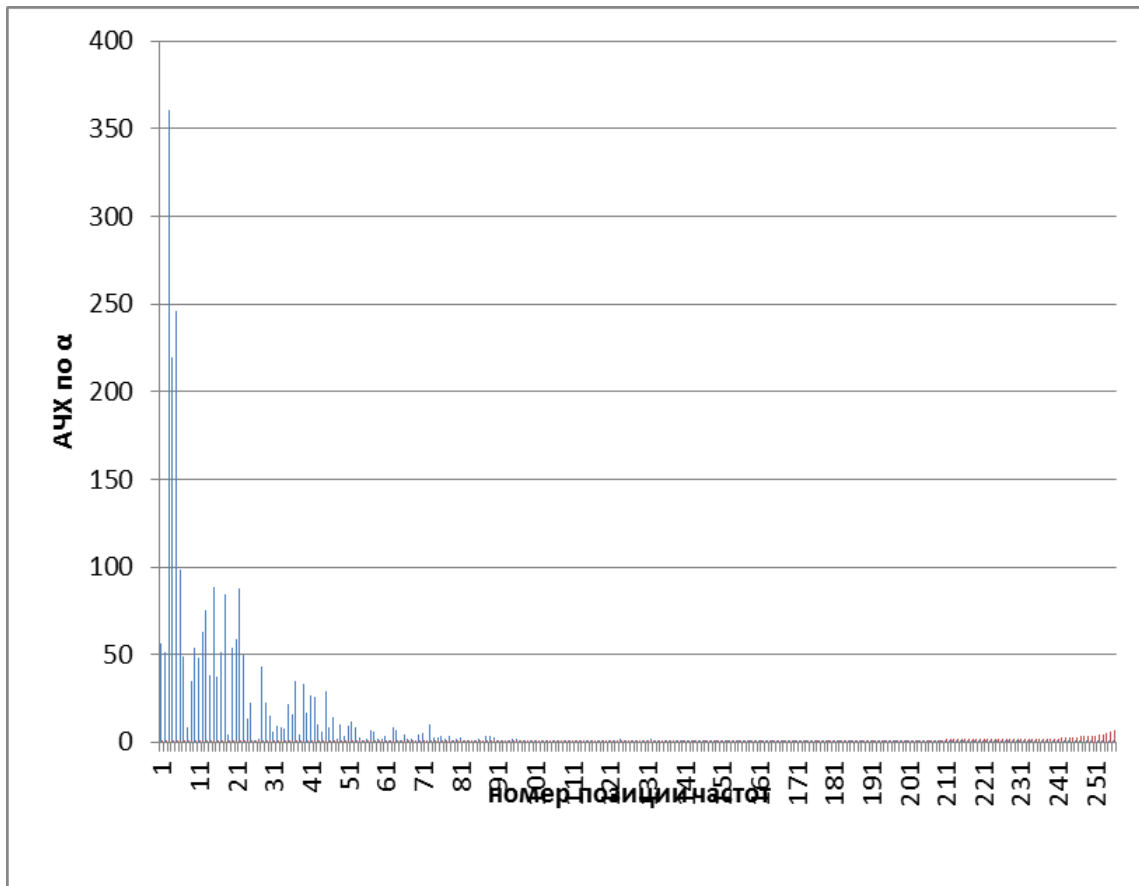

Рисунок 15. АЧХ по (28) по спектру Пирсона – Московича

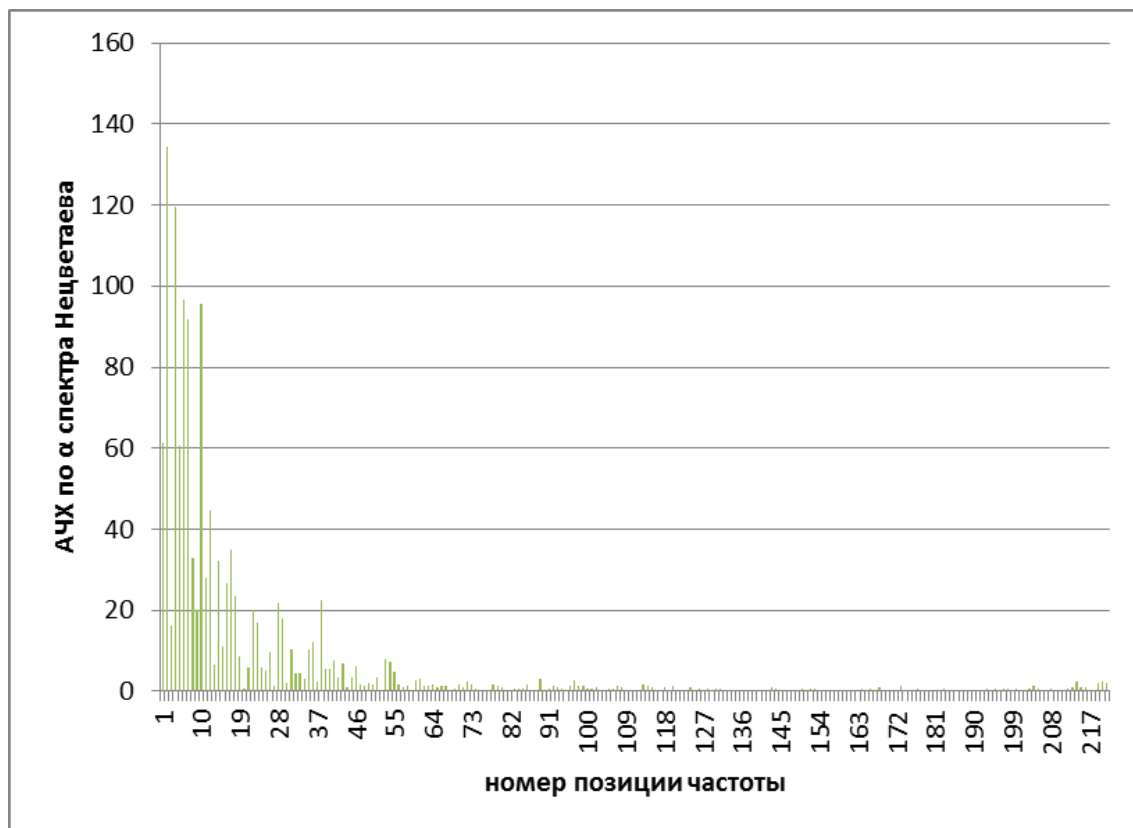

Рисунок 16. АЧХ по (28) спектра Нецветаева

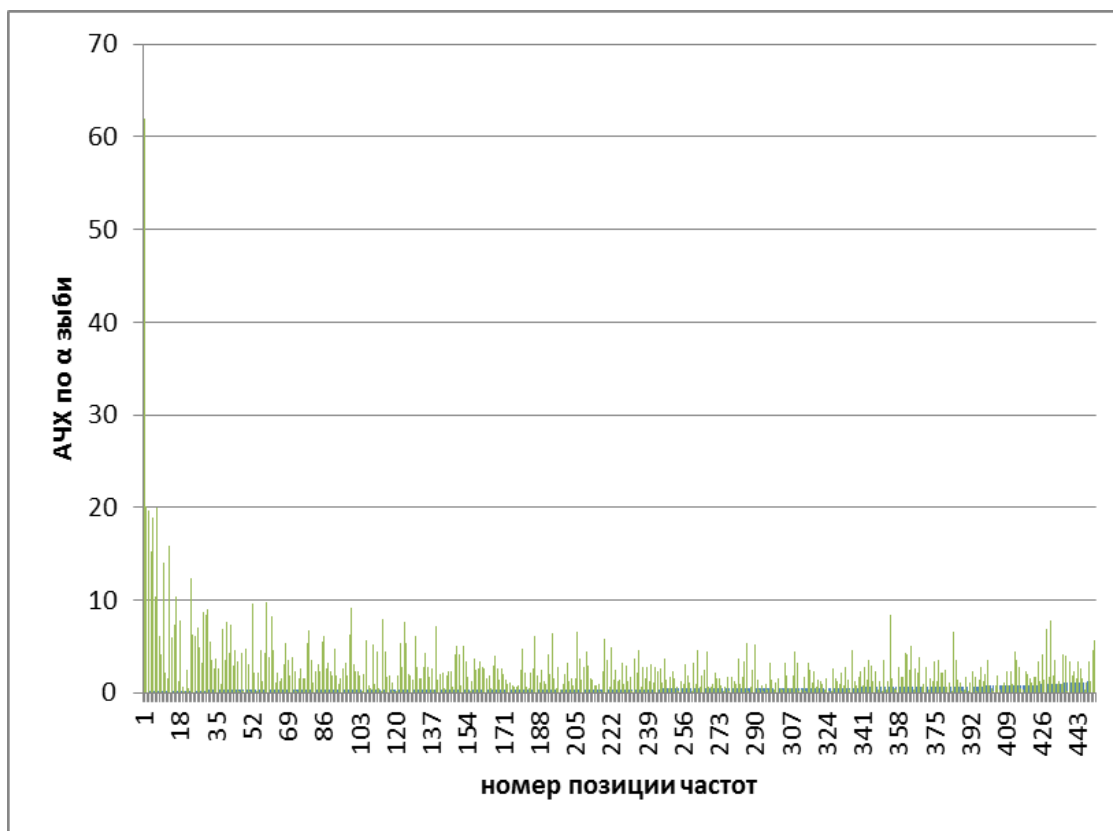

Рисунок 17. АЧХ по (28) спектра зыби

Анализ значений спектров показывает, что во всём практически важном диапазоне частот бортовой качки ветровое волнение даёт пренебрежимо малый энергетический вклад. По (27) деление амплитуд бортовой качки на малую величину приводит к невероятно большим значениям АЧХ, что и показывают рис. 12 – 17.

Для лучшей наглядности распределение АЧХ по частотам удобнее представлять осреднённым распределением по интервалам частот, рис. 18, 19.

Здесь наименее достоверными оказались крайние значения АЧХ из-за малого объёма выборок. Отбрасывая эти значения, можно видеть, что в обеих гистограммах просматриваются по две моды в одинаковых истинных частотных диапазонах зыби $\Delta\omega$ 0,60 – 0,65 и 0,95 – 1,00 с⁻¹. Первый из них соответствует случаю, когда волны обгоняют судно, а второй – когда судно обгоняет волны.

Представленные рисунки не показывают связи АЧХ с вероятностью их реализации в процессе качки. Более наглядную информацию несёт нормированная по вероятностям АЧХ:

$$a(\omega) = P(\omega) * \Theta / \sqrt{2 S(\omega)}; \quad (29)$$

$$a(\omega) = P(\omega) * \Theta / \alpha. \quad (30)$$

Нормированные АЧХ представлены на рис. 17, 18.

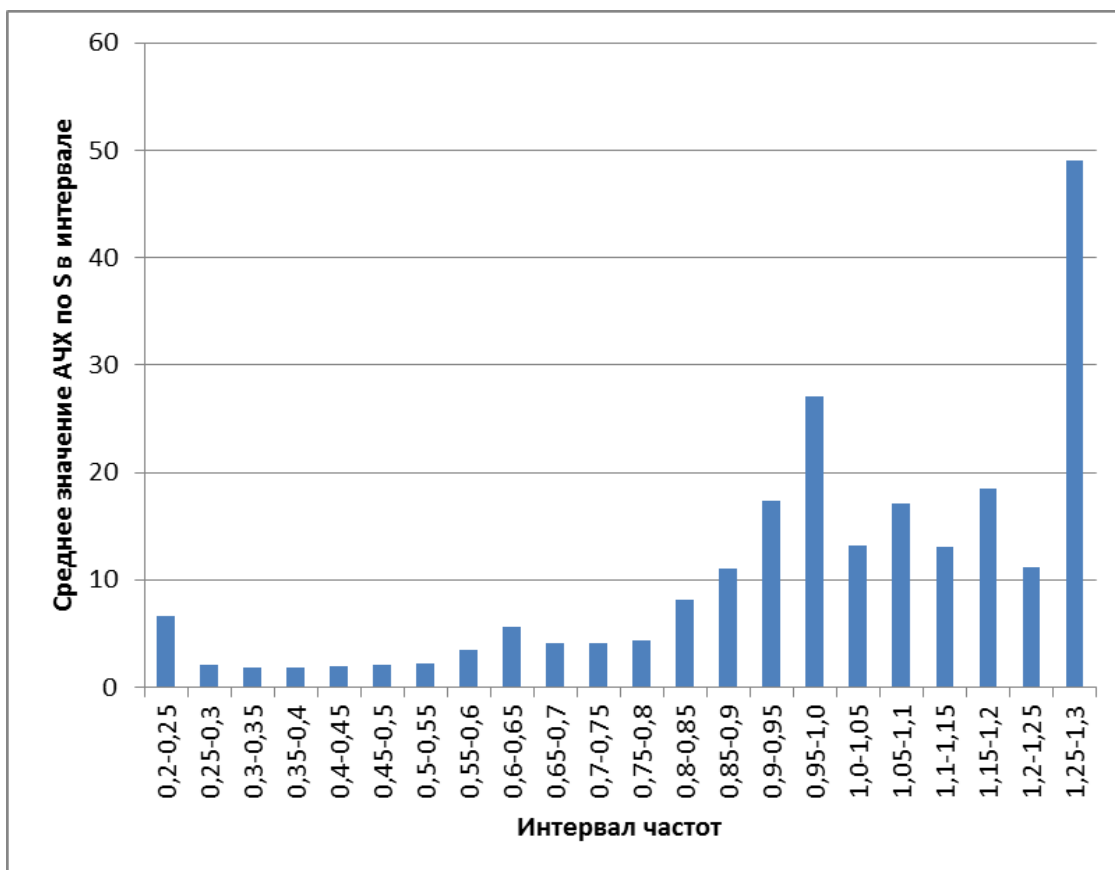

Рисунок 18. Интервальные оценки АЧХ по спектру ординат S

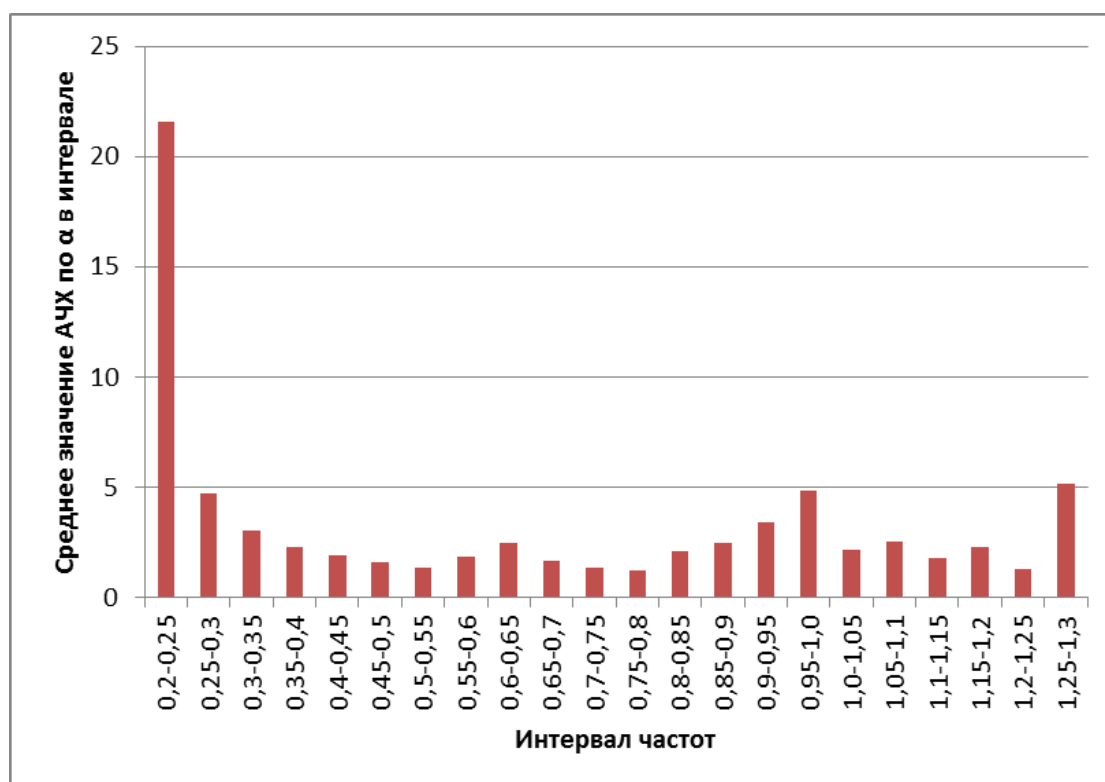

Рисунок 19. Интервальные оценки АЧХ по спектру амплитуд углов волнового склона α

Рисунок 20. Нормированная по вероятностям АЧХ по S

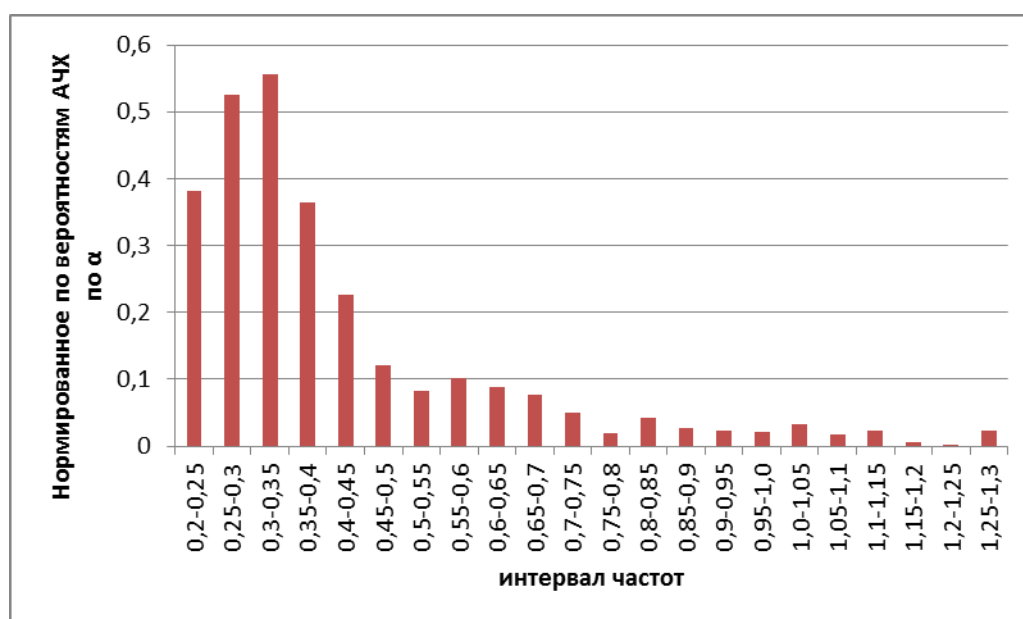

Рисунок 21. Нормированная по вероятностям АЧХ по alpha

ИТОГИ И ВЫВОДЫ

1. Продемонстрирована возможность получения амплитудно-частотной характеристики бортовой качки судна с его фактической загрузкой в рейсе на основе обработки записей качки на смешанном океанском волнении с привлечением ограниченной информации о волнообразующих факторах.

2. Отсутствие информации о фактическом волнении приводит к необходимости оценки его энергетического спектра по волнообразующим параметрам в предположении предельно развитого волнения.

3. Привлечение осреднённых гидрометеорологических параметров для получения энергетического спектра волнения с последующим получением АЧХ

качки приводит к искажению значений АЧХ, особенно заметному на малых и высоких частотах качки, имеющих малую повторяемость. Нормирование АЧХ по вероятностям частот в реализации качки корректирует вклад этих искажений в АЧХ.

4. Нормирование АЧХ вероятностями более информативно в плане повторяемости тех или иных амплитуд качки судна с его фактической загрузкой на данном волнении, а ненормированные АЧХ – по реакции судна на те или иные частоты качки.

5. Анализ интервальных оценок АЧХ как по спектру ординат S , так и по спектру амплитуд углов волнового склона α (рис. 18, 19) показывает отличие их формы от классических АЧХ судов присутствием нескольких мод в совпадающих интервалах частот 0,20-0,25; 0,60-0,65; 0,95-1,00; 1,25-1,30. Проверка этих интервалов по нормированным вероятностями спектрам (рис. 20, 21) не даёт оснований считать эти моды следствием большей повторяемости качки в этих интервалах. Следовательно, появление нескольких мод в интервальных оценках АЧХ есть следствие реакции судна на сложное смешанное волнение, а возможно – и проявление нелинейностей и взаимозависимостей различных видов качки между собой.

6. Выводы п.5 требуют более углублённой проверки, прежде всего учётом более достоверной информации о характере волнения во время записи качки судна, в том числе о спектре зыби.

Литература

1. Поминов А.Г. Регистрация параметров качки судна с помощью гироскопа и акселерометра / А.Г.Поминов, В.П.Умрихин // Судовождение – 2014: сб. науч. трудов. – Новосибирск: НГАВТ, 2014. – С. 46 – 48.

2. Бабич С.И. Поверка автоматического регистратора параметров качки судна /С.И.Бабич, Л.В.Дьячков, В.И.Сичкарев, В.П. Умрихин //Сибирский научный вестник, №XXII, 2018. – С. 42–49.

3. Умрихин В.П. Создание аппаратно-программного комплекса для определения параметров качки судна. / В.П. Умрихин, А.Г.Поминов// Материалы научно-практической конференции профессорско-преподавательского состава «Сибирского государственного университета водного транспорта АРКТИКА-ЭКОЛОГИЯ-ТРАНСПОРТ». – Новосибирск, 2017, – С. 301-304.

4. Луговский В.В. Динамика моря. – Л.: Судостроение, 1976. – 200 с.

5. Бородай И.К. Качка судов на морском волнении / И.К.Бородай, Ю.А.Нецветаев. – Л.: Судостроение, 1969. – 432 с.

6. Бычков В.С. Морские нерегулярные волны / В.С.Бычков, С.С.Стрекалов. – М.: Наука, 1971. – 132 с.

7. Бородай И.К. Мореходность судов / И.К.Бородай, Ю.А.Нецветаев. – Л.: Судостроение, 1982. – 288 с.

References

1. Pominov A. G. Registration of vessel pitching parameters with the help of gyroscope and

accelerometer / A. G. Pominov, V. p. Umrikhin // Navigation-2014: sat.nauch. labours'. – Novosibirsk: ACADEMY, 2014. - Pp. 46-48.

2. Babich S. I. Verification of automatic recorder of vessel pitching parameters /S. I. Babich, L. V. Dyachkov, V. I. Sichkarev, V. p. Umrikhin // Siberian scientific Bulletin, No. XXII, 2018. Pp. 42-49.

3. Umrikhin V. p. Creation of hardware and software complex for determining parameters of vessel pitching. / V. p. Umrikhin, A. G. Pominov/ / Proceedings of the scientific and practical conference of the faculty "Siberian state University of water transport ARCTIC-ECOLOGY-TRANSPORT". Novosibirsk, 2017, Pp. 301-304.

4. Lugovsky V. V. Dynamics of the sea. - L.: Shipbuilding, 1976. - 200 PP.

5. Boroday I. K., Pitching ships at sea excitement / I. K. Boroday, Y. A. Netsvetaev. - L.: Shipbuilding, 1969. – 432 PP.

6. Bychkov V. S. Sea irregular waves / V. S. Bychkov, S. S. Strekalov. - Moscow: Nauka, 1971. - 132 p.

7. Boroday I. K. Seaworthiness of vessels / I. K. Boroday, Y. A. Netsvetaev. - L.: Shipbuilding, 1982. - 288 p.

Abstract. *An algorithm for obtaining the amplitude-frequency response of a vessel with a specific load, which is in actual commercial operation on the actual ocean wave, is presented. Registration of pitching is carried out by micromodule equipment by the Navigator's staff. The problem of the lack of data on the wave is solved using spectral models of the connection of the wave with the wind.*

Key words: *ship pitching spectrum, frequency spectrum of waves, amplitude-frequency characteristic of onboard pitching.*

УДК 636.2.082

EVALUATION OF THE BEEF SIRESBY THE EXTERIOR OF THEIR DAUGHTERS**ОЦІНКА БУГАЇВ М'ЯСНИХ ПОРІД ЗА ЕКСТЕР'ЄРОМ ЇХ ДОЧОК**

Ugnivenko A.M. / Угнівенко А.М.

d.a.s. / докт. с.-г. наук

ORCID: 0000-0001-6278-8399

Natalych O.V. / Наталич О.В.

*student / студент**National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine,**Kyiv, Heroiv Oborony, 15, 03041**Національний університет біоресурсів і природокористування України,**м. Київ, вул. Героїв Оборони, 15, 03041*

Анотація. У роботі розглядаються питання оцінки бугаїв м'ясних порід за екстер'єром їх дочок. Вона побудована на оцінюванні корів за десятьма основними промірами екстер'єру (висота в холці і крижах, глибина і ширина грудей, коса довжина тулуба, ширина в клубях, довжина заду, обхват п'ястка, ширина в сідничних горбах) і десяти важливих його статях (розвиток м'язів, нахил заду, провислість (випуклість) лінії спини і попереку, постава передніх кінцівок спереду і збоку, постава задніх кінцівок збоку і ззаду, кут ратиці і міцність бабки, форма ратиці, вим'я.

Ключові слова: лінійне оцінювання, дочки, екстер'єр, м'ясна худоба, бугаї, оцінка

Вступ. У селекції бугаїв м'ясної худоби чільне місце повинні займати оцінювання і добір за особливостями екстер'єру дочок, що зумовлено встановленими кореляційними зв'язками між зовнішніми формами і пропорціями будови тіла тварин та їхніми корисними ознаками, міцністю конституції, технологічністю і тривалістю господарського використання. На початку 90-х років минулого століття науковцями [1] України розроблені методики лінійного оцінювання екстер'єру корів новостворених молочних порід, що є модифікацією американської системи класифікації тварин за екстер'єром "True Type". Спочатку 2000-х років визначено методи лінійного оцінювання корів м'ясних порід [3].

У державі поки що на існує методів оцінювання бугаїв за об'єктивним визначенням у корів м'ясних порід типу екстер'єру, згідно з ступенем вираженості біологічних та морфологічних особливостей його конкретної статі, порівняно з модельним типом, відповідно до єдиної кількісної шкали. Тому, метою даної роботи було установити методи оцінювання екстер'єру дочок бугаїв, відповідно до модельного типу, який забезпечував би високий рівень їх довічної відтворювальної здатності та молочності під час використання за умов стійлово-вигульного утримання і на природних пасовищах та ведення офіційного його оцінювання (класифікації).

Основна частина. Під час розроблення методики лінійного оцінювання екстер'єру корів м'ясних порід виходили із таких аспектів: кожна оцінена окремо ознака екстер'єру повинна мати функціональне значення (корелювати із здоров'ям, відтворюванням, молочністю), селекційну і економічну цінність; система оцінювання повинна бути простою і зрозумілою спеціалістам-

практикам і широко використовуватись в умовах виробництва; можливість використання ПЕОМ під час оцінювання корів за власними ознаками. Офіційну класифікацію (оцінювання) за типом корів проводили за ступенем відносної вираженості 10 основних промірів (висоти в холці і крижах, обхвату, глибини і ширини грудей, косої довжини тулуба, ширини в клубах, довжини заду, обхвату п'ястка, ширини в сідничних горбах) і 10 важливих статей екстер'єру (розвиток м'язів, нахил заду, провислість (випуклість) лінії спини і попереку, постава передніх кінцівок спереду і збоку, постава задніх кінцівок збоку і ззаду, кут ратиці і міцність бабки, форма ратиці, вим'я) [4].

Оцінювання корів проводили у віці трьох і п'яти років у робочому коридорі на рівному, добре утриманому майданчику. Послідовність виконуваних операцій передбачала: вимірювання тварин; оцінювання за конституцією та окремими статтями екстер'єру; офіційну класифікацію промірів і важливих ознак екстер'єру за 100-бальною шкалою. За результатами візуального оцінювання ступеня вираженості 10 важливих статей екстер'єру тварин визначали відхилення окремих його ознак від їх модельного типу та оцінювали їх у балах: найкраще вираження – 5; посереднє або дещо перерозвинене – 3; дуже погане або занадто розвинене – 1. Для уточнення оцінювання статей застосовувати величини у 4 та 2 бали.

Будову скелету оцінювали за положенням (нахилом) заду і провислістю (випуклістю) лінії спини та попереку. Положення заду визначали збоку за нахилом лінії, умовно проведеної між клубами і сідничними горбами відносно землі, провислість (випуклість) лінії спини і попереку – за згином умовно проведеної горизонтальної лінії від холки до клубів відносно землі. Постанову кінцівок оцінювали за перпендикулярністю передніх і задніх кінцівок збоку та паралельністю передніх кінцівок спереду і задніх ззаду та станом ратиць. Паралельність передніх кінцівок спереду визначали за вертикальними лініями, які пролягають від виступів плеча (плечолопаткове зчленування) до землі, розділяючи всі складові ніг навпіл, перпендикулярність збоку оцінювали за вертикальною лінією, умовно проведеною від бугра ості лопатки по центру ніг. Перпендикулярність задніх кінцівок збоку оцінювали за кутом згину задніх кінцівок у ділянці скакального суглоба і (або) вертикальною лінією, що пролягає від сідничних горбів, дотично скакальних суглобів і проходить позаду ратиці, паралельність ззаду – за вертикальними лініями від сідничних горбів донизу, які поділяють всі частини ніг навпіл. Щілину між ратицями і напрямом ратиці визначали за величиною проміжку між пальцями ратиць і нахилом половинок ратиць. Розвиток вимені встановлювали за пропорційністю, величиною, міцністю прикріплення і формою дійок.

Під час опрацювання результатів обчислювали середню арифметичну кожної i -тої ознаки екстер'єру, її квадратичне відхилення і відносні величини промірів кожної тварини, у відсотках. Оцінювання величини кожного проміру у балах проводили відповідно до відносних граничних відхилень від середнього арифметичного значення. Номінальне значення мали величини промірів у межах від мінус $0,5 \sigma$ до плюс $0,5 \sigma$, за яких корови м'ясного напрямку продуктивності виробляють найбільшу кількість живої маси приплоду до

відлучення (у грамах) за один день життя. Мінімальні граничні відхилення промірів для оцінювання у 4 бали встановлювали у межах від мінус 0,5 σ до мінус 1,0 σ ; 3 бали – від мінус 1,01 σ до мінус 1,5 σ ; 2 бали – від мінус 1,51 σ , до мінус 2,0 σ ; 1 бал – понад мінус 2,01 σ . Максимальні граничні відхилення промірів для оцінювання у 4 бали встановлюють у межах від плюс 0,5 σ до плюс 1,0 σ ; 3 бали – від плюс 1,01 σ до плюс 1,5 σ ; 2 бали – від плюс 1,51 σ , до плюс 2,0 σ ; 1 бал – понад плюс 2,01 σ .

Зовнішніми ознаками материнських властивостей і молочності та відтворювальної здатності м'ясної корови є [2] пропорційний тип будови тіла з чітко вираженими статями; голова, трохи видовжена, порівняно невелика, легка; шия, грудна клітка – з плавними контурами; мускулатура – помірно розвинена; ребра – не широко поставлені, округлі; живіт – об'ємний, але підтягнений; вим'я округле або чашоподібне, з дійками циліндричної або дещо конічної форми; підгрудок, пах і плечі – підібрані, компактні; висота в крижах – більша ніж у холці; сідничні горби – широко розставлені; крижі – прямі, не довгі й не широкі, як у сідничних горбах, так і в клубах; задній пах (щуп) – дещо підтягнений і ввігнутий; статеві органи чітко виражені; кінцівки широко поставлені, міцні, з недостатньо розвинутою мускулатурою вище зап'ястка і скакального суглоба, з достатньо вираженими суглобами й сухожилками; ратиці – невеликі, міцні, покриті блискучим рогом. Бажаний тип має помірно розвинену мускулатуру, місткий травний тракт, що пов'язано з необхідністю використовувати велику кількість об'ємистих кормів. Оцінювання певного бугая за екстер'ером дочок проводили на підставі побудови екстер'ерного профілю, що ілюструє відхилення ознак екстер'еру його дочок від середніх показників по стаду. Основною перевагою графічного методу порівняно з визначенням індексів є наочність. Екстер'ерний профіль розробляли за даними лінійного описування. Він характеризує особливості екстер'еру дочок бугаїв за вказаними ознаками порівняно з модельним типом корови.

Під час оцінювання бугая Лосося 2391 за екстер'ером дочок із допомогою побудови графіка екстер'ерного профілю, результати лінійного описування кожної їх ознаки (табл. 1) сумували.

За середньою кількістю набраних балів комплексно оцінювали екстер'ер його дочок. Результати лінійного оцінювання дочок бугая Лосося 2391 відображали у вигляді графіка екстер'ерного профілю. Під час побудови графіка осьова лінія є нульовою відміткою і відповідає оцінюванню ознак у 5 балів. Небажані зниження чи підвищення величин ознак у корів – дочок бугая, порівняно з модельним типом, відображали у вигляді горизонтальної лінії, спрямованої вліво, або вправо від осової.

Таким чином, дочки Лосося 2391 мають більші за середні величини по стаду висоту в холці і крижах, косу довжину тулуба, широкі і глибокі груди, помірно розвинені м'язи, дуже провислу спину і попереки, викривлені назвні, іксоподібні і дещо аркоподібні кінцівки.

Таблиця 1

Графік екстер'єрного профілю дочок бугая Лосося 2391

Кличка <i>Лосося</i>		Господарство	СТОВ "Воля"								
Ідент. № <i>2391</i>		М	Лимонка 2242								
Порода <i>українська м'ясна</i>		Б	Емір 598596								
		БМ	Еоізіано 81								
Ознака	Послаблення	1	2	3	4	5	4 ^x	3 ^x	2 ^x	1 ^x	Посилення
Обхват грудей							■				широкі і глибокі
Висота в холці							■	■	■		високі
Висота в крижах							■	■	■		високі
Коса довжина тулуба							■				довгі
Глибина грудей							■	■	■		глибокі
Ширина в маклаках							■	■	■		широкі
Ширина в сідничних горбах	вузькі		■	■	■						
Довжина заду							■	■	■		з довгим задом
Ширина грудей							■	■	■		широкі
Обхват п'ястка	тонкі			■	■						
Розвиток м'язів				■	■						
Положення заду	шилозаді		■	■	■						
Положення лінії спини і попереку	дуже провислі		■	■	■						
Постава кінцівок:							■	■	■		
передніх спереду							■	■	■		викривлені назовні
передніх збоку							■	■	■		дещо аркопо-дібні
задніх ззаду							■	■	■		іксоподібні
задніх збоку	шаблісті				■						
Кут ратиць							■	■	■		недостатня за висотою
Форма ратиці	відрослі		■	■	■						
Вим'я	з недорозвиненим		■	■	■						
Загальне оцінювання дочок за екстер'єром 60 балів											

Заключення і висновки. Бугаїв м'ясних порід за екстер'єром їх дочок, слід оцінювати за десятьма основними промірами (висота в холці і крижах, глибина і ширина грудей, коса довжина тулуба, ширина в клубах, довжина заду, обхват п'ястка, ширина в сідничних горбах) і десяти важливих статтях (розвиток м'язів, нахил заду, провислість (випуклість) лінії спини і попереку, постава передніх кінцівок спереду і збоку, постава задніх кінцівок збоку і ззаду, кут ратиці і міцність бабки, форма ратиці, вим'я.

Література:

1. Бащенко М.І. Лінійна оцінка екстер'єру корів молочних порід. – К.: Аграрна наука, 1999. – 23 с.
2. Миниш Г., Фокс Д., Производство говядины в США: Мясное скотоводство / Пер. с англ. – М.: Агропромиздат, 1986. – 478 с.
3. Угнівенко А.М., Носевич Д.К. Методи лінійного оцінювання корів м'ясних порід // Аграрна наука і освіта. 2008. – Том. 9. - № 5-6. – С. 104-111.
4. Угнівенко А.М., Носевич Д.К. Рекомендації щодо лінійного оцінювання корів м'ясних порід / За ред. А.М. Угнівенка.-К.: «Київська правда», 2008.-20 с.

References:

1. Bashchenko M.I. (1999). *Liniina otsinka eksterieru koriv molochnykh porid*. [Linear evaluation of the exterior of dairy cows] *Ahrarna nauka*, pp.23.
2. Mynysh H., Foks D. (1986)/ *Proyzvodstvo hoviadyny v SShA: Miasnoe skotovodstvo* [US Beef Production: Beef Cattle], pp.478.
3. Uhnivenko A.M., Nosevych D.K. (2008). *Metody liniinoho otsiniuvannia koriv miasnykh porid* [Methods of linear evaluation of cows of meat breeds], *Ahrarna nauka i osvita*, Tom. 9, № 5-6, pp.104-111.
4. Uhnivenko A.M., Nosevych D.K. (2008). *Rekomendatsii shchodo liniinoho otsiniuvannia koriv miasnykh porid* [Recommendations for linear evaluation of cows of meat breeds], *Kyivska pravda*, pp. 20 s.

Abstract. Approaches to evaluation of the beef sires by the exterior of their daughters have been discussed in the paper. The evaluation system is based upon ten basic body measurements (height at withers, height at rump, chest width and depth, body length from point of shoulders to pinbones, hip width, length from hips to pinbones, pastern circumference, width at pinbones) and ten important conformation traits (muscles development, rump angle, levelness of back and rump, legs angle (front view and side view), hoof angle, pastern strength, hoof shape, udder)

Keywords: linear scoring, daughters, exterior, beef cattle, sires, evaluation

Стаття відправлена: 22.11.2019 р.
© УГНІВЕНКО А.М.

УДК 332.14

**PROBLEMS OF SURVIVAL OF SUBSIDIARIES IN THE
KRASNOYARSK REGION
ПРОБЛЕМЫ ВЫЖИВАНИЯ ДОЧЕРНИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В
КРАСНОЯРСКОМ КРАЕ**

Kraus E.A.*Candidate of Economics, as.prof. / к.э.н., доцент**Siberian State University of Science and Technology, Krasnoyarsk, Mira 82**Сибирский государственный университет науки и технологий, Красноярск, Мира 82*

Аннотация. *Существуют различные проблемы и противоречия во взаимоотношениях между «материнскими» и «дочерними предприятиями». В условиях кризиса эти противоречия могут обостриться. И возникает проблема выживания компаний «дочек» в период кризиса. Тогда должны решаться вопросы как создать «теплую» связь между компанией «дочкой» и «мамой». Как сделать так, чтобы материнская компания учитывала интересы дочерней, и способствовала её существованию, а не препятствовала?*

Ключевые слова: *дочернее предприятие, материнская компания, проблемы выживания, кризисная ситуация.*

Вступление.

В условиях кризисного времени, многие компании задаются вопросом, о том, как им удержать свои позиции на рынке. Особенно если эта компания не является крупным холдингом, а напротив, является, лишь филиалом или дочерним предприятием. В данной статье будет рассмотрена проблема выживания дочерних предприятий в нашем регионе, условия их существования вне кризиса и в кризисное время. Будет рассмотрена проблема взаимодействия дочерних предприятий и их «мам».

Для того чтобы начать говорить о дочерних предприятиях, условиях их существования и проблемах выживания в Красноярском крае, необходимо дать им определение. Понимание термина "дочернее предприятие" позволит нам правильно определиться с законодательными и нормативными актами, регулирующими их деятельность.

На наш взгляд, представленные ниже определения являются наиболее понятными, и четко характеризуют этот вид предприятия.

Дочернее предприятие — предприятие, созданное в качестве юридического лица другим предприятием (учредителем) путём передачи ему части своего имущества в полное хозяйственное ведение. Учредитель дочернего предприятия утверждает устав предприятия, назначает его руководителя и осуществляет в отношении дочернего предприятия другие права собственника, предусмотренные законодательными актами о предприятии.[2].

Действующее законодательство под термином "дочернее предприятие" объединяет достаточно разные понятия. Согласно пунктам 2, 3,11 Положения о холдинговых компаниях, создаваемых в процессе корпоратизации и приватизации, утвержденного Указом № 224/94 (224/94), дочернее предприятие - хозяйствующий субъект, контрольным пакетом акций которого

владеет холдинговая компания.

Правовое регулирование деятельности такой группы дочерних предприятий осуществляется в зависимости от их организационно-правовой формы, и в основном не возникает проблем, которые были бы обусловлены отсутствием или неопределенностью их статуса на законодательном уровне.

Дочерняя организация создается так же, как и любое другое коммерческое учреждение. Но при этом она не является самостоятельным видом фирм, так как ее деятельность осуществляется по модели материнской организации. В основном у главной фирмы имеется пакет акций дочернего отделения, и с его помощью она влияет на все решения. При этом обязательного минимума участия в капитале «дочки», при достижении которого фирма становится главной, не установлено ни Законом об акционерных обществах, ни Гражданским кодексом.

Во всех изученных источниках, уточняется, что создание дочернего предприятия может проходить двумя способами, не будем углубляться в их особенности, скажем только следующее.

Дочерняя компания создается путем учреждения новой организации либо выделением ее из структуры головной компании.

Определившись, с тем, что такое дочерние предприятия и как они создаются, будет правильным проследить роль таких предприятий в экономике, заметить их позиции на рынке.

Стоит сказать, что дочерние организации, это в основном, представители крупного и среднего бизнеса.

Последние несколько лет наблюдается рост количества средних и мелких предприятий. В отраслях, где не требуется большого вложения капиталов, больших объемов производства и привлечения большого числа работников. Как правило, это наукоемкие отрасли и производство товаров и услуг для общественного потребления.

Средним формам производства функционировать проще чем, крупным. Эти фирмы ближе к рынкам, а также более гибкие и приспособленные к запросам производства. К тому же, существует возможность исключения лишних звеньев управления.

В свою очередь развитие среднего производства создает благоприятные условия для оздоровления экономики: развивается конкурентная среда; создаются дополнительные рабочие места; активнее идет структурная перестройка; расширяется потребительский сектор. Развитие средних предприятий ведет к насыщению рынка товарами и услугами, повышению экспортного потенциала, лучшему использованию местных сырьевых ресурсов.

Большая часть доходов крупнейших предприятий края (83,3%) — это доходы предприятий, входящих в десять интегрированных холдингов: ГМК «Норильский никель», «РУСАЛ» и En+ Group, НК «Роснефть», «Газпром», СУЭК, МРСК, «Полюс Золото» и другие. Пятерка самых прибыльных предприятий рейтинга также представлена холдинговыми ресурсными и сырьеперерабатывающими подразделениями. Это компании нефтегазового («Ванкорнефть», 95,9 млрд рублей при рентабельности 42,1%),

металлургического и горнопромышленного («Норильский никель» — 112,3 млрд рублей и 36,1%; ЗДК «Полюс» — 21,8 млрд рублей и 44,8%, Красноярский алюминиевый завод — 5,7 млрд рублей и 12,8%) и нефтеперерабатывающего (Ачинский НПЗ — 4,7 млрд рублей при рентабельности в 47,2%) комплексов.

В период кризиса на такие предприятия возлагается особая ответственность, так как они способны обеспечить занятость значительных слоев населения. А это в свою очередь помогает поддерживать жизнедеятельность граждан. Одной из приоритетных задач в этот период перед государственными органами должен стать вопрос, о создании благоприятных условий для развития и стимулирования трудовой деятельности, развития различных форм самозанятости. Государство в свою очередь обеспечивает поддержку среднего бизнеса.[1]

Что касается крупных предприятий, то, не смотря на то, что в корпорациях как правило, существует отлаженная схема работы и система управления. В условиях кризиса, она может оказаться неэффективной, и существенной проблемой становится то, что крупное предприятие из-за масштабов своего производства не может быть гибким и легко адаптирующимся. Ему приходится долго подстраиваться под существующие условия, возможно в это период поглощение одной компании другой или же реорганизация компании, а, в крайнем случае, даже ликвидация.

Ещё одним аспектом для рассмотрения является проблема взаимоотношений компании «матери» и «дочки» с позиции их отдаленности друг от друга.

Зачастую фирмы «мамы» для «дочерних предприятий» Красноярска находятся в Москве или Новосибирске.

Политика предприятия относительно Москвы, будет значительно отличаться, от той политики, которая необходима для ведения этой отрасли в нашем регионе. Это зависит от различных показателей, как от уровня доходов населения и их потребностей, так и возможности налаживания связей с партнерами «матери» и отдаленности региона.

Сложность сотрудничества заключается и в том, что при открытии «дочернего предприятия» не всегда учитываются интересы созданного подразделения. А управляющие такими предприятиями являются все-таки лишь механизмом управления, по этой причине может возникнуть конфликт интересов.

Далее можно рассмотреть условия их существования и основные проблемы выживания.

Для начала нужно сказать, что как таковые, общие проблемы существования дочернего предприятия, связаны с их организационно - правовой формой и с тем, что дочернее предприятие по своей сути является независимым хозяйствующим субъектом, со своим уставом, своей структурой организации и политикой. Если проводить аналогию с филиалами, то можно сказать, что дочерняя фирма может обладать большей ответственностью и самостоятельностью, а функциональные возможности дочернего предприятия,

зарегистрированного как самостоятельное юридическое лицо, значительно выше. Так, оно (даже в форме общества с ограниченной ответственностью) способно осуществлять эмиссию ценных бумаг, что недоступно филиалу. Это может привести к тому, что материнская компания не может в полной мере влиять на всё, что происходит в организации. И руководитель дочернего предприятия может обособленно действовать, не учитывая интересов фирмы. Если вдруг директор материнской компании ведет контроль за деятельностью дочерней «спустя рукава», он может даже не знать о том, на сколько чисто ведется вся бухгалтерия и как формируются отчеты для налоговой службы, так как в случае с дочерним предприятием оно выступает самостоятельным юридическим лицом и вся документация ведется по его местонахождению.

Проблему можно обозначить в широком смысле следующим образом: вследствие того, что дочернее предприятие выступает самостоятельным юридическим лицом, имеющим права и обязанности присущие отдельным хозяйствующим субъектам, а материнская компания не несет ответственности по долгам дочерней, это может порождать оппортунистическое поведение руководства «дочки», которое возможно повредит её стабильности и хорошему финансовому состоянию. К такой деятельности руководителя можно отнести как неверно выбранный стиль руководства, так и неправильно разработанную стратегию ведения фирмы и действие в своих интересах, что может привести к отсутствию возможности платить по своим обязательствам и к дальнейшему банкротству.

Другой вид оппортунистического поведения наблюдается у руководителя материнской организации по отношению к дочерней. Это проявляется в случае, когда материнская организация не считает нужным выделять средства для существования дочерней, применяя их лишь непосредственно на покрытие собственных обязательств. Материнская компания не участвует в решении, каких - либо проблем дочерней фирмы, и может покрывать свои обязательства за счет средств и имущества дочерней фирмы. Наносит при этом последней убытки, что приводит к разрушению отношений «дочки» с заказчиками и контрагентами, а также убытки несут участники, не контролирующие деятельность фирмы (оставшиеся в меньшинстве акционеры).

Это проблема, применима к нашему региону, существует статистика согласно которой, за последние годы было ликвидировано множество дочерних компаний, их доля на 2017 год составила примерно 47 %, существующих фирм 2016 года, тогда как экономический потенциал материнских фирм остается неизменным.

Большой интерес вызывает именно вторая проблема, она и является наиболее часто встречающейся. На основании изученных данных, стало понятно, что когда дочерняя организация идет к банкротству, как правило, её либо совсем ликвидируют, и открывают новую «дочку», меняя название, и пытаются, учитывая все проблемы составить более выгодную структуру и бизнес - план, если это выгодно материнскому предприятию. Если оно видит возможность дальше развивать свою отрасль на этом рынке. Либо «дочку» отпускают существовать обособленно, пуская все дела такой фирмы на

самотек, не способствуя её выживанию.

К тому же, в период наступления кризиса, «материнская компания» сокращает в первую очередь финансирование «дочерней». Не выдается денег на её рекламу и оплату прочих расходов, не происходит финансового оздоровления, материнская компания следит лишь за своим финансовым состоянием.

Зачастую поиском путей выхода такой компании «дочки» из кризисной ситуации занимается руководитель дочерней предприятия по месту её пребывания. К таким путям может относиться: отстранение компании от основной деятельности предприятия и разработка новых направлений; признание компании неплатежеспособной и реорганизация её с последующим изменением её наименования и организацией новых платежных счетов. В противном же случае, компания покидает рынок полностью.

Но известен зарубежный опыт, когда происходит объединение компаний, и создается совет, который занимается защитой дочерних предприятий и меньшинства акционеров.

В развитом рыночном хозяйстве все большее распространение получили своеобразные объединения компаний, в которых одна («материнская») компания так или иначе контролирует деятельность связанных с ней дочерних компаний или даже специально создает их. В немецком праве такие объединения получили название концернов, а в англо-американском - холдингов (от англ. holder - держатель, ибо такие «держательские» компании являются владельцами крупных пакетов акций или долей в уставном капитале многочисленных дочерних корпораций). Находящиеся в их составе компании в большинстве случаев, по сути, не имеют или не выражают собственной воли, хотя являются формально независимыми и самостоятельными участниками имущественного оборота.[3]

И здесь, таким образом, возникают традиционные для корпоративного, в том числе для акционерного, права задачи - защита интересов кредиторов и меньшинства акционеров (других участников контролируемых обществ).

Заключение и выводы.

Были рассмотрены некоторые проблемы и противоречия во взаимоотношениях между «материнскими» и «дочерними предприятиями» на региональном уровне.

Список литературы:

1. Антикризисное управление: учебник / Под редакцией Э.М. Короткова. - М.: Инфра-М, 2012. - 432 с.
2. Райзберг Б.А., Лозовский Л.Ш., Стародубцева Е.Б. "Современный экономический словарь. - 6-е изд., перераб. и доп. - М." (ИНФРА-М, 2011)
3. [Электронный ресурс]. 09.10.2017 http://lawtoday.ru/razdel/biblio/graj-prav/gp-tom-1/DOC_109.php

УДК 65.01

**METHODOICAL APPROACH TO CARRYING OUT A REPUTATION AUDIT
IN A STATE INSTITUTION****МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПРОВЕДЕНИЮ РЕПУТАЦИОННОГО АУДИТА В
ГОСУДАРСТВЕННОМ УЧРЕЖДЕНИИ****Prokudin D. A. / Прокудин Д.А.***Undergraduate / магистрант***Arnaut M.N. / Арнаут М.Н.***s.e.n., as. Prof. / к.э.н., проф.**Vladivostok State University of Economics and Service, Vladivostok, Gogol street 41, 690014**Владивостокский государственный университет экономики и сервиса, Владивосток, ул.**Гоголя 41, 690014*

Аннотация. В условиях, когда в Российской Федерации активно развивается кадровая политика, на государственном уровне понимание репутации работодателя является первоочередной задачей кадровых служб, в целях выявления недочетов в репутации, их устранения и привлечения наиболее квалифицированных кадров. В настоящее время желание населения работать в государственных учреждениях рассматривается по-разному. С одной стороны, государственные учреждения предоставляют возможности качественного социального пакета, что не всегда могут предложить частные коммерческие организации. С другой стороны, работа в государственных учреждениях требует от кандидатов высококвалифицированных навыков, однако оплата труда остается достаточно низкой по сравнению в целом с рынком труда. Также стоит отметить, что несоответствие видения развития государственных учреждений с представлениями потенциальных кандидатов приводит к низкой популярности вакансий исследуемой области. Для того, чтобы понимать, как повысить репутацию государственных учреждений как работодателя на рынке и было проведено данное исследование. Цель – разработать подход к проведению репутационного аудита государственного учреждения для привлечения кадров. Методический подход исследования основан на изучении отечественных и зарубежных работ по анализу репутации предприятий. Ограничения исследования определяются нехваткой материалов по оценке репутации в государственных учреждениях. В результате исследования представлена комплексная методика проведения репутационного аудита в государственных учреждениях на основе опыта работы в государственных учреждениях, а также применении теоретических исследований оценки репутации коммерческих предприятий. Объединение опыта и существующих исследований и позволило построить качественный методический подход.

Ключевые слова: репутационный аудит, HR-бренд, HR-имидж, репутация работодателя, алгоритм репутационного аудита, государственное управление, муниципальное управление, репутация государственных учреждений

Вступление.

Современные исследования вопросов репутации предприятия как работодателя становятся все популярнее. За многие годы было выяснено, что бренд на рынке труда влияет на все аспекты деятельности предприятия и дает в том числе общую конкурентоспособность на рынке деятельности компании. Ведь человеческий капитал является важной составляющей активов предприятия.

Исследования в области репутационного аудита в современной литературе представлены недостаточно широко. Стоит отметить, что достаточно

подробными являются исследования таких авторов как Пахомова Д.А. [1], Аносова И.О., Говорова Д.С. [2], Казаков Н.В. [3], Шачнев А.А. [4].

Анализ последних исследований показывает, что методологический аппарат в области оценки репутационного аудита работодателя для государственных учреждений отсутствует, однако в условиях активных реформ в государственном и муниципальном управлении требует тщательной проработки.

Методология.

Целью статьи является разработка методики проведения репутационного аудита государственных учреждений для привлечения рабочей силы.

Объектом исследования в статье выступает бренд работодателя в государственных учреждениях, а предметом исследования – подходы к проведению репутационного аудита государственных учреждений для привлечения рабочей силы.

Задачи исследования:

- определить методики проведения репутационного аудита;
- исследовать главные инструменты репутационного аудита.

Методы исследования: анализ, синтез, обобщение, сравнение.

Структура статьи представлена введением, основной частью, заключением, списком литературы.

Разработка методики проведения репутационного аудита в государственном учреждении.

Построение методики проведения репутационного аудита государственного учреждения в первую очередь должно базироваться на выстраивании обобщенной схемы.

Как и любое исследование репутационный аудит должен иметь цели и задачи, а также принципы исследования. Кроме этого, важно определять последовательность исследования, методы, используемые в процессе сбора данных, а также в процессе обработки данных. Также важно определить форму представления результатов.

Рассмотрим отдельно обобщенные этапы репутационного аудита (рис. 1).

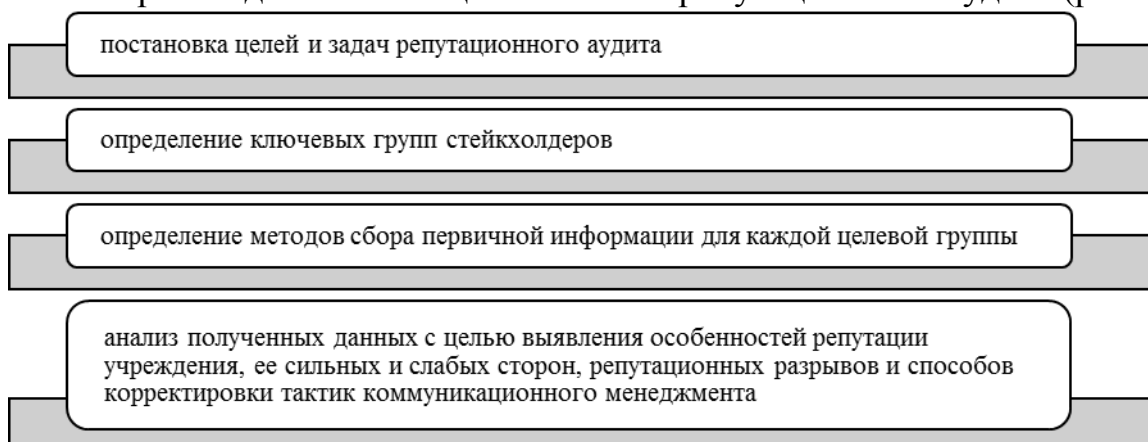

Рис. 1. Обобщенные этапы репутационного аудита

Источник: [6]

Таким образом, для проведения репутационного аудита необходимо определить ключевых стейкхолдеров, которые являются наиболее важными для учреждения. Обычно к ним относят ключевых заинтересованных лиц, сотрудников государственного учреждения, а также партнеров.

Стейкхолдеры любого государственного учреждения представляют собой заинтересованных лиц. В государственном учреждении к ним относятся не только глава учреждения, но и сотрудники, а также население, которое пользуется услугами государственных учреждений. Кроме этого, заинтересованными лицами выступают и СМИ, которые зачастую и формируют благоприятный или отрицательный образ государственных служб. Также к заинтересованным лицам можно отнести Правительство РФ, которое развивает страну и старается сделать жизнь населения максимально эффективной и простой.

Ключевые клиенты государственных учреждений – это население городского округа; поставщиками являются предприятия и прочие государственные учреждения, которые обеспечивают жизнедеятельность работников.

На следующем этапе в зависимости от целей репутационного аудита определяются различные методики проведения необходимых оценок внутреннего, внешнего аудита и аудита персоны.

Методики включают в себя как коммуникативные методы, которые предполагают проведение опроса сотрудников учреждений, а также отдельных значимых личностей (например руководителей подразделений и главы учреждения), так и методы статистической обработки полученных результатов.

Отдельно стоит обратить внимание и на методы оценки корпоративного климата, который также обеспечивает высокий уровень репутации работодателя на рынке труда. В данном случае изучаются количество внутренних конфликтов между сотрудниками, между подразделениями, между сотрудниками и клиентами. Это делается простыми количественными подсчетами. Также определяется уровень организационного климата по методикам, разработанным различными учеными, среди которых особое место занимают:

- 1) тест для определения типа организационной культуры организации (Ч. Хэнди);
- 2) вопросник OSAI (К. Камерон, Р. Куинн»);
- 3) опросный лист по оценке силы организационной культуры (Дафт Р.Ф.);
- 4) оценка организационного климата (Спивак В.А.)

Данные методики позволяют понять какое видение развития любого государственного учреждения есть у сотрудников, а какое у руководителей, какие проблемные зоны есть в учреждении, и дают понимание в какие направления стоит внедрять изменения.

Репутационный аудит – это оценка и анализ соответствия репутации организации среди контактных групп ее целям и стратегии развития. Проводиться анализ должен на каждом этапе репутационного менеджмента. Только в этом случае можно определить эффективность формирования и

управления репутацией государственного учреждения.

На формирование имиджа учреждения как работодателя большое значение оказывают отзывы сотрудников. Нередко возникает ситуация, когда учреждение практикует адекватную социальную политику, предлагает своим работникам оптимальные условия, но все равно появляются негативные отзывы. Обычно их пишут сотрудники, недовольные своим увольнением или имеющие какие-либо претензии к руководству. Конфликт может быть незначительным, но наличие таких отзывов отрицательно сказывается на репутации работодателя, а значит, и на ее развитии в целом.

Кроме этого, стоит отметить, что современные исследования показывают, что на работу на государственную службу попасть достаточно сложно, однако в небольших населенных пунктах, в силу небольшой оплаты труда также есть проблема и с отсутствием кандидатов.

Достаточно часто, на отсутствие кандидатов влияет и репутация государственных учреждений. Для того, чтобы изменить данную ситуацию и необходима проработка репарационного аудита применительно к государственному учреждению.

Алгоритм проведения репутационного аудита предполагает проработку всех этапов проведения качественного исследования репутации работодателя на рынке труда.

В рамках методического подхода к проведению репутационного аудита в государственных учреждениях в первую очередь необходимо поставить цель.

Цель репутационного аудита: изучить положение учреждения на рынке с точки зрения восприятия различными стейкхолдерами, в том числе на рынке труда.

Следующим этапом является определение стратегии репутационного аудита. Они могут быть направлены на регулярную оценку текущей ситуации либо на поиск новых направлений развития.

Цель регулярного диагностического среза - получение оперативной экспертной информации о текущем состоянии, выраженности репутационных параметров, а «поискового» аудита - комплексная оценка, выявление уникальных маркеров результативности репутационного менеджмента, зон рисков и репутационного потенциала.

Таким образом, методика репутационного аудита государственного учреждения заключается в следующем (рисунок 2).

Таким образом репутационный аудит государственного учреждения определяется результатами анализа деловой среды учреждения, а также кадровым срезом, посредством анализа основных показателей. Затем необходимо проведение опроса и обработки его результатов. После получения итоговых оценок необходимо формирование основных направлений развития репутации государственного учреждения.

В процессе проведения репутационного аудита государственного учреждения важным этапом выступает коэффициентный анализ системы управления персоналом, условий труда и качества труда.

Рис.2. Механизм оценки репутационного аудита государственного учреждения

Авторская разработка

Существуют различные методики оценки эффективности проведения кадрового аудита, именно их и следует изучать в силу того, что репутационный аудит учреждения как работодателя практически не исследуется, и требует дополнения методологии.

Так, например в работе Куликовой Г.А., и Ложкиной С.Л. [5] выделяют качественные и количественные критерии проведения кадрового аудита, в которых определяется эффективность отдельной службы внутреннего аудита. Качественные показатели, представленные в работе, оцениваются по балльной системе. Недостатком данной методики является то, что не во всех организациях или учреждениях есть отдельные службы внутреннего аудита, и в данном случае необходимо несколько человек, чтобы объективно провести

оценку качественных показателей. Это не всегда возможно, так как у персонала, осуществляющего кадровый аудит, должны быть и опыт, и стаж работы на предприятии или учреждении.

В работе Валебниковой О.А. вопросы оценки эффективности кадрового аудита рассмотрены с позиции эффективности человеческого капитала организации, в связи с чем предлагается оценивать такие показатели как [6]:

- коэффициент сокращения численности сотрудников;
- уровень текучести кадров;
- человеческая добавленная стоимость;
- затраты на человеческий капитал;
- человеческая экономическая добавленная стоимость.

Предлагаемые Валебниковой О.А. показатели необходимо рассчитывать до проведения кадрового аудита и после проведения мероприятий по его результатам, что в сравнении позволяет дать представление о динамике развития уровня кадровой ситуации в учреждении [6].

Данные показатели могут быть полезны при разработке собственной методики оценки эффективности проведения репутационного аудита государственного учреждения.

В рамках текущего исследования для того, чтобы понять какой уровень репутации у государственного учреждения на рынке труда стоит вывести показатель, который бы определял отношение населения к государственному учреждению.

Для этого необходимо определить следующие показатели:

- количество вакансий в год, ед.;
- скорость закрытия вакансий, дн.;
- количество закрытых вакансий в год, ед.;
- качество подбора – отношение работающих сотрудников через 90 дней к количеству, трудоустроенных в месяц;
- текучка персонала – процент уволенных сотрудников в месяц к их общему количеству в компании, %;
- стоимость подбора сотрудников – отношение затрат на подбор персонала к общему количеству трудоустроенных;
- соблюдение сроков подбора – коэффициент, характеризующий отношение выполнения вакансий в соответствии с регламентами.

Каждый показатель рассчитывается для учреждения, а после этого определяется балл выполнения данного показателя, где:

- 1 балл – самый низкий показатель;
- 5 баллов – самый высокий показатель.

Далее по всем баллам ставится средняя оценка.

В результате оценки каждый полученный показатель репутационного аудита позволяет определить общее состояние репутации государственного учреждения на рынке труда.

Выявленные проблемы позволят понять в каком направлении необходимо действовать, чтобы максимально улучшить ситуацию и привлечь наибольшее

количество качественных и грамотных сотрудников.

Для оценки внешней репутации государственного учреждения как работодателя важно исследовать оценку населением эффективности работы органов местного самоуправления. Данная оценка представлена на сайтах всех Администраций районов. В данном случае необходима также балльная оценка, чтобы свести все показатели к единому измерению (таблица 1).

Таблица 1

**Балльная шкала оценки населением эффективности работы органов
местного самоуправления**

Оценка населением эффективности работы органов местного самоуправления, %	Баллы
До 25%	1
26%-40%	2
41%-60%	3
61%-80%	4
81%-100%	5

Авторская разработка

Отдельно в процессе репутационного аудита важно оценивать и внешний рынок труда.

Также предлагается на сайте государственного учреждения проводить опрос на уровень доверия населения к государственному учреждению. Вопросы к населению приведем далее.

Формулировка вопроса: Оцените по 5-тибалльной шкале степень соответствия ниже представленных утверждений правде (где 5 – полностью согласен, а 1 – совершенно не согласен, 0 – затрудняюсь ответить):

- 1) управляющий учреждением - ответственный сотрудник;
- 2) в учреждении высокие заработные платы;
- 3) в учреждении есть возможность карьерного роста;
- 4) в учреждении количество сотрудников соответствует; необходимому количеству для решения всех поставленных задач;
- 5) сотрудники оперативно решают все входящие запросы.

В результате на основе ответов не сотрудников учреждения можно понять, какое отношение населения к государственному учреждению.

В таком случае, к оценке можно добавить дополнительные данные.

Оценку репутации личности в государственном учреждении необходимо осуществлять посредством опроса сотрудников. Для опроса предлагается анкета. Согласно анкете, в результате также можно будет получить средний балл репутации руководителя. Максимальная оценка в баллах по результатам 75 баллов, минимальная 15. Для того, чтобы получить итоговый рейтинг вычисляет средний балл.

После того, как получены все оценки, формируется итоговый балл

репутации государственного учреждения посредством коэффициента репутации (формула 1).

$$K_p = \frac{P_{вн} + P_{внш} + P_{п}}{3} \quad (1)$$

где $P_{вн}$ – внутренняя репутация государственного учреждения, баллы;
 $P_{внш}$ – внешняя репутация государственного учреждения, баллы;
 $P_{п}$ – репутация руководителя, баллы.

По итогу формирования коэффициента репутации государственного учреждения делаются соответствующие выводы и предлагается комплекс мероприятий для улучшения.

Таким образом, с целью проведения репутационного аудита для государственного учреждения необходимо:

- провести анализ структуры ценностей и мотивации молодых кадров интересующего учреждения профиля / регионов, поколенческих особенностей;
- провести обзор заработных плат и систем оплаты труда по труднодостижимым, нишевым категориям специалистов, данные о которых отсутствуют в аналитических отчетах общего распространения;
- провести детализированный анализ локального рынка труда конкретного города в раскладке по предприятиям и в разрезе интересующих специальностей (в т.ч. исследования среди персонала конкурирующих компаний) – в случае, когда общего обзора зарплат по региону не хватает для определения причин высокой текучки или непривлекательности предприятия для работников.

Внедрение инновационных технологий кадрового менеджмента, в частности кадрового аудита, в органы государственной власти, которые могут быть заимствованы из опыта зарубежных стран и бизнес-структур, позволит существенно повлиять на кадровые процессы и обеспечить органы государственной власти высококвалифицированными и эффективными работниками

В результате можно сделать следующие выводы:

- большинство исследований в области проведения репутационного аудита в настоящее время представляется на примере крупных промышленных предприятий, либо коммерческих предприятий, а для государственных структур исследований практически нет;
- репутационный аудит представляет собой комплекс мероприятий по исследованию репутации учреждения;
- изучение различных и инструментов анализа репутации существует достаточно много. Среди наиболее известных выделяют математические и статистические, методы маркетинга (для оценки целевой аудитории), контент-анализ и прочие. Кроме этого, было выявлено, что существуют современных программные средства, которые позволяют проводить оценку результатов исследования;
- разработанный методический подход проведения репутационного аудита государственного учреждения определяет как основную последовательность изучения, так и инструменты и показатели.

Заключение и выводы.

В процессе разработки методики проведения репутационного аудита государственного учреждения были рассмотрены текущие существующие методы, а также представлен основные этапы и инструменты для его объективной оценки.

В рамках статьи поставленная цель полностью достигнута. Фактически представленный методический подход можно использовать в проведении репутационного аудита государственного учреждения. Проблема отсутствия методических подходов к оценке репутации работодателя в государственных учреждениях позволила построить собственный подход, который в дальнейшем можно использовать как базу проведения эмпирических исследований.

Литература:

1. Пахомова Д.А. Управление репутацией – стратеги будущего компании / Д.А. Пахомова // Приоритетные научные направления: от теории к практике. – 2013. - №4. – С. 133-137.

2. Аносова И.О. Основы аудита деловой репутации компании в современных условиях / И.О. Аносова, Д.С. Говорова // Вестник международной академии системных исследований. Информатика, Экология, экономика. – 2013. - №2. – Том 15. – С. 70-78.

3. Казаков Н.В. Электронное участие граждан в государственной политике: репутационный аудит / Н.В. Казаков // Новая наука: современное состояние и пути развития. – 2016. - №12-5. – С. 94-96.

4. Шачнев А.А. Репутационный аудит предпринимательских структур: необходимость и особенности его проведения / А.А. Шачнев // Вестник Казанского государственного финансово-экономического института. – 2011. - №4. – С. 51-55.

5. Куликова Г.А. Внутренний аудит эффективности использования кадрового потенциала организации / Г.А. Куликова, С.Л. Ложкина // Актуальные проблемы социально-трудовых отношений. – 2016. – С. 206-209.

6. Валебникова О.А. Кадровый аудит в целях управления человеческим капиталом / О.А. Валебникова // Фундаментальные и прикладные исследования в области управления, экономики и торговли. – 2017. – С. 32-40.

7. Михалевская Л.Б. Оценивание деятельности государственных служащих на основе кадрового аудита / Л.Б. Михалевская // Вестник Университета Туран. – 2016. - №1(69). – С. 238-243.

8. Винокуров А.В. Развитие кадрового аудита в системе муниципальной службы / А.В. Винокуров, Ж.А. Шаповал // Современные тенденции развития науки и технологий. – 2017. - №1-7. – С. 114-118.

References:

1. Pakhomova D.A. Reputation management - strategists of the future company / D.A. Pakhomova // Priority research areas: from theory to practice. - 2013. - No. 4. - S. 133-137.

2. Anosova I.O. The basics of the audit of the company's business reputation in modern conditions / I.O. Anosova, D.S. Govorova // Bulletin of the International Academy of Systems Research. Informatics, Ecology, Economics. - 2013. - No. 2. - Volume 15. - S. 70-78.

3. Kazakov N.V. Reputation audit / N.V. Kazakov // New science: current status and development paths. - 2016. - No. 12-5. - S. 94-96.
4. Shachnev A.A. Reputation audit of business structures: the need and features of its implementation / A.A. Shachnev // Bulletin of the Kazan State Institute of Finance and Economics. - 2011. - No. 4. - S. 51-55.
5. Kulikova G.A. Internal audit of the effectiveness of the use of personnel cooperation of the organization / G.A. Kulikova, S.L. Lozhkina // Actual problems of social and labor relations. - 2016. -- S. 206-209.
6. Valebnikova O.A. Personnel audit in order to manage human capital Valebnikova // Fundamental and applied research in the field of management, economics and trade. - 2017. -- S. 32-40.
7. Mikhalevskaya L.B. Evaluation of the activities of public servants based on personnel audit / L.B. Mikhalevskaya // Bulletin of the University of Turan. - 2016. - No. 1 (69). - S. 238-243.
8. Vinokurov A.V. Development of personnel audit in the municipal service system / A.V. Vinokurov, J.A. Shapoval // Modern trends in the development of science and technology. - 2017. - No. 1-7. - S. 114-118.

Abstract. *In conditions when the personnel policy is actively developing in the Russian Federation, understanding of the employer's reputation at the state level is the priority task of personnel services in order to identify deficiencies in the reputation, eliminate them and attract the most qualified personnel. Currently, the desire of the population to work in public institutions is considered differently. On the one hand, state institutions provide opportunities for a high-quality social package, which private commercial organizations cannot always offer. On the other hand, work in state institutions requires highly qualified candidates, however, wages remain quite low compared to the labor market as a whole. It is also worth noting that the discrepancy between the vision of the development of state institutions and the ideas of potential candidates leads to low popularity of vacancies in the studied area. In order to understand how to increase the reputation of government agencies as an employer in the market, this study was conducted. The goal is to develop an approach to conducting a reputation audit of a state institution to attract personnel. The methodological approach of the study is based on the study of domestic and foreign works on the analysis of the reputation of enterprises. Limitations of the study are determined by the lack of materials on the assessment of reputation in public institutions. The study presents a comprehensive methodology for conducting a reputation audit in government institutions based on experience in government institutions, as well as the application of theoretical studies to assess the reputation of commercial enterprises. The combination of experience and existing research has allowed us to build a high-quality methodological approach.*

Keywords: *reputation audit, HR-brand, HR-image, employer reputation, reputation audit algorithm, public administration, municipal administration, reputation of state institutions*

Научный руководитель: к.э.н., проф. Арнаут М.Н.

Статья отправлена: 15.11.2019 г.

© Прокудин Д.А.

УДК 37.017.92

INFLUENCE OF THE IMAGE OF TARAS SHEVCHENKO AS A FACTOR OF THE UKRAINIAN SOCIETY**ВПЛИВ ОБРАЗУ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА ЯК ФАКТОРА ЗГУРТУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА**

Matsenko L.M. / Маценко Л.М.

*National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Heroes of Defense, 15, 03040**Національний університет біоресурсів і природокористування України, Київ, Героїв Оборони, 15, 03040*

У статті проаналізовано погляди вчених на вплив образу Тараса Григоровича Шевченка, як фактора згуртування українського суспільства, на Майдан, обґрунтовано необхідність його залучення до процесу національно-патріотичному вихованні сучасної молоді.

Ключові слова: Тарас Григорович Шевченко, Майдан, Революція Гідності, Кобзар, свобода, незалежність, національно-патріотичне виховання.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю розробки методики національно-патріотичного виховання студентської молоді. Здійснення системного національно-патріотичного виховання є однією з головних складових національної безпеки України. Тому нині як ніколи потрібні нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму як почуття і як базової якості особистості.

Мета дослідження. У даній роботі вважаємо за доцільне проаналізувати, як саме вплинув Шевченко на Майдан? Чи можливо виховати справжніх патріотів Україні без допомоги Шевченка? Як ми, як учасники Революції Гідності, сприймали і оцінювали присутність Тараса Шевченка на Майдані? У чому ця присутність проявлялась?

Виклад основного матеріалу та результатів дослідження. На зазначену тему в мережі Інтернет є багато роздумів, статей, відео, фотографій, картин, віршів, сценаріїв виховних заходів, пісень на слова Кобзаря.

Про це написали у своїх статтях Тарас Андрухович «Шевченко на барикадах, або Як Кобзар став одним із майданівців» [1], Михайло Городенко «Шевченко на Майдані» [2], Тетяна Юрїївна Гранчак, старший науковий співробітник, завідувач відділу політологічного аналізу СІАЗ НБУ імені В.І. Вернадського, доктор наук із соціальних комунікацій «Тарас Шевченко у соціокультурних вимірах Майдану» [3], Микола Жулинський, доктор філологічних наук, академік НАН України, директор Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України «За що я Україну люблю?» [4], «Шевченко – вчитель нації» [5], Катерина Кисельова «Майдан виконав заповіт Шевченка» [6], Богдан Тихолоз, український літературознавець і викладач Львівського національного університету імені Івана Франка «Шевченко першим вийшов на Майдан, коли там нікого не було» [9], Ганна Леонідівна Токмань, доктор педагогічних наук, професор, вчитель-методист Переяслав-Хмельницький державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди «Тарас

Шевченко на Майдані» [10], Катажина Якубовська-Кравчик, доктор гуманітарних наук, літературознавець, керівник Закладу досліджень над українською ідентичністю у Варшавському університеті [1] та інші автори.

У цьому році українці відзначають 5-ту річницю Майдану і 205-ту річницю від дня народження Тараса Григоровича Шевченка. У 2014 році, коли готувалось святкування 200-ї річниці з дня народження Кобзаря, було заплановано чимало різних заходів. Але погодьтеся, кращого «подарунка» для Шевченка на день народження, ніж Революція Гідності, важко придумати.

1 грудня 2013 року саме від пам'ятника Шевченку рушила хода до Майдану Незалежності. Тоді на Майдан вийшов мільйон українців.

Портрети Шевченка і рядки з його віршів були на палатках, на барикадах, на стінах будівель у вигляді графіті, плакатів, малюнків, листівок. Був портрет, прикрашений рушниками, на сцені Майдану, поруч з іконами. Виступаючі зі сцени часто цитували Шевченка, за екраном демонструвалось відео, звучали патріотичні пісні, в тому числі і на слова Тараса.

Шевченка зображували не тільки традиційно. Був його портрет у балаклаві із надписом «Вогонь запеклих не пече» («Гамалія»). Поряд – Леся Українка із закликком «Хто визволиться сам, той буде вільний...», і Іван Франко «Наше все життя – війна».

На картині художника Юрія Шаповала Тарас Шевченко крокує до палаючої барикади вулицею Грушевського із шиною через плече. Були й інші зображення, наприклад Шевченко у касці, які робили його образ наближеним до майданівців.

Які ж твори Тараса Григоровича були найактуальнішими в часи Майдану? Перш за все, це поема «Кавказ», яку зробив близькою і зрозумілою, особливо для молоді, 21-річний Сергій Нігоян із Дніпропетровщини, коли прочитав уривок з неї, взявши участь у мистецькому телепроекті «Наш Шевченко». Після загибелі Сергія 22 січня 2014 р. на вулиці Грушевського для майданівців він став одним із «великих лицарів», про яких писав Тарас Григорович. «І вам слава, сині гори, / Кригою окуті. / І Вам, лицарі великі, / Богом не забуті. / Борітеся — поборете, / Вам Бог помагає! / За вас правда, за вас слава / І воля святая!»

Сенатор із США Дж. Маккейн, виступаючи на сцені Майдану, цитував Шевченка: «Свою Україну любіть, / Любіть її... Во врем'я люте, / В останню тяжку минуту / за неї Господа моліть» («Чи ми ще зійдемося знову?...» з циклу «В казематі»).

У ніч штурму зі сцени Майдану поет Дмитро Павличко читає Шевченків «Заповіт»: «Поховайте та вставайте, / Кайдани порвіте»... Звучали також твори «Гайдамаки», «І мертвим, і живим ...» та інші.

На Майдані звучало багато патріотичних пісень, були й пісні на слова Тараса Григоровича. Це «Рече та стогне Дніпр широкий», пісні гурту «Кому вниз» - «Суботів», «Розрита могила», «З холодного яру», Ірини Білик – «Бандуристе, орле сизий», Скрыбіна – «Мені однаково», гурту «Тарасова ніч» – «Заповіт».

Катажина Якубовська-Кравчик, польська дослідниця творчості Кобзаря,

написала: «Тарас Шевченко давно став символом боротьби для українців. І Майдан був ще одним підтвердженням цього. Революційна поезія Кобзаря вкотре стала рушійною силою жаги до змін». «Неймовірним є те, - додає авторка - що людина, яка народилася у сім'ї кріпака, змогла так далеко піти у своєму розвитку...»

«На Майдані Шевченко був у дуже різних формах: графіті, малюнках, плакатах у поєднанні з цитатами з його поезії із закликами до бою, революції. Шевченко став одним із майданівців. Майдан змусив знову відкрити Шевченка» - підсумувала авторка [1].

Надзвичайно влучно описала відчуття майданівців Ганна Леонідівна Токмань: «Ця битва за самостійну (у широкому сенсі – вільну, справедливу, самодостатню, гідну) Україну була настільки важливою в історичній долі нації, що когорта її бійців пододала часові межі: на невеликий простір Майдану в центрі Києва прийшли герої з минулого, серед них – Тарас Шевченко, поет, пророк, художник. Шевченко був з нами – воював, співав, міркував, кликав уперед. Він був поруч і водночас – у кожному з нас, у серці. Ми його бачили і чули із зовні». «Тарас Шевченко прийшов на Майдан, щоб стати в лави його бійців; кожний з майданівців приходив до Тараса Григоровича – по наснагу, інтелектуальну аналітику, моральну допомогу у важку, іноді смертну хвилину» [10].

Дуже правдиво і емоційно описав присутність на Майдані Шевченка Микола Жулинський, академік НАН України [4]: «Український Євромайдан вирує! На нашвидкуруч споруджених барикадах, на наметах, на залізних бочках, кучугурах почорнілого снігу, на дерев'яних конструкціях, обплетених колючим дротом, на польових кухнях, на рукавах і спинах протестувальників – повсюди біліють сотні прокламацій, звернень, лозунгів, гасел, епіграм, сатиричних малюнків, гумористичних звернень, віршованих інвектив на адресу влади. А над Майданом видніються півметрові літери поетичного звернення Тараса Шевченка: «Борітеся – поборете, / Вам Бог помагає!» Цей заклик - із поеми «Кавказ», у якій поет висловив свій співпереживаючий біль і співчуття народам Кавказу, свою солідарність, закликаючи їх боротися за свою свободу.

У статті, присвяченій темі «Тарас Шевченко у соціокультурних вимірах Майдану», Тетяна Юріївна Гранчак цитує слова І. Дзюби, якими не можна не погодитись і які не можна не підтримати: «Мало кому із найбільших геніїв судилося стати символом своєї нації і своєї країни. Тарас Шевченко – це Україна» [3].

У публікації «Образ Шевченка у фольклорному текстотворенні Майдану» [8] автор висловлює таку думку: «Людам потрібен був натхненник, який розумів їх і підтримував силу духу в найважчі хвилини. І такий натхненник в українців був. Шевченко став не просто найвідомішим поетом, а своєрідним першообразом полум'яного і непримиренного революціонера, народним героєм, що жив поміж барикад, діяв разом із активістами і стояв із ними під кулями». «Шевченко став героєм революції, очоливши Сотню натхненників, в якій були Леся Українка, Іван Франко, Василь Симоненко, Ліна Костенко, і плеяда нинішніх митців, які були невід'ємною частиною майданівських подій».

Аналізуючи публікації різних авторів, натрапляємо на цитату з роботи американського історика, літературознавця і перекладача Кларенса Меннінга, який писав багато років тому: «Сьогодні не може бути сумніву, що Тарас Шевченко... є одним з найбільших поетів дев'ятнадцятого сторіччя, без огляду на національність чи мову, а його безстрашні домагання права, правди і справедливості є однаково вимовні в Новому Світі, як були в Старому, в малому селі, де він народився, в місті, до якого його забрали, чи в бездеревних степах, куди він був засланий...» [8].

«Майдан виконав заповіт Шевченка», - пише Катерина Кисельова, - Якби поет жив нині, неодмінно був би на барикадах, а не в парламенті чи серед переговорників із Януковичем. На Майдані Тарас Шевченко підтвердив свій статус народного поета України» [6].

«Шевченко першим вийшов на Майдан, коли там нікого не було, коли самого Майдану ще не було. Він став першим українцем і першим європейцем», – вважає Богдан Тихолоз, український літературознавець і викладач Львівського національного університету імені Івана Франка [9].

Образ Шевченка сьогодні виконує згуртовуючу функцію для українського суспільства. На цьому аспекті акцентує увагу відома сучасна німецька шевченкознавець Є. Альварт, на переконання якої: «Тарас Шевченко – це одна з небагатьох історичних постатей України, яку хоча й сприймають та зображають по-різному, однак майже завжди та у всіх регіонах країни оцінюють як позитивну». Підставою для такого висновку дослідниці стали, зокрема, результати опитування у межах проекту «Україні потрібні герої» (вересень 2010 р.), згідно яких Т. Шевченко отримав 97,7 % голосів і став в Україні історичною особистістю, яку оцінюють найбільш позитивно [3].

«Але хіба ми, українці, маючи Шевченка, дозволимо так над нами насміхатися і знущатися?» - запитує у своїй статті Михайло Городенко. Ні, не дозволимо!

Висновки та перспективи подальших розвідок. Проаналізувавши вплив Т.Г. Шевченка на Майдан, можна зробити наступні висновки. Останнім часом ми переживаємо доленосні події – Революція Гідності, жертвний подвиг Героїв Небесної Сотні, збройне протистояння на сході країни. Вони чітко засвідчили життєву необхідність щодо активізації національно-патріотичного та військово-патріотичного виховання дітей та молоді, що є питанням національної безпеки. Образ Шевченка здатен сьогодні згуртувати український народ, тому організовуючи національно-патріотичне виховання молоді необхідно спиратись на образ Кобзаря, вивчати його творчість, знайомити молодь з роботами сучасних митців, присвяченими Шевченку, застосовувати сучасні форми і методи виховної роботи.

Література

1. Андрухович Т. Шевченко на барикадах, або як Кобзар став одним із майданівців [Електронний ресурс] / Тарас Андрухович // Наш вибір. Газета для українців у Польщі. – Режим доступу: <http://naszwybir.pl/54279-2/> – Назва з екрану.

2. Городенко М. Шевченко на Майдані [Електронний ресурс] / Михайло Городенко // Гуцули і Гуцульщина. Літературно-мистецький і громадсько-суспільний часопис. – Режим доступу: <https://gig.kosiv.biz/1067/> - Назва з екрану.

3. Гранчак Т.Ю. Тарас Шевченко у соціокультурних вимірах Майдану [Електронний ресурс] / Тетяна Юріївна Гранчак // Українська біографістика. - 2014. - № 11. - С. 233-246. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2014_11_18 - Назва з екрану.

4. Жулинський М. За що я Україну люблю? [Електронний ресурс] / Микола Жулинський // День. – Режим доступу: <http://incognita.day.kiev.ua/taras-shevchenko-tayevromajdan.html>. – Назва з екрану.

5. Жулинський М. Шевченко – вчитель нації [Електронний ресурс] / Микола Жулинський. – Режим доступу: <https://www.segodnya.ua/opinion/zhylynskiy/shevchenko-vchitel-nac--697255.html> – Назва з екрану.

6. Кисельова К. Майдан виконав заповіт Шевченка [Електронний ресурс] / Катерина Кисельова. – Режим доступу: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_majdan-vikonav-zarovit-sevchenka/545950 – Назва з екрану.

7. Маценко Л.М. «І повіє огонь новий з Холодного Яру» / Леся Миколаївна Маценко // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Феномен Тараса Шевченка: лінгвістичний, історичний і соціофілософський аспекти»: зб. мат. наук.-практ. конф., Київ, 19 березня 2015 р. – Київ : Міленіум, 2015. – С. 98-100.

8. Образ Шевченка у фольклорному текстотворенні Майдану [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://aspen.org.ua/uk/golovna/initsiativi/podiji/item/231-obraz-shevchenka-u-folklornomu-tekstotvorenni-maidanu> - Назва з екрану.

9. Тихолоз Б. Шевченко першим вийшов на Майдан, коли там нікого не було [Електронний ресурс] / Богдан Тихолоз. - Режим доступу: <http://old.dyvensvit.org/articles/103077.html> - Назва з екрану.

10. Токмань Г.Л. Тарас Шевченко на Майдані [Електронний ресурс] / Ганна Леонідівна Токмань // Нашого цвіту по всьому світу. Інформаційний портал «Стожари» українців світу. – Режим доступу: <https://svitua.org/vydatni-ukraintsi/item/5465-taras-shevchenko-na-maydani.html> – Назва з екрану.

References:

1. Andrukhovych T. Shevchenko na barykadakh, abo yak Kobzar stav odnym iz maidanivtsiv [Elektronnyi resurs] / Taras Andrukhovych // Nash vybir. Hazeta dlia ukraintsv u Polshchi. – Rezhym dostupu: <http://naszwybir.pl/54279-2/> – Nazva z ekranu.

2. Horodenko M. Shevchenko na Maidani [Elektronnyi resurs] / Mykhailo Horodenko // Hutsuly i Hutsulshchyna. Literaturno-mystetskyi i hromadsko-suspilnyi chasopys. – Rezhym dostupu: <https://gig.kosiv.biz/1067/> - Nazva z ekranu.

3. Hranchak T.Iu. Taras Shevchenko u sotsiokulturnykh vymirakh Maidanu [Elektronnyi resurs] / Tetiana Yuriivna Hranchak // Ukrainka biohrafistyka. - 2014. - № 11. – S. 233-246. - Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2014_11_18 - Nazva z ekranu.4. Zhulynskiy M. Za shcho ya Ukrainu liubliu? [Elektronnyi resurs] / Mykola Zhulynskiy // Den. – Rezhym dostupu: <http://incognita.day.kiev.ua/taras-shevchenko-tayevromajdan.html>. – Nazva z ekranu.

5. Zhulynskiy M. Shevchenko – vchytel natsii [Elektronnyi resurs] / Mykola Zhulynskiy. – Rezhym dostupu: <https://www.segodnya.ua/opinion/zhylinskiy/shevchenko-vchitel-nac--697255.html> – Nazva z ekranu.
6. Kyselova K. Maidan vykonav zapovit Shevchenka [Elektronnyi resurs] / Kateryna Kyselova. – Rezhym dostupu: https://gazeta.ua/articles/ukraine-newspaper/_majdan-vikonav-zapovit-sevchenka/545950 – Nazva z ekranu.
7. Matsenko L.M. «I poviiie ohon novyi z Kholodnoho Yaru» / Lesia Mykolaivna Matsenko // Materialy Vseukrainskoi naukovo-praktychnoi konferentsii «Fenomen Tarasa Shevchenka: lnhvistychnyi, istorychnyi i sotsiofilosofskyi aspekty»: zb. mat. nauk.-prakt. konf., Kyiv, 19 bereznia 2015 r. – Kyiv : Milenium, 2015. – S. 98-100.
8. Obraz Shevchenka u folklornomu tekstotvorenni Maidanu [Elektronnyi resurs]. - Rezhym dostupu: <http://aspen.org.ua/uk/golovna/initsiativi/podiji/item/231-obraz-shevchenka-u-folklornomu-tekstotvorenni-maidanu> - Nazva z ekranu.
9. Tykholoz B. Shevchenko pershim vyishov na Maidan, koly tam nikoho ne bulo [Elektronnyi resurs] / Bohdan Tykholoz. - Rezhym dostupu: <http://old.dyvensvit.org/articles/103077.html> - Nazva z ekranu.
10. Tokman H.L. Taras Shevchenko na Maidani [Elektronnyi resurs] / Hanna Leonidivna Tokman // Nashoho tsvitu po vsomu svitu. Informatsiinyi portal «Stozhary» ukrainsiv svitu. – Rezhym dostupu: <https://svitua.org/vydatni-ukraintsi/item/5465-taras-shevchenko-na-maydani.html> – Nazva z ekranu.

The article has analyzed how to look at the image of Taras Grigorovich Shevchenko, as a factor in the Ukrainian suspension, on Maidan, there is a need to get the hell out of the process of the nationally-patriotic and highly educated young people.

Key words: Taras Grigorovich Shevchenko, Maidan, Revolution Dignity, Kobzar, freedom, independence, national patriotism.

Дата отправки: 02.12.2019.

© Маценко Л.М.

УДК 321:316

**THEORETICAL-METHODOLOGICAL BASIS OF RESEARCH OF
CONFLICTING PROCESSES IN THE UKRAINIAN SOCIETY
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ
КОНФЛІКТИЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ**

Воропаєва Т.С. / Voropaeva T.S.*к.психол.н., доц. / c.p.s., as.prof.*

ORCID: 0000-0001-8388-7169

*Taras Shevchenko National University of Kyiv,**Kyiv, Volodymyrska Street 60, 01601**Київський національний університет імені Тараса Шевченка,**Київ, вул. Володимирська 60, 01601*

Анотація. У статті розглянуто теоретико-методологічні засади дослідження процесів конфліктизації культурно-історичного простору українства в умовах сучасних загроз. У статті також розглядається проблема деконфліктизації та цивілізаційного розвитку українського суспільства. Доведено, що доцільно застосовувати інтегративний підхід до класифікації соціальних конфліктів. Інтегративний підхід до аналізу конфліктів - це методологічна основа дослідження, яка передбачає її розгляд не лише як джерела руйнування та смерті, але і як певного начала розвитку суспільства. На основі аналізу конфліктологічних теорій розкрито сутність процесу конфліктизації, його специфічний характер, джерела виникнення. Специфіка конфліктності міждержавних відносин в епоху глобалізації полягає в тому, що це явище набуває транснаціонального та планетарного масштабів. В умовах мілітаризації конфліктної взаємодії рівень конфліктності зростає. Ескалація напруженості та застосування насильства шляхом мілітаризації конфліктної взаємодії призводить до збройного протистояння. Сучасні збройні конфлікти становлять значну загрозу для людства, оскільки вони можуть розширюватися в умовах глобалізації. Необхідно формувати комплекс заходів (гуманітарних, соціально-економічних і політико-військових), спрямованих на запобігання викликам, небезпекам та загрозам національним інтересам України.

Ключові слова: *конфлікт, процеси конфліктизації та деконфліктизації, збройний конфлікт, дискурсивно-консенсусні та асертивні стратегії, Україна, Російська Федерація.*

Вступ. Відомо, що в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. людство вступило у новий період свого розвитку. Після розпаду СРСР та Варшавського блоку біполярна система, яка домінувала після закінчення Другої світової війни, була зруйнована. Після краху біполярної моделі з'явилась глибока криза у сфері забезпечення всіх систем безпеки (міжнародної, макрорегіональної, мезорегіональної, національної та мікрорегіональної). «Пост-біполярний світ на нинішньому етапі можна було б назвати проміжним, перехідним від глобального домінування Заходу, яке сформувалося після завершення холодної війни, до багатопольярного, який ще не склався (і невідомо, чи складеться остаточно)...» [7, с. 30]. Сучасні дослідники намагаються знайти відповіді на питання, чи буде пост-біполярний період новим етапом якісної трансформації світового порядку, чи загострення міжнародної напруженості після російської агресії проти України в 2014 р. стане нездоланною кризою і тотальною дестабілізацією світопорядку. В кінці ХХ і на початку ХХІ ст. кількість збройних конфліктів невпинно зростає. Серйозною загрозою для людства є

загострення різних проявів сепаратизму, екстремізму, релігійного фанатизму й тероризму, які постійно модифікуються, що підтверджується трагічними подіями і терактами у Європі (Париж, Ніцца, Брюссель, Берлін, Лондон, Стокгольм, Страсбург) і на теренах інших континентів. Збройна агресія в Сирії та в Україні, як підкреслюють деякі політологи й футурологи, можуть служити своєрідною «прелюдією» до третьої світової війни (В. Горбатенко).

В умовах глобалізації конфліктизаційні процеси можуть набувати транснаціонального й планетарного характеру [7]. Глобальними загрозами вже стали міжнародний тероризм і екстремізм, а також можливість застосування зброї масового ураження. Крім цього, продовжує зберігатися і відтворюватися конфліктогенний потенціал соціумів пострадянського простору, що призводить до конфліктизації відносин між новими незалежними державами, а також між окремими незалежними державами та колишнім імперським центром (в першу чергу, це стосується Молдови, Грузії та України). Отже, проблема дослідження процесів конфліктизації українського соціуму є доволі актуальною і займає важливе місце в системі сучасної соціогуманітаристики. У коло даної проблематики входять і питання використання конфліктизації як інструменту імперського впливу на колонізовані народи, і питання міждержавного збройного конфлікту неоколоніального типу, що триває на території України вже шостий рік, конструктивне вирішення якого має величезне практичне значення для всієї планети. Подальший цивілізаційний поступ України вимагає не тільки захисту національної незалежності, державного суверенітету та територіальної цілісності держави, але й реалізації національних інтересів, досягнення стабільності на глобальному й регіональному рівнях та загальнонаціональної єдності. Надзвичайно важливою у цьому плані є деконфліктизація українського суспільства і реінтеграція населення окупованих територій. Ця проблема має сьогодні практичну актуальність для України.

Основний текст. Упродовж багатьох століть відомі мислителі, вчені й дослідники вивчали різні аспекти конфліктної взаємодії між людьми, соціальними групами, суспільствами і країнами, а також проблеми війни і миру (Геракліт, Геродот, Емпедокл, Епікур, Аристотель, Платон, Цицерон, Н. Мак'явеллі, Ф. Бекон, Г. Гегель, Г. Гроцій, Д. Дідро, І. Кант, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, Т. Мор, А. Рабле, Е. Роттердамський, Г. Спенсер та ін.). У працях зарубіжних та вітчизняних авторів конфлікт розглядається і як руйнівна сила [8], і як спосіб вирішення накопичених суперечностей у процесах взаємодії різних суб'єктів (як індивідуальних, так і колективних).

Різноманітні конфліктологічні теорії формувались упродовж XIX – XX століть, серед них можна виокремити три підходи: *мотиваційний* (Л. Берковець, М. Дойч, Г. Теджфел, З. Фройд та ін.), *ситуаційний* (Р. Блейк, М. Шеріф та ін.), *когнітивний* (А. Елліс, Дж. Келлі, В. Клар, К. Левін, Ф. Хайдер та ін.). Відомі також інші підходи до конфліктологічної проблематики: *біхевіористський* (А. Бандура та ін.), *гуманістичний* (К. Роджерс та ін.), *інтераціоналістський* (Ф. Гайдер, М. Дойч, Т. Парсонс, Т. Шибутані та ін.), *системний* (А. Анцупов, І. Ващенко, О. Донченко, Л. Карамушка, Г. Ложкін, С. Максименко, В. Москаленко, М. Пірен та ін.) [8].

Сьогодні конфлікти привертають до себе увагу представників різноманітних галузей знання (філософії, соціології, конфліктології, психології, історії, політології, правознавства, військової науки, культурології, етнології, педагогіки тощо), зокрема, з метою розробки оптимальних стратегій і способів їх вирішення на тих чи інших рівнях розгортання конфліктного протистояння різних сторін. Філософи, соціологи, політологи і психологи визначили зміст поняття «конфлікт» (від лат. *conflictus* – зіткнення), а також його істотні ознаки, функції (конструктивні й деструктивні), причини його виникнення (суб'єктивні та об'єктивні), способи його запобігання, вирішення і врегулювання. Відомі вчені Дж. Бернард, М. Дойч, Л. Козер, Л. Крісберг (США), М. Кроз'є (Франція), Р. Дарендорф (Німеччина) уточнили понятійний апарат конфліктології, розкрили природу конфлікту як явища, його роль і значення в суспільному бутті. Вони вивчали різні аспекти конфліктів: виникнення і причини, профілактику і прогнозування, розвиток і регулювання, способи й методи вирішення та їхні наслідки. Сьогодні досліджуються гносеологічні, феноменологічні, праксеологічні та інші проблеми конфліктології [3; 5; 6; 8].

В сучасній соціогуманітаристиці виділяють кілька підходів до розуміння конфліктів, відповідно до яких використовуються різні аналітичні моделі, що дозволяють пояснити ці конфлікти, запропонувати й обґрунтувати різне бачення їх еволюції та перспектив урегулювання. Для вирішення поставленої проблеми нами був застосований *інтегративний підхід*, який передбачає розгляд об'єкта дослідження у його зв'язках і взаємозалежностях з іншими процесами та явищами, а також врахування взаємодії різнопланових чинників, що зумовлюють його становлення і розвиток. Інтегративний підхід до аналізу процесів конфліктизації культурно-історичного простору українства в умовах сучасних загроз – це методологічна основа даного дослідження, яка передбачає розгляд конфліктів не тільки як джерела руйнувань, воєн і смерті, але і як джерела розвитку суспільства. Інтегративний підхід має великий дослідний і методологічний потенціал для узагальнюючих теоретичних побудов [4], що базуються на основі трансдисциплінарного аналізу особливостей сучасних конфліктів у контексті глобальних процесів і постколоніального періоду розвитку України, а також специфіки забезпечення міжнародної, регіональної та національної безпеки у постбіполярному світі. Інтегративне осмислення сутності конфліктизації українського соціуму в минулому та сьогодні дозволяє більш оптимально вирішити проблеми припинення міждержавного збройного конфлікту на території України та реінтеграції населення окупованих територій. Зокрема, це було реалізовано разом з Н. Авер'яною під час аналізу специфіки конфліктизаційних процесів у сучасній Україні, а також у процесі обґрунтування на цій методологічній основі стратегії «розумної сили» для припинення збройного конфлікту на теренах України [1; 2].

Отже, *основними теоретико-методологічними засадами* дослідження процесів конфліктизації, які розгортаються в українському соціумі є наступні:

1. Конфлікт як невід'ємна характеристика людського існування, виявляє себе в суперечливій єдності природи і соціуму, природи і культури, культури і соціуму, соціуму і людини, а також людини і людини. Будь-який конфлікт

може приводити і до деструктивних, і до конструктивних наслідків.

2. Конфлікт є однією з форм життєдіяльності будь-якого суспільства. Саме тому конфлікт треба розглядати як один із видів соціальної взаємодії, учасниками якої можуть бути окремі індивіди, людські угруповання, організації, установи, суспільства, країни, держави тощо [8]. Чим більш диференційованим є соціум, тим більше існує несхожих і взаємовиключних інтересів, потреб, цілей, цінностей і, отже, й більше джерел для потенційних конфліктів. Конфлікти можуть розгортатися на усіх рівнях соціальної взаємодії – від міжособистісних конфліктів до світових війн.

3. Конфлікт слід розуміти як зіткнення *актуалізованих суперечностей*, протилежно спрямованих інтересів, потреб, цілей, думок, мотивів, соціальних установок, цінностей, поглядів, планів, намірів, позицій суб'єктів взаємодії (які можуть бути опонентами, ворогами тощо). Тривале напруження та граничне загострення актуалізованих суперечностей призводить до безкомпромісної боротьби, деструктивних дій, непростих колізій і трагічних наслідків для суб'єктів конфліктної взаємодії. Конфліктні ситуації виникають тоді, коли суб'єкт конфліктної взаємодії намагається просувати власні інтереси, які не відповідають інтересам іншого суб'єкта [3; 5; 8]. Такі суперечності завжди мали місце в історії людської цивілізації, і з плином часу вони набували все більш гострого «звучання», зокрема в умовах кардинальних трансформацій, які відбувались і відбуваються у межах різних держав, посилюючи конфліктність у різних сферах суспільного життя.

4. *Критеріальною ознакою* при дослідженні конфліктів, конфліктних ситуацій та процесів конфліктизації та деконфліктизації є *конфліктність*.

5. Конфліктизація – це процес підвищення (посилення) рівня конфліктності у будь-якому соціумі (як на індивідуальному, так і на колективному рівні) [5]. Сутність процесів конфліктизації особливо гостро розкривається в періоди кризового стану суспільства. Процеси конфліктизації можуть бути природними і штучними, реальними і потенційними, зовнішньо-та внутрішньо-інспірованими тощо.

6. Аналізуючи конкретний конфлікт потрібно враховувати види й типи конфліктів, рівні й фази конфліктної взаємодії, причини виникнення конфліктних ситуацій тощо. *Обов'язковими ознаками конфліктів* є *біполярність* протилежно спрямованих тенденцій (носій суперечностей), *суб'єктність* (наявність носіїв, репрезентантів конфліктної взаємодії) та *активність*, що передусім націлена на подолання наявних суперечностей) [5; 8]. Та чи інша сфера життєдіяльності людей зумовлює виділення побутових, сімейних, шкільних (освітніх), генераційних, громадських, політичних, релігійних, виробничих, міжетнічних, міжнаціональних тощо. За характером перебігу конфлікти бувають гострими й уповільненими, за формою свого прояву – явними й латентними. За часовим критерієм конфлікти поділяються на короткочасні (швидкоплинні) й тривалі (затяжні) [3; 5; 6; 8].

7. Джерела конфліктів (явища, факти, події, ситуації тощо), які зумовлюють їх розгортання, бувають об'єктивними та суб'єктивними. Основними серед них є: нестача матеріальних та духовних благ, необхідних для

нормальної життєдіяльності людей; зіткнення різноспрямованих інтересів і потреб суб'єктів; світоглядні відмінності; слабкість моральних і правових норм для врегулювання конфліктної ситуації; а також особистісні, організаційно-управлінські, функціонально-організаційні, структурно-організаційні, особистісно-функціональні, ситуативно-управлінські, соціально-психологічні та інші джерела конфліктів. Причинами, що детермінують конфлікти, є наступні: розподіл ресурсів, дискримінація, відмінності в цілях суб'єктів, взаємозалежність і суперечливість виконуваних завдань, несправедливість, упередженість, відмінності в уявленнях, поглядах і цінностях, неналагоджена взаємодія та недостатній рівень спілкування, відмінності в ментальності та стилях поведінки тощо [8].

8. Пошук оптимальних засобів і способів деконфліктизації різноманітних відносин у державі й суспільстві варто розпочати з глибокого аналізу конкретного конфлікту, визначення його суті та виявлення основних умов врегулювання. Наприклад, інтегративний підхід дозволив з'ясувати, що нинішній російсько-український збройний конфлікт на теренах України тісно пов'язаний з неоколоніальною політикою Кремля, тому його можна визначити як *тривалий міждержавний збройний конфлікт неоколоніального типу*, який виник у результаті ескалації гібридної війни, що розпочалась задовго до 2014 р. [6]. Адже гібридна агресія Кремля проти України (а також проти інших незалежних держав) пов'язана як із намірами відновити СРСР, так і з прагненнями відновити Російську імперію у кордонах 1913 р. [6], а Російська імперія та Радянський Союз (як її більшовицька реінкарнація) системно використовували конфліктизацію як *інструмент імперського впливу на колонізовані народи* [1; 2].

Оскільки наші попередні дослідження показали, що для вітчизняного й зарубіжного українства надважливими є концепти та ідеологеми «Гідності», «Гідного життя», «Утвердження України в колі цивілізованих держав», а також горизонтальний колективізм, інтернальність, толерантність і традиції ненасильницького спротиву, то у процесах деконфліктизації українського соціуму вирішальна роль належить *асертивній поведінці суб'єктів та асертивним стратегіям* [5]. Асертивність – це здатність людини впевнено і з гідністю відстоювати свої права, не порушуючи при цьому прав інших людей. Асертивність є найбільш оптимальним і конструктивним способом деконфліктизації міжсуб'єктної взаємодії в умовах будь-якої конфронтації. З *асертивними стратегіями* тісно пов'язані *дискурсивно-консенсусні практики*, які спрямовані на ефективну комунікацію, на неконфронтаційний діалог, на колективний пошук спільної позиції, на послаблення конфліктної напруженості у процесі взаємодії, на ненасильницьке подолання різнопланових конфліктів. Асертивні стратегії та дискурсивно-консенсусні практики (які необхідно популяризувати у ЗМІ та поширювати у повсякденному житті українців) спроможні актуалізувати деконфліктизаційний потенціал вітчизняного й зарубіжного українства в умовах сучасних викликів та загроз [5]. Інтегративний підхід дозволяє вивчити *деконфліктизаційний потенціал* вітчизняного й зарубіжного українства (який накопичується і реалізується в умовах еміграції,

імперського й тоталітарного тиску, гібридної війни, депопуляції й соціально-економічного розшарування населення, постколоніальної олігархізації, корупцізації, штучної сегментації та дезінтеграції України), а також *української традиції ненасильницького спротиву* (репрезентованої в усній народній творчості, у Майданних стратегіях, у консолідаційних практиках, у творах і діяльності українських «будителів», науковців, митців, політиків, правозахисників, дисидентів, журналістів, державних діячів та ін.).

Інтегративний підхід до вирішення «заморожених» конфліктів на пострадянському просторі дозволяє чітко пов'язати їх з неокolonіальною політикою Росії, спрямованою на збереження контролю над цим простором. Імперське домінування, неоімперський реваншизм, неокolonіальна гібридна політика РФ спрямована, у першу чергу, на Молдову, Грузію, Україну. Тривалий міждержавний збройний конфлікт неокolonіального типу, який розпалила РФ на теренах України, можна подолати (запустивши процеси врегулювання суперечностей, а також деескалації, дерадикалізації, дехаотизації та стабілізації соціуму з урахуванням принципів конфлікт-менеджменту) за допомогою стратегії «розумної сили». Адже саме ця стратегія відповідає сучасним загрозам і викликам найоптимальнішим чином. Вона дозволить Україні діяти на міжнародній арені як «відповідальному суб'єкту», формувати більш стійку міжнародну систему прийняття колективних рішень і вирішувати завдання деокупації та реінтеграції населення України за допомогою стратегічно продуманих, інноваційних і гнучких підходів. Стратегія «розумної сили» дозволяє застосовувати як «м'які», так і «жорсткі» методи, а головне – уміти розрізняти випадки, коли доречні або перші, або другі, або перші і другі одночасно [9; 10], щоб у результаті виник синергетичний ефект від поєднання засобів «м'якої» та «жорсткої» сили. Концепцію «розумної сили» варто застосувати як стратегію стримування неоімперського реваншизму РФ та її неокolonіальної гібридної політики. Застосування стратегії «розумної сили» дозволить вибудувати послідовність дій, спрямованих на зниження деструктивного політичного, економічного та інформаційного впливу РФ як на європейському просторі, так і у всьому світі [2].

Висновки. Таким чином, конфлікт є певним вектором, «началом», що пронизує всі сфери життя суспільства, редукуючись в особливі способи взаємодії, які є характерними для конкретної сфери суспільного життя. Будь-який конфлікт може приводити і до деструктивних, і до конструктивних наслідків [1; 2]. Дослідження сучасних вчених показують, що конфліктизація міждержавних відносин стала однією з форм силового вирішення політичних, територіальних, етнічних, національних, релігійних, економічних та інших суперечностей, що формує цілу систему загроз як для національної, так і для міжнародної безпеки. В умовах мілітаризації будь-якої конфліктної взаємодії рівень конфліктогенності в соціумі зростає. Ескалація напруженості і застосування насильства призводить до конфронтації і збройних конфліктів. В умовах постбіполярного світу необхідний пошук розумного балансу між різноспрямованими інтересами протидіючих сторін, а також механізмів задоволення життєво важливої потреби світового співтовариства у мирі та

безпеці для нинішніх і майбутніх поколінь. У постколоніальну добу простір дестабілізації різних сфер суспільного життя українців помітно збільшується. Одним з найпотужніших дестабілізаторів є процеси конфліктизації життєдіяльності громадян України (*конфліктизація є одним з традиційних способів насильницького вирішення будь-яких питань колоніальними імперіями на теренах їхніх колишніх колоній*). Процеси конфліктизації (і природні, і штучні; і зовнішні, і внутрішні) приводять не тільки до загострення вже наявних викликів і загроз національній безпеці України, але й до виникнення нових, що передбачає необхідність коригування державної політики в усіх сферах суспільного життя на основі аналізу сутності й змісту сучасних процесів конфліктизації та деконфліктизації, тенденцій їх розгортання, а також визначення пріоритетних напрямків діяльності органів державної влади щодо протидії цим негативним чинникам політико-правового, соціально-економічного та соціокультурного розвитку країни. У зв'язку з цим правильне розуміння представниками влади і громадянами України закономірностей виникнення, розвитку, ескалації і завершення конфліктів дозволить утримувати «холодні» й «гарячі» конфлікти в певних управлінських (професійно регульованих) рамках, а також поступово нівелювати їх. Кожному керівнику будь-якого рівня вкрай необхідні сучасні знання про шляхи попередження й конструктивного розв'язання конфліктів різного рівня і масштабу. Найбільш важливими завданнями сьогодні є і посилення контролю за діями влади з боку громадянського суспільства, і зміцнення міжнародної коаліції для протидії російській агресії, і необхідність формування комплексу заходів (гуманітарних, соціально-економічних та політико-військових), спрямованих на запобігання викликам, небезпекам і загрозам національним інтересам України. Необхідно також підтримувати баланс сил, цінностей, ресурсів, політичних, правових та соціально-економічних проблем у суспільстві та державі. Припинення міждержавного збройного конфлікту на теренах України та подолання його наслідків є вкрай важливими завданнями для усього європейського та світового співтовариства, адже збереження незалежності й відновлення територіальної цілісності України є одним із визначальних чинників підтримання стабільності й безпеки у Європі та всьому світі.

Література:

1. Авер'янова Н.М., Воропаєва Т.С. Міждержавний збройний конфлікт на теренах України: неокolonіальний вимір. *Гілея: науковий вісник*, 2019. Вип. 145 (№ 6), Ч. 2, С. 7–11.
2. Авер'янова Н.М., Воропаєва Т.С. Стратегія «розумної сили» як основа для припинення збройного конфлікту в Україні та реінтеграції окупованих територій. *Гілея: науковий вісник*, 2019. Випуск 147 (№ 8). Ч. 2. Філософські науки. 186 с. С. 7 – 13.
3. Батрименко О. В. Особливості сучасних збройно-політичних конфліктів. К., 2006. 18 с.
4. Воропаєва Т. С. Інтегративний потенціал сучасного українознавства: теоретико-методологічні аспекти. *VII Міжнародний конгрес українців*.

Збірник наукових статей. Освіта. Українознавство / Голов. ред. Г. Скрипник. – К.: ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАНУ, 2008. 236 с. С. 45 – 54.

5. Воропаєва Т.С. Конфліктизаційні та деконфліктизаційні процеси в Україні: соціально-філософські аспекти. *Научний взгляд в будуще*. 2018. Вип. 10. Т. 2. С. 49–56.

6. Горбулін В. П. «Гібридна війна» як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу. *Дзеркало тижня*. URL: <http://gazeta.dt.ua/internal/gibridna-viyna-yak-klyuchoviy-instrumentrosiyskoyi-geostrategiyi-revanshu-.html> (дата звернення 12.10.2019).

7. Симонія Н.А., Торкунов А.В. Новый мировой порядок: от биполярности к многополярности. *Полис (Political Studies)*. 2015. №3. С. 27–37.

8. Словник-довідник термінів з конфліктології / За редакцією: проф. М.І. Пірен, проф. Г.В. Ложкіна. Чернівці–Київ, 1995. 332 с.

9. Nye J.S. *Understanding International Conflicts: An Introduction to Theory and History*. (Longman Classics in Political Science). 6th edition. Cambridge: Harvard University Press; 2007. 240 p.

10. Nye J.S. *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go it Alone*. New York: Oxford University Press, 2002. 200 p.

References:

1. Averianova N.M., Voropayeva T.S. (2019). Mizhderzhavnyj zbrojnyj konflikt na terenax Ukrayiny: neokolonial`nyj vymir [Inter-state armed conflict on the territory of Ukraine: the neo-colonial dimension] In *Gileya: naukovyj visnyk* [Gilea: a scientific bulletin], issue 145 (№ 6), 2, pp. 7–11.

2. Aver`yanova N.M., Voropayeva T.S. (2019). Stratehiya «rozumnoyi syly» yak osnova dlya pryupynennya zbroynoho konfliktu v Ukrayini ta reintehratsiyi okupovanykh terytoriy [The “reasonable force” strategy as a basis for ending the armed conflict in Ukraine and reintegrating the occupied territories] In *Hileya: naukovyy visnyk* [Gilea: a scientific bulletin], issue 147 (№ 8), 2. *Filosofs`ki nauky*. pp. 7 – 13.

3. Batrymenko O. V. (2006). *Osoblyvosti suchasnykh zbrojno-politychnykh konfliktiv* [Features of modern armed-political conflicts], Kyiv. 18 p.

4. Voropayeva T.S. (2008). Intehratyvnyi potentsial suchasnoho ukrainoznavstva: teoretyko-metodolohichni aspekty [Integrative potential of contemporary Ukrainian studies: theoretical and methodological aspects] In *VII Mizhnarodnyi konhres ukrainistiv. Zbirnyk naukovykh statei. Osvita. Ukrainoznavstvo* [VIII International Congress of Ukrainianists. Collection of scientific articles. Education. Ukrainian Studies], ed. H. Skrypnyk, Kyiv, IMFE im. M.T. Rylskoho NANU, pp. 45-54.

5. Voropayeva T.S. (2018). Konfliktyzatsijni ta dekonfliktyzatsijni procesy v Ukrayini: social`no-filosofs`ki aspekty [Conflictization and deconflictization processes in Ukraine: social-philosophical aspects] In *Nauchnyi vzgliad v budushchee*. Vyp. 10. T. 2. Pp. 49–56.

6. Горбулін В. П. (2016). «Гібридна війна» як ключовий інструмент російської геостратегії реваншу [“Hybrid War” as the Key of the Institut of the Russian State Record of the Revolution]. URL: <http://gazeta.dt.ua/internal/gibridna-viyna-yak-klyuchoviy-instrumentrosiyskoyi-geostrategiyi-revanshu-.html> (Last accessed 12.10.2019).

7. Simoniya N.A., Torkunov A.V. (2015). Novyy mirovoy poryadok: ot bipolyarnosti k mnogopolyarnosti [The new world order: from bipolarity to multipolarity] In *Polis (Political Studies)*, No. 3, pp. 27–37.

8. *Slovnik-dovidnyk terminiv z konfliktolohiyi* (1995). [Dictionary-Directory of Terms for Conflictology] / ed. prof. M.I. Piren, prof. H.V. Lozhkin. Chernivtsi-Kyiv. 332 pp.

9. Nye J.S. (2007). *Understanding International Conflicts. An Introduction to Theory and*

History, 6th ed., Cambridge: Harvard University Press. 240 pp.

10. Nye J.S. (2002). *The Paradox of American Power: Why the World's Only Superpower Can't Go it Alone*. New York: Oxford University Press. 200 p.

Abstract. *The article deals with the theoretical and methodological foundations of the study of conflicting processes in the Ukrainian society. The article deals with the problem of deconflictization and civilizational development of Ukrainian society. It is proved that it is reasonable to apply an integrative approach to classification of social conflicts. An integrative approach to the analysis of conflicts is the methodological basis of research, which involves its consideration not only as a source of destruction and death, but also as the initial place of development of society. On the base of conflictological theories analysis the essence of process of conflictization, its specific character, sources of emergence are revealed. The specifics of conflictization of interstate relations in the era of globalization is that this phenomenon becomes transnational, and planetary in scale. In the conditions of militarization of conflict interaction, the level of conflictogenity increases. The escalation of tension and the use of violence through militarization of conflict interaction leads to armed confrontation. Contemporary armed conflicts pose a significant threat to humanity as they may expand in the context of globalization. The necessity of formulating a set of measures (humanitarian, socio-economic and politico-military) aimed at preventing challenges, dangers and threats to the national interests of Ukraine.*

Key words: *conflict, processes of conflictization and deconflictization, armed conflict, discursive-consensus and assertive strategies, Ukraine, Russian Federation.*

Статья отправлена: 26.11.2019 г.

© Воропаева Т.С.

УДК 821.133.1-31 Володин.09

**A. VOLODINE'S "BABYLON WRITING": ATTEMPT TO READ
«ВАВИЛОНСКОЕ ПИСЬМО» А. ВОЛОДИНА: ПОПЫТКА ПРОЧТЕНИЯ****Kalashnikova O.L./ Калашникова О.Л.***d.f.n., prof./ д.ф.н., проф.**University of customs and finance, Dnepr, V. Vernadsky 2/4, 49000**Университет таможенного дела и финансов, Днепр, ул. В. Вернадского 2/4, 49000**ORCID: 0000-0003-3584-1427*

Аннотация. В статье на материале теоретических эссе и романов автора литературного проекта «постэкзотизм» анализируется «вавилонское письмо» А. Володина как транснациональный «язык ВСЕХ культур», «язык перевода», ставший ключом к особому постэкзотическому мировидению французского писателя, определяющему поэтику образности, имен и названий в его произведениях.

Ключевые слова: постэкзотизм, транснациональный язык, Володин, паратекст.

Вступление

Новая социокультурная парадигма глобализированного мира определяет поиски форм его адекватного художественного отражения. Активно осваиваемая постмодернизмом техника коллажного письма, языковых игр, одномоментного соприсутствия всех текстов в одном текстовом пространстве потенциально ориентирована на возможность создания некоей универсальной, транскультурной картины мира, описанной неким транскультурным языком, рожденным процессами нового «переселения народов» и формирования общности людей, в которой универсальное – это не сумма разноразнонационального, а то, что выявляет общечеловеческое, отражая типологические закономерности движения человечества в пространстве истории.

Оставляя за кадром дискуссии о возможном столкновении цивилизаций (прогнозы С. Ф. Хантингтона) и о «неправильном» западном ориентализме (теория Э. Саида), современные писатели ищут такой язык, который позволил бы создать картину мира, соответствующую новым реалиям. Одним из наиболее интересных и пока мало осмысленных наукой подобных опытов является литературный проект французского писателя Антуана Володина, названный им «постэкзотизмом».

В статье предпринята попытка анализа особого языка А. Володина как «языка ВСЕХ культур», «языка перевода», вавилонского письма, ставшего ключом к особому постэкзотическому миру французского писателя.

Основной текст

Дефиниция «постэкзотизм» подробно поясняется А. Володиным, изначально декларировавшим свою инаковость и непринадлежность к какой бы то ни было литературной группе или «изму», большое количество которых появилось во второй половине XX и в начале XXI столетия. Свое особое направление в современном французском литературном дискурсе, автор «*Малых ангелов*», «*Дондога*», «*Бардо or not Бардо*», «*Terminus radieux*» называет «постэкзотизмом». Иронично замечая, что в выполняющем роль некоего теоретического манифеста «*Постэкзотизме в десяти уроках*» («*Le Post-*

exotisme en dix leçons)» есть псевдотеоретические определения, обнаруживающие неспособность автора книги создавать теорию, Володин утверждает, что для него теория – это «лишь одна особая форма художественного вымысла» [5, с. 250]. Отмечая провокационно-парадоксальный характер дефиниции «постэкзотизм», С. Андр поясняет, что А. Володин, «стремясь избежать ярлыков, ... создает новый, соответствующий его произведениям, квалифицированным как «постэкзотические». Он хотел бы в своих литературных построениях создать некую параллельную вселенную, другой воображаемый мир, который было бы невозможно сравнивать с продукцией, обозначенной им как «официальная литература» [4, с. 8].

Изобретенное самим писателем, это слово, как не раз бывало в истории культуры, стало «удачной реперной точкой и для организации специфического мира, вселенной произведений Володина, и для осмысления самим писателем, если угодно, стратегии своего творчества» [2]. Наследуя принципы создателей «нового романа», которые сами прописали собственную теоретическую программу лучше любых теоретиков литературы, А. Володин детально обозначает поэтологические горизонты особой картины мира, в которой все является мистификацией, шаманством, экспериментом, причудливой выдумкой и одновременно – ярким рассказом о человечестве, прошедшем сквозь исполненный несчастьями XX век, который и «послужил романному построению культурной отсылкой». В эссе «*Écrire en français une littérature étrangère*» писатель четко обозначил систему координат своего «постэкзотического» мира, некую «дорожную карту» для читателя и исследователя его творчества: *La langue, L'univers étranger, La mémoire familière, Les noms, Les lieux, Le temps, La mémoire collective* (Язык, Странный универсум, Имена, Места, Коллективная память) [6].

Восставая против априорного причисления писателя по национальному признаку к «языковой отчизне», против навязываемой ему социумом роли «дипломатического представительства», Володин обозначает новую природу языка сегодняшнего мира, который на протяжении последних пятидесяти лет является огромной недифференцированной «интернациональной территорией», воспринявшей переводы с многочисленных языков мира, принявшей, усвоившей, интегрировавшей их. «Язык – это нейтральный инструмент, который привлекает все составляющие человечества и который более уже не может быть присвоен какой-то одной национальной составляющей. С тех пор, как возникли переводы, любой язык в мире несет на себе отпечаток ВСЕХ его культур» [6]. Именно на этом «*langue de traduction*» («языке перевода») и пишет свои книги Антуан Володин, предлагая читателю транснациональную картину мира, выраженную средствами «*langue transnationale*».

Симптоматично, что писатель начинает характеристику собственной картины мира именно с Языка (LA LANGUE), несущего «отпечаток ВСЕХ культур мира», прибегая к «вавилонскому письму» – языку «золотого века» человечества, исчезнувшему вместе с Вавилонской башней. Этот язык рождает транскультурную картину мира, где Время – это трансвремя (время трагической истории человечества), Пространство – странное межпространство

(виртуально-фантастически гиперреалистическое и онирическое одновременно), а люди имеют «культурно-гибридные» Имена, никак не прикрепляющие их к определенной национальности, языку, культуре, времени: Гюльмюз Корсаков, Василиса Марашвили и т.п.

В знаковом для Володина романе «Дондог» (2002) язык заявлен на первой же странице как единственно возможный ключ к необычному миру создателя постэкзотизма, миру фантасмагорическому, но легко узнаваемому в своих натуралистически деэстетических подробностях, акцентно выписанных в романе: «Не зная поначалу, на чем сосредоточить свою мысль, он представил себе банку, наткнувшуюся на куриные кости или недоеденный рис, представил тараканов, исследующих этот странный предмет, настороже, в волнении перебирая антеннами, неподвижных, как и он сам... Вслед за тараканами в голове у Дондога всплыли четыре имени. Джесси Лоо. Тонни Бронкс. Гюльмюз Корсаков. Элиана Хочкисс. Он едва слышно пробормотал их, ибо его память, чтобы работать, нуждалась в языке» [1]. На первой же странице обозначено то «вавилонское письмо», «интернациональная лагерная тарабарщина», которые только и возможны в описании камерно-лагерного мира человечества, прошедшего через кромешный, наполненный революциями и мировыми войнами XX век: «Очевидно, обитатели Сити принадлежали разным этносам. Дондог наострил уши, за десятилетия привыкшие к интернациональной лагерной тарабарщине, и узнал ту смесь наречий, которая распускается пышным цветом только за колючей проволокой и которую ему представилась возможность осваивать всю свою жизнь» [1].

Но если российскому переводчику «Дондога» В. Лапицкому во многом удалось ощутить нерв «транснационального языка» Володина (см. об этом [2]), то путь других произведений писателя к иноязычному читателю по-прежнему остается сложно преодолимым. Так, на русский пока не переведен один из последних романов писателя «*Terminus radieux*» (2014), не говоря уже о романе «*Frères sorcières*», вышедшем в издательстве *Seuil* в январе 2019 г. Украинских переводов романов Володина пока нет.

Языковые барьеры и загадки расставлены писателем уже в паратексте. Так, в очередной фантасмагорической фантазии Володина о судьбах человечества в XX в., повествующей о постапокалиптическом бытии, наступившем после завоевания Второго СССР и некой подобной Чернобылю катастрофы, трудности перевода начинаются с имени романа: «*Terminus radieux*», не поддающемуся однозначной интерпретации. В диссертации В. П. Чуб роман отнесен к антиутопиям на тему Апокалипсиса, а название переведено как «Промениста безвихідь» [3, с. 100]. Однако, отражает ли предложенный вариант перевода имени романа транскультурный володинский код, предполагающий наложение и совмещение разноязыковых картин мира?

Попробуем прочесть «вавилонское письмо» Володина. Название романа, входящее в апеллятивную структуру текста, включает механизм жанрового ожидания читателя, и готовит к определенной картине мира, которая, у Володина обозначена двумя словами: *Terminus radieux*. Прямой перевод с французского, осуществленный В. Чуб, не вполне передает володинскую

программу письма на «языке перевода», впитавшем разнонациональные картины мира. А на разных языках, одновременно представленных их «послом» Володиным, каждое из этих двух слов имеет разное значение, а, значит, предполагает разные коннотации. «*Terminus*» соединяет в себе французские – «конечная станция», «электрическая клемма»; английские – «конечная станция на вокзале», «вокзал», «конец»; общеродословные для французского и английского языков латинские – «предел», «граница», «пограничье», столь значимые для образа предельного состояния, важнейшего в фикциональном универсуме А. Володина, где нивелирована граница между реальным и воображаемым, бытием и не-бытием.

Не менее многозначным оказывается и второе слово: «*radieux*», включающее и прямое для французского языка значение – «сияющий», «излучающий лучи», «лучезарный», и аллюзионно созвучное однокоренному «*radiation*» (радиация), и синонимически подобное «*rayonnement*» (радиация), прилагательное от которого «*rayonnant*» (излучающий лучи, лучезарный) является синонимом «*radieux*» (лучезарного), но предполагает другие, смертельные для человека радиоактивные лучи, от которых гибнут персонажи романа и не раз гибло человечество в XX в. Но излучение, возможно, предрекает пока неведомое человечеству светлое сияние: *radieux*, в котором эхом отзывается *радость* на почти родном для писателя русском языке. Провоцируя читателя к прочтению слов *Terminus* и *radieux* на транснациональном «языке перевода», писатель анонсирует в названии романа образ трансгрессивного пространства и времени, пограничного психологического состояния героев-фантомов, оставляя при этом возможность «лучезарной» перспективы для людей, переживших глобальную военную и техногенную катастрофы, но выживших на некоем «Рубеже», «излучающем свет».

Английский перевод этого романа «*Radiant Terminus*» привносит в название еще одну возможную коннотацию, отражающую видение сегодняшнего мира. Английское «*Radiant*» активизирует в горизонте ожидания читателя ассоциацию с названием архипопулярного во Франции, выходящего с 2013 г. комикса Тони Валэнте «*Radiant*», по которому уже сняли 21 серию аниме. В этом сериале *Radiant* – это легендарное место, где обитают нападающие на Землю чудовища нимезиды, победить которых стремится главный герой аниме озорной мальчишка Сет.

Заключение и выводы.

Постэкзотизм, задуманный и осуществленный А. Володиным как опыт воссоздания памяти, общей для всех индивидов, знакомых с историей человечества в XX в., определил феномен «вавилонского письма», формирующего фантазмагорический, вынесенный за границы географической, национальной и языковой идентичности мир романов писателя, написанных на «транснациональном языке». Анализ названия только одного романа Володина обнаруживает если не невозможность, то крайнюю сложность осуществления адекватного перевода постэкзотической прозы с французского как «языка перевода». «Иностранный для реального мира» язык А. Володина, рождающий

неординарную образность, мало изучен даже на родине писателя, где подобные исследования можно пересчитать по пальцам (Д. Суле, П. Жибур Ф. Детю). Украинский читатель еще ждет того, кто отважится на роль посредника в знакомстве с постэкзотизмом, значимым для современной литературы, но мало осмысленным наукой.

Литература:

1. Володин А. Дондог: пер. с фр. Санкт-Петербург, 2010. 351 с. URL: http://loveread.ec/read_book.php?id=37988&p=10
2. Скард-Липидус А. Постэкзотизм... да, слово дико // Антуан Володин. Дондог. Санкт-Петербург, 2010. С. 333–349.
3. Чуб В. П. Поетика романної прози Антуана Володіна: дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2018. 281 с.
4. Andre S. L'identité et la filiation vues à travers le prisme du post-exotisme. L'univers d'Antoine Volodine au sein de la littérature française du vingtième siècle: thèse pour l'obtention du Doctorat en Littérature française. Aix-en-Provence, 2008. 613 p.
5. Antoine Volodine et Sara Bonomo/ Le Goût du roman, Matteo Majorano (éd.). Bari: B.A. Graphis, 2002, p. 243-254.
6. Volodine Antoine. Écrire en français une littérature étrangère / Chaoïd, n° 6, automne/hiver 2002, p. 52-58. URL: www.berlol.net/chrono2/?p=414
7. Volodine Antoine. Le post-exotisme en dix leçons, leçon onze. Paris, Gallimard (Blanche), 1998, 112 p.

References:

1. Volodin A. Dondog: per. s frants. Sankt-Peterburg, 2010.351 s.
2. Skard-Lapidus A. Posteksotizm ... da, slovo dikoye // Antuan Volodin. Dondog. Sankt-Peterburg, 2010. S. 333–349.
3. Chub V.P. Poetika romanticheskoy prozy Antuana Volodina. Dis. Kand. filol .. nauk. Khar'kiv, 2018. 281 s.
4. Andre S. L'identité et la filiation vues à travers le prisme du post-exotisme. L'univers d'Antoine Volodine au sein de la littérature française du vingtième siècle : thèse pour l'obtention du Doctorat en Littérature française. Aix-en-Provence, 2008. 613 p.
5. Antoine Volodine et Sara Bonomo /Le Goût du roman, Matteo Majorano (éd.). Bari: B.A. Graphis, 2002, p. 243-254.
6. Volodine Antoine. Écrire en français une littérature étrangère/ Chaoïd, n° 6, automne/hiver 2002, p. 52-58. URL: www.berlol.net/chrono2/?p=414
7. Volodine Antoine. Le post-exotisme en dix leçons, leçon onze. Paris, Gallimard (Blanche), 1998, 112 p.

Abstract. Based on theoretical essays and novels by the author of the literary project “Post-Exotism,” the article analyzes the A. Volodine’s “Babylon writing” as a transnational “language of ALL cultures”, the “language of translation”, which has become the key to the French writer’s special post-exotic worldview, which determines the images, names and titles in his writings. On the example of the title of one of the last writer’s novels “Radiant Terminus”/“Terminus radieux” (2014), it is shown that language barriers and puzzles have already been set by Volodine in the paratext. Volodine’s transcultural code, suggesting the imposition and combination of multilingual pictures of the world, is clearly indicated in the title of the novel, which is included in the appellative structure of the text and activates a mechanism of genre expectation. Encouraging the reader to read and comprehend the words “Terminus” and “radieux” in the transnational “language of translation”, the writer announces in the title of the novel an image of transgressive space and time, the borderline psychological state of the heroes-phantoms, the most important for the fictional universe of A. Volodine, where the boundary between real and imagined, being and

non-being is leveled, while leaving the possibility of a “radiant” perspective for people who survived the global military and technological disasters, but who survived on a certain “Frontier”/Terminus, “emitting light”/“radiant».

Key words: *post-exotism, transnational language, Volodine, paratext*

УДК 004.2

POLITICAL RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE KINGDOM OF SPAIN**ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА КОРОЛІВСТВА ІСПАНІЇ****Siekunova Y.V. / Секунова Ю.В.***s.h.s as.prof./ к.і.н., доц.***Yermakov G.S. / Єрмаков Г.С.***student / студент**National University of life and environmental Sciences of Ukraine**Kyiv, Heroiv Oborony, 15, 03041**Національний університет біоресурсів та природокористування України**Київ, Героїв Оборони, 15, 03041*

Анотація. В роботі розглядаються політичні відносини України та Королівства Іспанії від моменту проголошення Україною незалежності. Дипломатичні відносини між країнами є важливою складовою частиною політичних відносин. Королівство Іспанії та Україна підписали 30 міжнародних угод, які забезпечують правову основу для співпраці у різних сферах. Обидві країни успішно співпрацюють в рамках міжнародних організацій. Успішно розвивається двостороннє торгівельно-економічне співробітництво.

Ключові слова: українсько-іспанські відносини, дипломатичне представництво, двосторонні міжнародні угоди, візит, консультації, європейська інтеграція.

Вступ. 31 грудня 2019 року, вже зовсім скоро, Україна та Королівство Іспанії відзначатимуть 28-річчя встановлення політичних відносин. Іспанія однією з перших визнала незалежність України з цього і почалися політичні відносини між країнами.

Іспанія надає практичну допомогу Україні в питаннях європейської інтеграції. Європейська інтеграція стала для українського народу орієнтиром у розбудові успішної і демократичної держави, що базується на спільних з ЄС цінностях.

Відносини України та Іспанії є значно більшими ніж партнерство двох європейських сусідів. Це відносини, спрямовані на утвердження і захист демократії, справедливості, солідарності, успішних реформ, безпеки та принципів міжнародного права в усій Європі та за її межами.

Співпраця введеться в різних сферах таких, як політична, торговельно-економічна, культурна, гуманітарна, наукова та освітня.

Відзначаючи цю подію, хотілося б більше детальніше дізнатися про відносини між країнами.

Основний текст

Відносини між Україною та Королівством Іспанія, на сучасному етапі, були встановлені 31 грудня 1991 року. В цей день уряд Королівства Іспанія визнав Україну як незалежну державу. Важливо відзначити, що Іспанія є однією з перших держав, яка визнала Україну незалежною державою.

А чи мали Іспанія та українські державні утворення зв'язок в минулому? Зв'язок українців/українських земель та іспанців був, але непрямий.

Перший перетин, якщо це можна так називати, трапився ще в 5 ст., коли з

українських степів до іспанських земель прийшли сарматські племена аланів. Згодом вони заснували Аланську державу в Південній Іспанії, а в союзі з германським племенем свевів вони заснували Свевське королівство в Галісії. Далі можна відзначити також «мігрантів» з українських земель – це були вестготи, які в 6 ст. підкорили Піренейський півострів. Після втрати власної держави на території сучасних Українських земель вони перебралися до Середземномор'я, де заклали Італійське та Іспанське королівства.

Далі слід згадати участь українських козаків в Тридцятирічній війні (1618-1648). Козаки брали участь на боці католицького іспансько-португальського союзу проти протестантської коаліції, яку підтримували Османська імперія та Московія.

А вже в ході Громадянської війни в Іспанії (1936—1939) на боці Іспанської республіки воювала українська рота, набрана з західноукраїнських комуністів. Іспанських націоналістів під проводом Франсіско Франко підтримували колишні військові УНР, які втратили батьківщину у боротьбі з комунізмом.

Наступним етапом іспансько-українських відносин став – новітній. Розвиток продовжується до сьогодні. Розглянемо крок за кроком.

Після визнання Іспанією України, в Празі 30 січня 1992 року країни підписали спільне комюніке. Ця подія вважається початком дипломатичних відносин між Україною та Королівством Іспанія. Одразу через кілька днів після встановлення Дипломатичних відносин до Києва прибули посадовці МЗС Іспанії для підготовки відкриття посольства. У серпні того ж року дипломатичне представництво Королівства Іспанія в Україні розпочало функціонування (на вулиці Хорива, 46). Зараз послом пані Сільвія Йозефіна Кортес Мартін. Вона стала 7 послом Іспанії в Україні.

Наступним важливим кроком у розвитку двосторонніх відносин став візит Міністра закордонних справ Іспанії Франсіско Фернадеса Ордоньеса в Україну. Під час цього візиту сторони підписали меморандум про консультації між Урядами двох країн, який передбачав, зокрема, періодичне обговорення міжнародних питань, теми роззброєння та двосторонніх відносин.

Протягом наступних років відбувалися візити Міністра закордонних справ України Анатолія Зленка та його заступника Бориса Тарасюка, які теж сприяли покращенню відносин.

Наступним кроком у розвитку двосторонніх відносин було заснування у червні 1995 року Посольства України в Мадриді.

7 жовтня 1996 року відбувся візит до Іспанії Президента України Леоніда Кучми. Президента прийняв Король Іспанії Хуан Карлос. Під час цього візиту була підписана низка двосторонніх угод (про дружбу та співробітництво, про економічне та промислове співробітництво, про повітряне сполучення, про співробітництво в галузі освіти, науки і культури, про соціальне забезпечення громадян).

Впродовж наступних років, які супроводжувалися візитами представників однієї країни до іншої і навпаки, це створило передумови для виведення двосторонніх відносин на новий рівень. Протягом 2001-2007 рр. було підписано угоду про науково-технічне співробітництво, відбувався розвиток

міжпарламентського співробітництва.

Наступні декілька років не були такими активними в порівнянні з попередніми, але контакт та спілкування не зупинялось. Відбувалися так само візити, консультації з різних питань, зустрічі під час різних заходів (такі як: сесії ГА ООН, різні форуми, засідання Ради Європи, саміту НАТО, засідання ОБСЄ).

Ще одну важливу угоду підписали країни 10 лютого 2015 року. Угоду було підписано про взаємну охорону інформації з обмеженим доступом. Як на мене це важливий аспект сучасного етапу життя, тому ми маємо охороняти інформацію, тим паче з обмеженим доступом.

На даний момент співпраця продовжується відбуваються візити, консультації та інші заходи різного характеру.

Висновки. Побачивши хронологічну послідовність «взаємодії» двох країн, доречно зробити короткий підсумок.

Іспанія є надійним партнером України в Європейському Союзі і сприяє наближенню нашої держави до ЄС.

Сторонами підтримується активний політичний діалог.

Між Україною та Іспанією підписано 30 міжнародних угод, які забезпечують правову основу для співпраці у різних сферах. Обидві країни успішно співпрацюють в рамках міжнародних організацій.

Україна високо цінує практичну допомогу, яку Іспанія надає в питаннях європейської інтеграції. Європейська інтеграція стала для українського народу орієнтиром у розбудові успішної і демократичної держави, що базується на спільних з ЄС цінностях.

Успішно розвивається двостороннє торгівельно-економічне співробітництво. Іспанія є одним з найважливіших торговельних партнерів України серед країн-членів ЄС, існують значні перспективи для розширення співпраці в агропромисловій, інфраструктурній, машинобудівній галузях, у сфері науки та високих технологій.

Література:

1. УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ №88/2016 Про призначення А.Щерби Надзвичайним і Повноважним Послом України в Королівстві Іспанія.

2. Українська дипломатична енциклопедія: У 2-х т.// Редкол.: Л. В. Губерський (голова) та ін. — Київ : Знання України, 2004 — Т.1 — 760с.

3. Яримович В., Білик О., Волинський М. Нарис історії Української Студентської Громади та Українських Поселень в Еспанії 1946-1996. — Філадельфія-Мадрид: 1997.

4. Двадцять п'ята річниця встановлення дипломатичних відносин між Україною та Королівством Іспанія // <https://mfa.gov.ua/> URL: <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/54160-dvadcyaty-pjata-richnicya-vstanovlennya-diplomatichnih-vidnosin-mizh-ukrajinoju-ta-korolivstvom-ispaniya> (дата обращения: 14.11.2019).

5. Муха А.І. Іспанія // Енциклопедія сучасної України : у 30 т / ред. кол. І. М. Дзюба [та ін.] ; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії сучасної України НАН України. — Київ, 2003–2019. — ISBN 944-02-3354-X.

6. Варварцев М.М. Іспанія // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України . — Київ : Наук. думка, 2005. — Т. 3 : Е — Й. — С. 544. — ISBN 966-00-0610-1.

References:

1. DECREE OF THE PRESIDENT OF UKRAINE №88 / 2016 On Appointment of A. Scherba Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine to the Kingdom of Spain.
2. Hubers'kyu, L.V. (ed.) (2004), *Ukrayins'ka dyplomatychna entsyklopediya. Tom 1* [Ukrainian Diplomatic Encyclopedia. Vol.1], Znannya Ukrayiny, Kyiv, Ukraine.
3. Yarymovych. V., Bilyk, O., Volyns'kyu, M. (1997), *Narys istoriyi Ukrayins'koyi Student-s'koyi Hromady ta Ukrayins'kykh Poselen' v Espaniyi 1946-1996* [An Essay on the History of the Ukrainian Student Community and Ukrainian Settlements in Spain 1946-1996], Philadelphia-Madrid, USA and Spain.
4. *Twenty-fifth anniversary of the establishment of diplomatic relations between Ukraine and the Kingdom of Spain* (2017), available at: <https://mfa.gov.ua/ua/press-center/news/54160-dvadcyaty-pjata-richnicya-vstanovlennya-diplomaticnih-vidnosin-mizh-ukrajinoju-ta-korolivstvom-ispaniya> (Accessed 14 November 2019).
5. Mukha, A.I (2003-2019), *Entsyklopediya suchasnoyi Ukrayiny. Ispaniya* [Encyclopedia of modern Ukraine. Spain], Dzyuba, M.I. (ed.), Kyiv, Ukraine. ISBN 944-02-3354-X.
6. Varvartsev M.M. (2005), *Entsyklopediya istoriyi Ukrayiny. Tom 3* [Encyclopedia of Ukrainian history. Vol.3], in Smoliy, V.A. (ed.), Nauk. Dumka, Kyiv, Ukraine. ISBN 966-00-0610-1.

Abstract. *On December 31, 2019, very soon, Ukraine and the Kingdom of Spain will celebrate the 28th anniversary of political relations. Spain was one of the first to recognize Ukraine's independence on this and political relations between the two countries began.*

Following the recognition of Spain by Ukraine, in Prague on January 30, 1992, the countries signed a joint communiqué. This event is considered the beginning of diplomatic relations between Ukraine and the Kingdom of Spain. A few days after the establishment of Diplomatic Relations, foreign ministers of Spain arrived in Kyiv to prepare the opening of the embassy. In August of the same year, the diplomatic mission of the Kingdom of Spain to Ukraine began its operations (46 Horeva Street).

For 28 years fruitful cooperation has been conducted between the two countries and its representatives.

There were visits, consultations on various issues, signing of many international agreements, meetings during various events (such as UN General Assembly sessions, various forums, Council of Europe meetings, NATO summit, OSCE meeting).

30 international agreements have been signed between Ukraine and Spain, which provide the legal basis for cooperation in various fields. Both countries have been successfully cooperating within international organizations.

Ukraine appreciates the practical assistance provided by Spain in matters of European integration. European integration has become a benchmark for the Ukrainian people in building a successful and democratic state based on common values with the EU.

Bilateral trade and economic cooperation are developing successfully. Spain is one of the most important trading partners of Ukraine among the EU member states, and there are significant prospects for expanding cooperation in the agro-industrial, infrastructure, machine-building, science and high-tech sectors.

Key words: *Ukrainian-Spanish relations, diplomatic mission, bilateral international agreements, visit, consultations, European integration.*

Стаття відправлена: 26.11.2019 г.
© Секунова Ю. В., Єрмаков Г. С.

Экспертно-рецензионный Совет журнала Expert-Peer Review Board of the journal

- Абдулелеева Рауза Рашитовна*, кандидат педагогических наук, доцент, Оренбургский государственный университет, Россия
Артохина Марина Владимировна, кандидат экономических наук, доцент, Славянский государственный педагогический университет, Украина
Афинская Зоя Николаевна, кандидат филологических наук, доцент, Московский государственный университет имени М.В. Ломоносова, Россия
Баилай Сергей Викторович, кандидат экономических наук, доцент, Украинская академия банковского дела, Украина
Белоус Татьяна Михайловна, кандидат медицинских наук, доцент, Буковинская государственная медицинская академия, Украина
Бондаренко Юлия Сергеевна, кандидат педагогических наук, доцент, ПГУ им. Т.Г. Шевченко кафедра психологии, Казахстан
Бутырский Александр Геннадьевич, кандидат медицинских наук, доцент, Медицинская академия имени С.И. Георгиевского ФГАОУ ВО КФУ имени В.И. Вернадского, Россия
Василишин Виталий Ярославович, кандидат технических наук, доцент, Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа, Украина
Войцеховский Владимир Иванович, кандидат сельскохозяйственных наук, доцент, Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины, Украина
Гаврилова Ирина Викторовна, кандидат педагогических наук, доцент, Магнитогорский государственный технический университет имени Г.И.Носова, Россия
Гинис Лариса Александровна, кандидат педагогических наук, доцент, Южный федеральный университет, Россия
Гутова Светлана Георгиевна, кандидат философских наук, доцент, Нижневартровский государственный университет, Россия
Зубков Руслан Сергеевич, кандидат экономических наук, ГП НПКГ "Зоря"- "Машпроект" г. Николаев, Украина
Ивлев Антон Васильевич, кандидат экономических наук, доцент, Магнитогорский государственный технический университет имени Г.И.Носова, Россия
Идрисова Земфира Назиповна, кандидат экономических наук, доцент, Уфимский государственный авиационный технический университет, Россия
Илиев Веселин, кандидат технических наук, доцент, Болгария
Кириллова Татьяна Климентьевна, кандидат экономических наук, доцент, Иркутский государственный университет путей сообщения, Россия
Коваленко Татьяна Антольевна, кандидат технических наук, Поволжский государственный университет телекоммуникаций и информатики, Россия
Котова Светлана Сергеевна, кандидат педагогических наук, доцент, Российский государственный профессионально-педагогический университет, Россия
Кухтенко Галина Павловна, кандидат фармацевтических наук, доцент, Национальный фармацевтический университет Украины, Украина
Лобачева Ольга Леонидовна, кандидат химических наук, доцент, Горный университет, Россия
Ляшенко Дмитрий Алексеевич, кандидат географических наук, доцент, Национальный транспортный университет, Украина
Макаренко Андрей Викторович, кандидат педагогических наук, доцент, Донбасский государственный педагогический университет, Украина
Мельников Александр Юрьевич, кандидат технических наук, доцент, Донбасская государственная машиностроительная академия, Украина
Мороз Людмила Ивановна, кандидат экономических наук, доцент, Национальный университет "Львовская политехника", Украина
Музыльёв Дмитрий Александрович, кандидат технических наук, доцент, Харьковский национальный технический университет сельского хозяйства имени Петра Василенко, Украина
Надоптя Татьяна Анатольевна, кандидат технических наук, ст. преп. Хмельницкий национальный университет, Украина
Напалков Сергей Васильевич, кандидат педагогических наук, Нижегородский государственный университет имени Н.И. Лобачевского, Арзамасский филиал ННГУ, Россия
Никулина Евгения Викторовна, кандидат экономических наук, доцент, Белгородский государственный национальный исследовательский университет, Россия
Орлова Анна Викторовна, кандидат экономических наук, доцент, Белгородский государственный национальный исследовательский университет, Россия
Осипов Виктор Авенирович, доктор географических наук, профессор, Тюменский государственный университет, Россия
Привалов Евгений Евграфович, кандидат технических наук, доцент, Ставропольский государственный аграрный университет, Россия
Пыжьянова Наталья Владимировна, кандидат искусствоведения, доцент, Украина
Сегин Любомир Васильевич, кандидат филологических наук, доцент, Славянский государственный педагогический университет, Украина
Сергиенко Александр Алексеевич, доктор медицинских наук, профессор, Львовский национальный медицинский университет им. Даниила Галицкого, Украина
Сочинская-Сибирцева Ирина Николаевна, кандидат экономических наук, доцент, Кировоградский государственный технический университет, Украина
Сысоева Вера Александровна, кандидат архитектурных наук, доцент, Белорусский национальный технический университет, Беларусь
Тлеуов Ахат Халилович, доктор технических наук, профессор, Казахский агротехнический университет, Казахстан
Ходжаева Гюльназ Казым кызы, кандидат географических наук, Россия
Чигиринский Юлий Львович, кандидат технических наук, доцент, Волгоградский государственный технический университет, Россия
Шехмирзова Анджела Мухарбиевна, кандидат педагогических наук, доцент, Адыгейский государственный университет, Россия
Шпинковский Александр Анатольевич, кандидат технических наук, доцент, Одесский национальный политехнический университет, Украина

Инновационная техника, технологии и промышленность

Innovative engineering, technology and industry

Інноваційна техніка, технології і промисловість

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-008> **9**

ANTENNA FOR RADIO FREQUENCY IDENTIFICATION SYSTEM

АНТЕННА ДЛЯ СИСТЕМЫ РАДИОЧАСТОТНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ

Savochkin A.A. / Савочкин А.А., Abdylgaziev O.R. / Абдулгазиев О.Р.

Koptsev P.A. / Концев П.А.

Системы безопасности в современном мире

Security systems in the modern world

Системи безпеки в сучасному світі

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-004> **16**

TECHNOGENIC HAZARD ASSESSMENT OF HAZARDOUS CHEMICALS

ТЕХНОГЕННА НЕБЕЗПЕКА- ОЦІНКА ВИЛИВУ НЕБЕЗПЕЧНИХ ХІМІЧНИХ РЕЧОВИН

Kudriawytzka A.N./Кудрявицька А.М.

Развитие транспорта и транспортных систем

Development of transport and transportation systems

Розвиток транспорту і транспортних систем

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-006> **19**

PROCESSING OF THE RECORD OF THE SHIP'S PITCHING, WHICH IS IN THE OPERATIONAL CONDITIONS OF THE SEA WAVES

ОБРАБОТКА ЗАПИСИ КАЧКИ СУДНА, НАХОДЯЩЕГОСЯ В ЭКСПЛУАТАЦИОННЫХ УСЛОВИЯХ МОРСКОГО ВОЛНЕНИЯ

Umrikhin V.P. / В.П.Умрихин, Sichkarev V.I. / В.И.Сичкарев, Privalenko A.A. / А.А.Приваленко

Сельское, лесное, рыбное и водное хозяйство

Agriculture, forestry, fishery and water management

Сільське, лісове, рибне та водне господарство

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-010> **37**

EVALUATION OF THE BEEF SIRES BY THE EXTERIOR OF THEIR DAUGHTERS

ОЦІНКА БУГАЇВ М'ЯСНИХ ПОРІД ЗА ЕСТЕР'СРОМ ЇХ ДОЧОК

Ugnivenko A.M. / Угнівенко А.М., Natalych O.V. / Наталич О.В.

Экономика и торговля

Economy and trade

Економіка і торгівля

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-011> **42**

PROBLEMS OF SURVIVAL OF SUBSIDIARIES IN THE KRASNOYARSK REGION

ПРОБЛЕМЫ ВЫЖИВАНИЯ ДОЧЕРНИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В КРАСНОЯРСКОМ КРАЕ

Kraus E.A.

Менеджмент и маркетинг
Management and marketing
Менеджмент і маркетинг

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-007> 47

METHODICAL APPROACH TO CARRYING OUT A REPUTATION AUDIT IN A STATE INSTITUTION

МЕТОДИЧЕСКИЙ ПОДХОД К ПРОВЕДЕНИЮ РЕПУТАЦИОННОГО АУДИТА В ГОСУДАРСТВЕННОМ УЧРЕЖДЕНИИ

Prokudin D. A. / Прокудин Д.А., Arnaut M.N. / Арнаут М.Н.

Образование и педагогика
Education and pedagogy
Освіта і педагогіка

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-016> 57

INFLUENCE OF THE IMAGE OF TARAS SHEVCHENKO AS A FACTOR OF THE UKRAINIAN SOCIETY

ВПЛИВ ОБРАЗУ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА ЯК ФАКТОРА ЗГУРТУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Matsenko L.M. / Маценко Л.М.

Философия
Philosophy
Філософія

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-015> 63

THEORETICAL-METHODOLOGICAL BASIS OF RESEARCH OF CONFLICTING PROCESSES IN THE UKRAINIAN SOCIETY

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЦЕСІВ КОНФЛІКТИЗАЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМУ СОЦІУМІ

Voropaeva T.S. / Воропаева Т.С.

Филология, языковедение и литературоведение
Philology, Linguistics and Literary Studies
Філологія, мовознавство і літературознавство

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-002> 72

VOLODINE'S "BABYLON WRITING": ATTEMPT TO READ

«БАВИЛОНСКОЕ ПИСЬМО» А.ВОЛОДИНА: ПОПЫТКА ПРОЧТЕНИЯ

Kalashnikova O.L./ Калашиконова О.Л.

Юридические и политические науки
Legal and political sciences
Юридичні і політичні науки

<https://www.cspsworld.pro/index.php/spsw/article/view/spsw57-013> 78

POLITICAL RELATIONS BETWEEN UKRAINE AND THE KINGDOM OF SPAIN

ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА КОРОЛІВСТВА ІСПАНІЇ

Siekunova Y.V./ Секунова Ю.В., Yermakov G.S. / Єрмаков Г.С.

Международный периодический рецензируемый научный журнал

НАУЧНЫЕ ТРУДЫ SWORLD

Выпуск 57

Том 1

На украинском, русском и английском языках

Зарегистрирован и размещается в международных наукометрических базах (высокий импактфактор):
INDEXCOPERNICUS

Научные достижения авторов были также представлены для открытого обсуждения на Международной научной конференции «Перспективные инновации в науке, образовании, производстве и транспорте '2019» (25-26 ноября 2019 г.)

Решением оргкомитета международной научной конференции работы, которые получили положительную оценку, были рекомендованы к изданию в журнале.

www.sworld.education

Разработка оригинал-макета – ООО «Научный мир»
Подписано в печать: 16.12.2019
Формат 60x84/16. Печать цифровая. Усл.печ.л. 5,1
Тираж 500. Заказ №ru57-1.

Издано:
ООО «НАУЧНЫЙ МИР»
153012, г.Иваново, ул.Садовая 3, 317
e-mail: orgcom@sworld.education
www.sworld.education

Идентификатор субъекта издательского дела №9906509

Свидетельство СМИ
ПИ № ФС 77 – 62059
ЭЛ № ФС 77 – 62060

www.sworld.education

тел: +380 (66) 790-12-05 e-mail: orgcom@sworld.education
+7(499) 350-80-55 | ksv80@rambler.ru